

VISUELLT

Meddelanden från Västerbottens Idrotts- och Sällskap

Umeå Sporthall

(Gammliahallen)

50 år 2008

Idrottscaféträff i Sporthallen november 2008

250 idrottsintresserade hade sökt sig till Gammliahallen för att fira att hallen fyllt 50 år två dagar tidigare den 20 november 2008.

Foto: Urban Bengtson

Cafévärden Rolf Sundström i intervjuartagen. I mitten Martin Lundström olympisk guldmedaljör på skidor 1948. Foto: Urban Bengtson

Ivar Söderlind ovan t.v. bläddrar i Västerbottens Idrottsförbunds Minnesskrift 1908 - 2008 under överinseende av Roland Lindberg (stående), Börje Jonsson, Kjell Hemmyr och Leif Stening.
Foto: Urban Bengtson

Lingdagar i Sporthallen mars 2003.
Foto: Hans-Olov Lundkvist

Thomas "Orup" Eriksson och Lena Philipsson bjöd på show i Gammliahallen i oktober 2008 inför 1800 personer. Foto: Hans-Olov Lundkvist

Ulf Lundell uppträdde i Gammliahallen i november 2002 under 4,5 timmar inför 1500 entusiastiska åskådare. Foto: Kenneth Sandelin

VISUELLT nr 35-36 *november 2010* 1/2010.

Utgiven av Västerbottens Idrottshistoriska Sällskap. ISSN 1100-2411.

Omslagets första sida foto 1: Sporthallen och Gammliahallen 1958.

Foto 2: Sporthallen 1960. Foto 3: Sporthallen 1962. Foto 4: Sporthallen 2008.

Fotoägare: Ivar Söderlind

I N N E H Å L L	Sid
Bilder från Umeå Sporthall (Gammliahallen).....	2
Innehållsförteckning	5
Redaktionellt	6
Idrottscafé i Umeå den 20 november 2008 – Sporthallen/Gammliahallen 50 år.....	8
<i>av Lars Lindgren</i>	
Befolkning och idrottsföreningar i Umeå och Västerbotten 1958 och 2008	11
<i>av Ivar Söderlind</i>	
Umeåvyer från 1950-talet	13
Årskrönika för Umeå 1957 - 1960	16
<i>av Lennart Forsberg</i>	
Akademisk baluns med stuns i Sporthallen	23
<i>av Lennart Forsberg</i>	
Guldglansutställningen i Gammliahallen.....	25
<i>av Ivar Söderlind</i>	
Minnen från Sporthallen	28
<i>av Ivar Söderlind</i>	
Andra aktiviteter i Sporthallen/Gammliahallen	29
<i>av Ivar Söderlind</i>	
När Sporthallen räddades från rivning.....	32
<i>av Urban Bengtson</i>	
Umeå Sporthall har i 50 år varit en arena för stora.....	37
musikevenemang <i>av Ivar Söderlind/Henry Lövbom</i>	
Idrott i Sporthallen i Umeå under 50 år	53
<i>av Ivar Söderlind</i>	
In memorium	135
Henry Lövbom, Bengt Forsman och Erik Svensson	
<i>av Ivar Söderlind</i>	
Aktuella meddelanden	140
Medlemsmatrikel i november 2010	145
Bilder från Umeå Sporthall	149

Redaktionellt

I början av 2010 fick vi det mycket tråkliga och överraskande beskedet att Sällskapets ordförande Bengt Forsman avled den 1 januari. I slutet av maj kommer så ytterligare ett sorgebesked, att VIS:s förste ordförande och kassör Erik Svensson avlidit. Minnesord finns i slutet av denna skrift. Vi återkommer med utförligare information om Bengts och Eriks omfattande ledargärningar i kommande nummer av Visuellt.

Detta fullmatade dubbelnummer ges ut i samarbete med Umeå Kommun (Umeå Fritid) och har ”Umeå Sporthall 50 år” som genomgående tema. Sporthallen ändrade från och med 2001 namn till ”Gammliahallen” men vi använder i denna skrift beteckningarna ”Sporthallen” eller ”Sporthallen/Gammliahallen” då vi generellt skriver om hallen. Bildmaterial har f.d pressfotografen Hans-Olov ”Junior” Lundkvist hjälpt oss med. Bilderna är i huvudsak från Västerbottens Folkblads bildarkiv och Hans-Olov är den enskilde fotograf som bidragit med flest bilder. Han kommer att ingå i Visuells redaktion från och med 2011. Redaktionen är även tacksam för den hjälp vi fått av personal på Folkrorelsearkivet och Umeå Fritid med material i form av pressklipp, broschyrer, foton, muntliga uppgifter osv. Ett speciellt tack till Kjell Hemmyr, Stig Pettersson och Kjell Thelberg på Umeå Fritid samt Karl-Ivar Åsander på Folkrorelsearkivet. Sist men inte minst har den ett par timmar långa intervjun med Janne Pettersson, vaktmästare i Sporthallen sedan 1972 och sommarjobbare sedan 1965, varit till stor hjälp.

Lagom till 50-årsjubileet i november 2008 gav Umeå kommun ut jubileumsskriften ”Sporthallen 50 år” som skickades ut till Umeås alla hushåll. Benny Karlssons välskrivna texter och ”Juniors” ypperliga bildmaterial har inspirerat mig (Ivar) att hitta ännu mer fakta om Sporthallens historia. Åtskilliga timmar har jag suttit på Universitetsbiblioteket och granskat många årgångar av Västerbottens Folkblad och Västerbottens-Kuriren på mikrofilm.

Vår redaktionsmedlem och kamrat Henry Lövbom avled den 14 april 2009 efter en tids sjukdom. Han hade tillhört Visuells redaktion sedan 2005 och hade i många år flitigt bidragit med artiklar. Vi har inte bara förlorat en god vän utan även en mycket duktig skribent med stora kunskaper om länets idrottshistoria och musikliv. Även i detta nummer medverkar han i artikeln om Umeå Sporthall som arena för musikevenemang. I de kommande numren av Visuellt publicerar vi ytterligare några artiklar i hans omtyckta artikelserie ”Stjärnor från förr” som han varit förutseende nog att förse oss med. Se även minnesorden om Henry i slutet av denna publikation.

Som vanligt trycks Visuellt på IFK Umeås kansli intill Vildmannavallen och i vanlig ordning har Anders Rönnlund svarat för högklassig redigering och bildhantering. Även Mats Bäckström, Anton Jonsson och Harry Karlsson på kansliet har varit till stor hjälp.

Lars Lindgren inleder med att rapportera från caféträffen i Umeå den 20 november 2008 om ”Sporthallen 50 år” med minnen, episoder, musikunderhållning etc. Träffen i Gammliahallens D-hall blev en stor succé med ca 250 deltagare (nytt deltagarrekord för våra caféträffar). Därefter berättar Ivars Söderlind om befolkning och idrottsföreningar i Umeå åren 1958 och 2008. Han presenterar vidare några kända Umeåvyer från 1950-talet. Sedan följer Lennart Forsbergs årskrönika från Umeå 1957-1960, de år då Sporthallen växte fram och blev ett ”Mekka” för Umeås inomhusidrotter. Lennart fortsätter att berätta om när Tandläkarhögskolan invigdes med akademisk baluns i nya Sporthallen den 13 september 1958. Efter att Ivar redogjort för Guldglansutställningen och andra aktiviteter i Sporthallen (skolgymnastik, skrivningar, friidrottsträningar, årsstämmor, kongresser, varumässor, hundutställningar osv) ger Urban Bengtsson sin version av alla turer när Sporthallen åren omkring 1990 räddades från rivning. Därefter följer Henry Lövboms och Ivars artikel om stora musikevenemang i hallen. Ivar är även ansvarig för den långa artikeln om idrott i Sporthallen. Det är ett försök att spegla något av Sporthallens/Gammliahallens 50-åriga tillvaro genom att göra nedslag i idrottshistorien. I kapitlet sammanfattas även en del av alla turer omkring idrottshallsfrågan i Umeå långt innan Sporthallen stod klar 1958.

Vi uppmanar slutligen våra medlemmar att bidra med material till Visuellt i form av artiklar, klipp, meddelanden och inte minst fotografier. Vi är även angelägna om att få tips på teman och platser för våra idrottscaféträffar. Nästa nummer planeras komma under första kvartalet 2011.

Umeå i september 2010

Ivar Söderlind
Gökropsv 5 B
906 51 UMEÅ
Tel 090/786 54 57
ivar.soderlind@soc.umu.se

Lars Lindgren
Brånvägen 26
903 46 UMEÅ
Tel 090/12 80 25
larsg@ume.se

VÄSTERBOTTENS
IDROTTHISTORISKA
SÄLLSKAP

Idrottscafé i Umeå i november 2008 - Sporthallen/Gammliahallen 50 år

av Lars Lindgren

Torsdagen den 20 november 2008 hade ca 250 idrottsintresserade sökt sig till Sporthallen i Umeå av en speciell anledning. Hallen, som numera heter Gammliahallen, skulle firas med en cafékväll och skälet till detta var att hallen hade fyllt 50 år två dagar tidigare. Den invigdes nämligen den 18 november 1958.

Börje Jonsson, Kjell Hemmyr, Leif Stening och VIS:s Lars Lindgren vid idrottscafékvällen i sporthallen.
Foto: Urban Bengtson

Trevlig tillställning med Rolf Sundström som cafévärd

Med radions Rolf Sundström som cafévärd blev tillställningen mycket trevlig och det pratades sporthallsminnen kors och tvärs över och genom lokalen.

Lars Lystedt berättade om en av de stora händelserna i hallen historia. Då självaste Louis Armstrong gästade Umeå och Sporthallen.

– Det var 1959, i januari, kunde Lystedt upplysa om.

Benny Karlsson berättade om när Miles Davis spelade i hallen.

– Den bästa spelningen jag har varit på var nog när Miles spelade i Sporthallen 1985.

Och Gerda Svensson, i många år centralfigur på Västerbottens Idrottsförbund, kunde avslöja följande episod från Woody Hermans besök i hallen.

– Vi plockade papper och städade för allt vad vi var värda. Han skulle ha någon form av utrymme att dra sig tillbaka till och det blev mitt kontor som blev loge för Herman.

Benny Karlsson berättade om när Miles Davis spelade i hallen 1985. Foto: Urban Bengtson

Idrottsminnen

Men det har självklart inte varit enbart musik i hallen. Det har även förekommit en del idrottsaktiviteter där. Förr VF-fotografen Hans-Olov Lundkvist mindes sitt första uppdrag när det gällde handboll i Sporthallen.

– Jag stod via ena målet för att få en bra bild. Den nästan legendariske ”Hacke” Bäckström sköt en riktig kanon som träffade mig något ovanför buken och jag blev helt utslagen.

Lennart Johansson från Klabböle berättade tennisminnen från sin tid i hallen.

– Jag har tillbringat många timmar här. Tränade och spelade tennis. För att vi skulle få använda Sporthallen fiskade vi lax och nätting och betalade vaktmästarna med.

Vaktmästaren Gösta Jakobsson

Gösta Jakobsson hette en av hallens vaktmästare i många år. Gösta blev faktiskt tvåa i Vasaloppet 1940 efter klubbkamraten Artur Häggblad. Kvällens värd Rolf Sundström drog en historia om Gösta och det loppet.

– När löparna kom till en av de sista kontrollerna slog de sig ner och både åt och drack. Några tog till och med av sig skidorna för att vila riktigt. En gick bakom knuten på ett hus för att göra lite naturbehov men dröjde så länge att de övriga började undra och vid en koll såg de att han hade stuckit i väg. Gissa om det blev fart på konkurrenterna då!

Berndt Bäckman i Idrottsalliansen kunde informera om hur man vid olika evenemang fick flytta scenen till olika ställen för att få bästa möjliga akustik.

– Någon sa en gång att det var samma efterklang i Umeå Sporthall som i Uppsala domkyrka, berättade Bäckman.

Eva Olofsson, Gerda Svensson och Margit Ek-Lindqvist utfrågas av Rolf Sundström.

Foto: Lars Lindgren

Gösta Jakobsson, Sporthallens vaktmästare under många år.

Fotoägare: IFK Umeå

Hallen skulle rivas i början 1990-talet

Urban Bengtsson pratade om hur det var i början av 1990-talet, när man hade planer på att helt enkelt riva hallen och bygga en ny.

Och det var många fler som berättade minnen från hallens 50 år. Gymnastikens Margareta Ekesryd, fäktningens Ivar Brandelius, simningens Eva Olofsson, handbollens Calle Lindelöf, friidrottens Bengt Forsman och Ivar Söderlind för att nämna några. Brottnings Sören Svedberg sjöng låten Smile, på svenska, till Birgit Lindbergs musikackompanjemang. Och det bjöds på kaffe och hembakat som Umeå Comets stod för.

Cafévärden Rolf Sundström intervjuar VIS:s Ivar Söderlind. Foto: Urban Bengtson

Ca 250 personer hade sökt sig till Sporthallen. Det är deltagarrekord för våra idrottscafékvällar. Foto: Urban Bengtson

Befolkning och idrottsföreningar i Umeå och Västerbotten 1958 och 2008

av Ivar Söderlind

Fördubblad befolkning i Umeå på 50 år

Den 31 december 1958 hade Umeå Stad 20948 invånare. Umeå var fortfarande en småstad men en expansiv period hade inletts. Stornorrforsens Kraftstation stod klar just 1958. Samma år invigdes Tandläkarhögskolan, där 40 elever per år skulle tas in, och 1957 hade riksdagen beslutat att en medicinsk högskola skulle inrättas i Umeå. Men det skulle dröja till 1965 innan "Universitetet i storskogen" kunde invigas. Sedan dess har successivt allt fler akademiska ämnen och professorer etablerats vid Umeå Universitet.

Från denna blygsamma början med 50 studerande vid Tandläkarhögskolan 1958 har Umeå Universitet 2008 ca 28000 inskrivna studenter. 2008 har universitet drygt 4 000 anställda och omsätter 3,2 miljarder kronor per år.

På 1950-talet var Umeå fortfarande en småstad. Här ett klassiskt vykort vid denna tid från Kungsgatan med biografen "Uman" mittemot Nya Konditoriet. "Uman" lades ned under 1969. Fotoägare: Ivar Söderlind

År 1958 hade motsvarande område som idag ingår i Umeå kommun (Umeå stad, Umeå lands, Holmsund, Sävar, Hörnefors och Holmön) en befolkning på 52 874 personer, en siffra som kan jämföras med ca 112 000 år 2008. Det innebär mer än en fördubbling av befolkningen på 50 år (en tillväxt på 128 procent). Medelåldern i Umeå 2008 är också flera år lägre i jämförelse med befolkningen i resten av Sverige.

Under samma period 1958-2008 har Västerbottens läns befolkning ökat från ca 240 000 till ca 257 000 personer – en tillväxt på 7 procent.

Centrala Umeå från 1950-talet med Tempo (nuvarande Ähléns) i bakgrunden.
Fotoägare: Ivar Söderlind

Fyrdubbling av antalet idrottsföreningar i Umeå på 50 år

År 1958 hade det område som numera ingår i Umeå kommun 56 anslutna idrottsföreningar (skolidrottsföreningar inräknade). Motsvarande siffra 2008 är 227 idrottsföreningar i Umeå kommun, dvs. en fyrdubbling på 50 år. Den kraftigaste föreningstillväxten kom under perioden 1970-1995 .

I hela Västerbottens län fanns det 1958 703 idrottsföreningar jämfört med 747 föreningar 2008, en tillväxt med endast sex procent. Antalet idrottsföreningar i glesbygden har minskat medan föreningstillväxten på de större orterna, och då framför allt i Umeå, kraftigt ökat.

Umeåvyer från 1950-talet

Bildtexter och bildurval: Ivar Söderlind

Bilfärjan KORSHOLM III började trafikera Umeå-Vasa strax efter att Sporthallen stod klar. Under perioden december 1958 – augusti 1965 var färjan ett vanligt blickfång efter Umeälven upp mot rådhuskajen i centrala Umeå. Den hade plats för 354 passagerare, 35 bilar och hade ett bätdjup på 3,5 meter. Redan sommaren 1949 startade färjetrafiken mellan Umeå och Vasa med Korsholm 1 som tog 200 passagerare och 10 bilar. Resorna tog då upp emot sju timmar. I mitten av 1960-talet flyttade färjetrafiken ut till Holmsunds hamn då de moderna djupgående färjorna inte kunde ta sig upp till Umeå. Fotoägare: Ivar Söderlind

Den legendariska kopparkiosken i Umeå var belägen vid rådhusorget vid kanten mot trottoaren framför Utterströms välkända järnaffär. Det var en liten elegant åttakantig kiosk helt kopparklädd, som sattes upp 1928 och som sedan under drygt 30 år var det ställe framför alla andra där umeborna köpte tidningar, cigaretter, kola och tuggummi. Kiosken var en och halv meter bred och rymde nätt och jämt en sittande försäljare i mitten. Försäljningen skedde genom en glasruta i entrédörren. Kioskägaren Ville Mannberg m.fl. fick kliva in i "tunnan" med praktiskt taget inget svängrum. Där köpte jag under min barndoms somrar i Umeå under 1950-talet Rekord-Magasinet, Idrottsbladet, favoritserietidningen Fantomen och även en och annan kola. Sörjd av många måste kopparkiosken försvinna i början av 1960-talet när Utterströms järnaffär flyttade till Västerslätt och ersattes av varuhuset Domus som tog hela hörntomten i anspråk. Foto: Bertil Ekholz 1960.

Militären och alla unga män som gjorde sin värnplikt vid de båda regementena I20 (Västerbottens Regemente) och K4 (Norrlands Dragoner) satte under många år sin prägel på livet i Umeå. Under 1950-talet var forfarande alla värnpliktiga och yrkesmilitärer i sina grå uniformer ett naturligt inslag i stadsbilden. När de återvände till kasemerna efter avslutade övningar eller manövrar hände det att de marscherade eller red genom stadens centrum, vilket följande bilderna illustrerar. Under helger och kvällar var de ett vanligt inslag inte bara på Umeås alla kaféer, biografer och dansställen utan även i Sporthallspubliken, framför allt när det bjöds på innesporterna handboll och boxning.

På bilden ovan marscherar en grupp ur Norrlands Dragoner längs Kungsgatan vid Råhustorget, sannolikt i början av 1950-talet. Foto: Ur Umeås Blå Dragoner

På bilden nedan från mitten av 1950-talet marscherar Norrlands Dragoners cykelskvadron längs Storgatan förbi Rådhuset och Stora Hotellet. Ryttaren till höger är dåvarande regementschefen Carl-Johan Wachtmeister. Foto: Ur Umeås Blå Dragoner

Biografen Odeon på bilden byggdes 1938 i typisk funktisstil i gjuten betong. Inne på gården låg i många år den populära biljardhallen. Till många umeåbors ilska och protester revs Odeon 1991 för att ge plats åt det nya höghushotellet Plaza (15 våningar).

I slutet av 1950-talet hade Umeås flitiga biobesökare ytterligare fyra biografier att besöka. Royal hette fram till 1943 Imperial och låg på Skolgatan där hotell Royal nu ligger. Röda Kvarn på Kungsgatan bredvid Burmans Musik lades ned redan 1961. Uman, som försvann 1969, låg på Kungsgatan mitt emot Nya Konditoriet. Sagabiografen (numera Sagateatern) längre ned efter Kungsgatan mot Västra Esplanaden, invigdes 1959 med 580 sittplatser, 14 meter bred duk och stereofoniskt ljud för att kunna möta konkurrensen från TV som kom till Umeå vid denna tid. Fotoägare: Ivar Söderlind

Årskrönika för Umeå 1957-1960

av Lennart Forsberg

Här följer ett urval händelser i Umeå åren 1957-1960, dvs. de år då Sporthallen växte fram och sedan snabbt blev ett lyft för inomhusidrotterna i Umeå. Texten är ett utdrag ur Lennart Forsbergs hundraårskrönika i boken "Sekelskiftningar. Ett hundratal sidor om ett hundratal år i Umeå." Bildurval och bildtexter svarar Ivar Söderlind för.

1957 Den 16 januari firar Godtemplarna sina första 75 år.

- * Den 26 april beslutar stadsfullmäktige att Hermanssonska gården ska flyttas från Trångsund till Gammlia – kostnaderna för flytten beräknas till 380 000 kr.

Trångsund var ett litet trångt parti av det gamla Umeå med trähus från tiden före stadsbranden 1888. Stadsdelen låg efter Storgatan väster om Renmarksesplanaden fram till nuvarande Tegsbron (bron invigdes 1949). Trångsund försvann i slutet av 1950-talet då Hotell Esplanad och Thulehuset (numera Skandiahuset) stod klara. Till höger på bilden från 1910-talet skimtar Hermanssonska huset som 1958 flyttades till Gammlia, nu under namnet Lars Färgares gård. (Fotoägare: Ivar Söderlind)

- * Den 10 maj står Hotell och Restaurang Esplanad beläget vid Storgatan nära Tegsbron klart.
- * Den 18 maj beslutar riksdagen att en medicinsk högskola ska förläggas i Norrland – även om det inte sägs i klartext, är det många som tolkar förslaget som om högskolan ska förläggas i Umeå.

- * Den 7 juni visar Hilding Carlsson upp en ny rälsbussmodell. Fabrikör Carlsson är full av tillförsikt inför det faktum att hans företag numera bygger tre rälsbussar i månaden.
- * Den 15 juni hålls den sista läroverksavslutningen i Gamla läroverket (nuvarande Mimerskolan).
- * Den 3 juli besöker Juventus Gimoborg. 10 255 åskådare ser det italienska stjärnlaget besegra en svensk kombination med 7-1.
- * Strömbäcks folkhögskola invigs den 28 juli.
- * Umeå Nya Läroverk (nuvarande Östra Gymnasiet) tas i bruk den 29 augusti. Nybygget, som kostar uppemot 9 miljoner kronor, har plats för 1100 elever.
- * Stornorrfors första turbinhjul (av totalt tre) anländer till Umeå uthamn. Det väger 65 ton!
- * Blåbandrörelsen firar 50 år den 26-27 september.
- * Västerbottens förre landshövding Elof Lindberg avlider den 10 noveber.

1958 Köpmännens hus – med Hotell Esplanad – invigs den 24 januari av landshövding Filip Kristensson.

- * Den 19 januari startar P2 sina sändningar över Umeå.
- * De första skötarna som utbildats efter mentalvårdens nya utbildningsplan utexamineras från Umedalens sjukhus den 1 mars.
- * Den 13 mars är det stor debatt i Uppsala om Norrlands framtida universitet.
- * Umeå domsagas tingshus vid Gamla bron invigs den 29 mars av hovrättspresidenten, Mauritz Wijnbladh.
- * Den 26 april fastställer stadsfullmäktige stadsplanen för punkthusen i Gammliaaskogen. Det är stans första höghus avsedda för bostadsändamål.
- * Korsholm III börjar sin trafik över Kvarken.
- * Umeå stad och Vattenfall enas den 28 maj om att tillsammans skapa en strandpromenad från gamla bron till Ytterhiske.

- * Tandläkarinstitutet i Umeå har sin första examen den 16 juni.
23 tandsköterskor får sina examensbevis.
- * I mitten av juli bjuder Fokuskonditoriet upp till dans i Folksamhuset.
- * Den första akademiska spikningen i Umeå äger rum den 15 augusti. Det är Arne Wennström som spikar sin odontologiska avhandling.
- * Den 15 augusti smyckas Hagaskolan med en relief av David Wretling.
- * I september får sexton lyckligt lottade studenter husrum i den Hermansonska gården.
- * Den 22 augusti invigs Umeå oljehamn.
- * De första akademiska disputationerna äger rum 4 september.
Det är Tore Arvill och Arne Wennström som blir doktorer.
- * Barnens Dag får fint främmande 7 september, då Josephine Baker tar plats på scenen i det nya läroverket.
- * Mycket högtidligt blir det när Gustav VI Adolf inviger Tandläkarhögskolan den 13 september. Bland annat promoveras Gösta Skoglund till hedersdoktor.
- * I Sporthallen arrangeras den första dansen den 4 oktober. 2500 personer tar sig en svängom.
- * Den 11 oktober börjar kraften från det första aggregatet i Stor-norrfors matas in i riksnätet.
- * Kyrkan på Gammlia, Helena Elisabeth, återinvigs den 26 oktober av biskop Ivar Hylander.
- * Den 18 november inviger prins Bertil Sporthallen som kostat 3 miljoner kr att bygga.

- * Thulehuset vid Tegsbron får sitt byggnadslov den 27 november. Huset har fått sitt namn efter det försäkringsbolag som har sitt kontor där. Med nytt försäkringsbolag kallas byggnaden numera för Skandiahuset.
- * Kommunalhuset på Teg invigs den 15 december.
- * Stornorrfors andra aggregat tas i drift den 17 december. Kraftverken i Klabböle och Norrfors slutar leverera elektricitet den 18 december.
- * Den 20 december får Umeå Norrlands första radioutrustade taxistation.
- * I december börjar en del butiker hålla lunchöppet – då har det varit lunchstängt i butikerna sedan 1940.
- * Nordsvenska Dagbladets sista nummer kommer ut den 31 december.

1959 Den 7 januari inleder de första blivande läkarna sina studier i Umeå. Den första professorsinstallationen äger rum.

- * Den 20 januari landar Louis Armstrong på flygfältet i Olofsfors, för att senare på kvällen ge en bejublad konsert på Sporthallen.
- * Den 23 januari byter Hermansonska gården namn och blir Lars Färgares, efter färgaren Lars Strandberg, som verkade i huset när det stod i Trångsund.
- * Köpmannaförbundet fyller 50 år den 10 maj.
- * Den 9 juni invigs Västerbottens läns sjuksköterskeskola.
- * Den 23 juni vinner Helge Linden en tävling om utsmyckning av Stornorrforsens kraftverk. Lindens skapelse heter ”Vårbrytning”.
- * Den 5 juli firas 150-årsminnet av Duncker.
- * Den 24 juli har 3000 fordon testats vid Umeå Bilist- och fordonscentral.
- * Kafferosteriet Blomman inviger sin paketeringsmaskin för burkkaffe. Vakuumpförpackat kaffe håller i tio år, meddelas det.

- * Den 13 september invigs Stornorrforsens kraftverk av prinsessan Sibylla. ➡
- * Scharinska villan blir kårhus för studenterna i stan.
- * Den 9 november inleds arbetet med att bygga ett flygfält vid Alvik.
- * Den 14 november inviger Jonas Orring Grisbacka nya folkskola.

1960 I slutet av januari kommer pingisvärldsmästaren Ogimura till Sporthallen där han bl a möter Stellan Bengtsson d.ä.

Prinsessan Sibylla inviger.
Foto: Östen Gustavsson

- * Den 28 februari är det premiär för Umeås första automatiska telefonstation.
- * Scharinska villan invigs som kårhus den 12 mars.

Scharinska villan i Umeå är en rosa slottsliknande byggnad på Storgatan 63-65 vid Döbelns park uppförd 1904-1905 som bostadshus åt borgarfamiljen Unander-Scharin. År 1959 sålde släkten Scharin byggnaden till Umeå kommun som restaurerade villan. Samma år upplåt kommunen hyresfritt huset till studentkåren och det började fungera som kårhus (senare kallat "gamla kåren"). Byggnaden är sedan 1981 ett byggnadsminne. (Fotoägare: Ivar Söderlind)

- * Stadsfullmäktige godkänner planerna på en folkpark vid Lundåkern.
- * Nystroms Karosserifabrik börjar serietillverka lastbilshytter åt Volvo.

- * Den 1 maj håller ecklesiastikminister Ragnar Edenman ett tal från Scharinska villans balkong. Talet får lyssnarna att skönja en universitetsstad i vardande.
- * Nolautställningen pågår mellan den 16 och 19 juni. Nola blir senare Nolia-mässan.
- * Den första delen av varuhuset Domus invigs och Utterströms järnaffär flyttar till Västerslätt.
- * Sista helgen i juli uppträder Quincy Jones på Teg. Laxtrappan i Stornorrfors tas i drift.
- * Den 1 augusti ändrar biograferna sina visningstider från 19 och 21 till 18.30 och 20.30.

Fr. o. m. i dag ändrade tider. Kl.	
6.30 och 8.30	
 Bföj. Bilj. fr. 6 Tel. 107 42. PRICKSKYTEN En av säsongens bästa filmer. skrev VR om Stanley Kramers mästerfilm. Obs! Tisdag sista dagen	 Bföj. Bilj. fr. 6 Tel. 10770. JAG STAL EN MILJON En av Alec Guinness' verkliga toppfilmer — en film för fin- makaren. Obs! Tisdag sista dagen

- * TV-masten i Vännäs börjar visa testbilden den 4 augusti.
- * TV-premiären i umeområdet äger rum den 15 augusti.
- * Den 18 september boxas Floyd Patterson i Sporthallen.
- * Umeå universitet anordnar sin första professorsinstallation den 24 september.
- * Baptisterna i Umeå firar 100 år den 25 september.

- * Det första numret av studenttidningen Vertex kommer ut i december.
- * På skyltsöndagen ställer Åkerbloms ut en livs levande professor i sitt fönster. Carl-Martin Fajers är hans namn.

Den 5 december 1960 invigde man juls skyltningen i Åkerbloms Bokhandel genom ett nytt grepp i det sedan några år akademiska Umeå. I braskande annonser i VK och VF förkunnades att "1 st. genuin professor, 1 st. äkta högskolelektor och två uttestade representanter för studentkåren med oant hög intelligenskvot" skulle ställas ut i skyltfönstret i hörnet mot Storgatan. Under 75 minuter tävlade "högskolans mest lysande begåvningar" i frågesport. Det kom sådana folkmassor för att beskåda spektaklet att Storgatan fick spärras av vid Stora hotellet och trafiken på Riks-13 dras ned till Strandgatan.

Det Åkerblomska bokhandelshuset intill Rådhusorget, uppfört 1902, var ett av de mest särpräglade trähus som byggts i Umeå. Det låg vid Storgatan mitt emot Handelsbanken. Med sina många olika takfall och gavelspetsar var det ett livfullt inslag i stadsbilden. Skyltfönstren var inte stora, men skyltningen förnyades ständigt. Under några somrar i mitten av 1950-talets var jag en trogen bökköpare i den med ungdomsböcker mycket välsorterade bokhandeln. Huset revs 1966 och anses av många Umeåbor vara en stor förlust för Umeås stadsbild. Foto: Bertil Ekholtz.

Akademisk baluns med stuns i Sporthallen

av Lennart Forsberg

Sporthallen väcker minnen till liv. Femtioåriga minnen som inte bara handlar om sport. Ta den 13 september 1958 som exempel - då var det riktigt knöckfullt i hallen. Läktarna var visserligen tomma, men golvet var fullsatt. En del av dem som satt vid borden blev med tiden också fulla...

Det var den dagen som Tandläkarhögskolan invigdes och Sporthallen bjöd in till akademisk baluns. 804 gäster lät sig väl smaka av granngårdens västerbottniska delikatesser - Sävargårdens kokkonst var redan då riksbekant.

Sigrid Holmström styrde

Likt en fältherre - eller kanske som en lagkapten? – styrde Sigrid Holmström över sitt matlag. Mot en timpenning på 2 kr och 50 öre engagerade hon ett 80-tal välutbildade servitriser som bjöd till för att visa att Umeå redan skaffat sig akademiska matvanor. Det började med gravlax och mandelpotatis och fortsatte med oxfilé för att avslutas med åkerbärsparfait. Dryckesvanorna gick inte heller av för hackor. Det dracks sherry, rödvin, portvin, konjak och likör innan groggandet tog vid. Det bjöds åtta sorters drycker ur åtta olika glas!

Redaktör K-H Wikström fick Pommac

Stämningen var hög, alla tycktes glada och nöjda - utom möjligen chefredaktören K- H Wikström på Norra Västerbotten, som påpekade att det inte fanns något alkoholfritt alternativ till kaffet. För att göra honom lite gladare, fick han ett glas Pommac till sitt bord. Det var bara kungen som medförde egen dryck. Gustaf VI Adolf drack en egenkomponerad havreblandning. – Den var inte god, anförtrorde mig en gång den förste landsantikvarien vid museet, Gunnar Westin. Kungen glömde nämligen en av sina flaskor, och Gunnar Westin tog sig friheten att smaka av den kungliga brygden.

Sigrid Holmström styr över sitt matlag. Foto: Östen Gustavsson

Talarstol åt kungen och Gösta Skoglund

Den storståtliga festen krävde naturligtvis noggranna förberedelser. Bland annat saknades en talarstol - men tal skulle förstås hållas. Bland talarna fanns den reslige, svenske kungen och stans store lille riksdagsman, Gösta Skoglund. – Hur ska en lång och ståtlig karl kunna tala från samma möbel som en kort

och satt, frågade sig Sigrid Holmström för att i nästa andetag lösa problemet. Hennes anordning bakom ena långsidans läktargrindar såg faktiskt ut som en talarstol. Sigrid anpassade höjden till kungens längd - han skulle tala först. När det blev Gösta Skoglunds tur, sparkade Sigrid Holmström fram en 50-flaskors pilsnerback, så att Gösta fick något att stå på. För att pilsnerbacken skulle se lite mer akademisk ut, hade Sigrid dagen till ära klätt den i ett folie-liknande fodral.

Dramatik vid Sporthallens toaletter

Vid Sporthallens toaletter utspelade sig också viss dramatik. De var ju dimensionerade för idrottsliga behov, inte för akademiska övningar med massor av mat och dryck. Köerna blev kort sagt långa - så långa att många herrar inte kunde hålla sig. Likt artiga gentlemän lämnade de över sina platser till behövande damer i magnifika aftontoaletter, för att själva leta sig ut bland träden i skogsbacken utanför Sporthallen. Vittnen vet berätta att det aldrig setts så många herrar stå lutande mot furorna, fumlande med sina gylfknappar - alla med den goda föresatsen att så diskret som möjligt lätta på det s.k. trycket. Sannerligen, det var en baluns att minnas...

Sporthallen behövde åtta dagar på sig för att återhämta sig efter den festen. Då såg 1100 personer ett förstärkt Sandåkern spela handboll mot mästarlaget Örebro SK. Det blev 20-20.

Ur Västerbottens-Kuriren
den 15 september 1958.

Umeås store lille riksdagsman och kommunikationsminister Gösta Skoglund på sin egen väg.
Foto: Västerbottens Kurirens bildarkiv

Guldglansutställningen i Gammliahallen

av Ivar Söderlind

En trappa upp i Gamliahallen finns utställningen Guldglans. Där har Umeås alla världsmästare och olympiska guldmedaljörer fått var sin monter. Det finns bilder, föremål, medaljer samt personliga guldminnen från 33 idrottsutövare (16 män och 17 kvinnor) som totalt tagit hem 51 guldmedaljer. Förutom världsstjärnorna kan man på ena väggen även i ord och bild ta del av Umeås glansfulla tidiga idrottshistoria genom att samtliga 84 idrottsföreningar som bildades under perioden 1861-1931 namnges i kronologisk ordning på väggen. 14 av de mest inflytelserika föreningarna presenteras med en kort historik. Dessutom finns 12 unika foton med idrottsmotiv från Umeå åren 1902-1933 att beskåda på väggen. Den första bilden är från damernas 5km vid de internationella skidtävlingarna i Umeå mars 1902

Invigdes 1997

Det var 1996 som Västerbottens Idrottshistoriska Sällskap (VIS) och dess dåvarande ordförande Erik Svensson väckte förslaget om en utställning för att hedra Umeås bästa idrottare och tidiga idrottshistoria. Projektet kom att genomföras i samarbete med Folkrörelsearkivet, VIS, Umeå Fritid och Västerbottens Museum. Utställningen invigdes den 6 december 1997 med en pampig tillställning. Det bjöds bl a på levande musik, gymnastikuppvisning, intervjuer av guldmedaljörer samt tal av såväl kommunfullmäktiges som fritidnämndens ordförande. Vid bandklippningen höll 90-årige Folke Frölén i saxen, OS-guldmedaljör i Helsingfors 1952 i fälttävlan. Efter premiärvisningen och sedan det skjutits invigningssalut gick färden till Sävargården där det bjöds på julkul-lunch. Avslutningstal hölls av landshövding Georg Andersson och VIS:s ordförande Bengt Forsman.

Första guldet

Det första guldet bärgades i VM-stafetten på skidor i Innsbruck 1933 av Hjalmar Bergström, Sandviks IK och de senaste av de fem innebandytjejkerna från Umeå som tillhörde det svenska laget som blev

Hjalmar Bergströms monter i Guldglansutställningen. Han vann länets allra första VM-guld 1933, då han ingick i Sveriges lag i VM-stafetten på skidor. Foto Ivar Söderlind

världsmästare i innebandy 2009.

Gun Röring, Umeå Gymnastikförening var först ut bland damerna genom sitt OS-guld i laggymnastik i Helsingfors 1952.

Följande 16 idrottsmän och 17 idrottskvinnor finns med i utställningen:

Hjalmar Bergström, Sandviks IK (VM skidor stafett 1933).

Martin Lundström, IFK Umeå (OS skidor 18 km och stafett 1948, VM skidor stafett 1950).

Gehnnäll Persson, K4 (OS dressyr lag 1948, 1952 och 1956).

Folke Fröhlén, K4 (OS fälttävlan lag 1952).

Gun Röring, Umeå GF (OS grupp gymnastik 1952).

Assar Rönnlund, IFK Umeå (VM skidor 15 km och stafett 1962, OS skidor stafett 1964).

Göran Flodström, Umeå FK (VM fäktning lag 1974, 1975, 1976 och 1977, OS fäktning lag 1976).

Lars-Gunnar Pettersson, IF Björklöven (VM i ishockey 1987).

Mikael Andersson, IF Björklöven (VM i ishockey 1987).

Peter Sundström, IF Björklöven (VM i ishockey 1987).

Lars Karlsson, IF Björklöven (VM i ishockey 1987).

Matti Pauna, IF Björklöven (VM i ishockey 1987).

Peter Andersson, IF Björklöven (VM i ishockey 1987 och 1991).

Arja Hannus, Umeå OK (VM i skidororientering stafett 1989 och 1992, skidororientering sprint 1992).

Lag Elisabet Johansson-Gustafsson, Umeå Curlingklubb (VM i curling lag 1992, 1995, 1998 och 1999). I laget ingick även Katarina Nyberg, Louise Marmont och Elisabeth Persson.

Per Elofsson, IFK Umeå (VM skidor 15 km klassisk stil 2001 och skidor 10 + 10 km jaktstart 2001 och 2003).

Peter Bodén, IBK Dalen (VM i innebandy 2002 och 2004).

Gustaf Forsberg, IBK Dalen (VM i innebandy 2002 och 2004).

Daniel Marklund, IBK Dalen (VM i innebandy 2006).

Andreas Carlbom, IBK Dalen (VM i innebandy 2006).

Anna Lundström, IKSU (VM i innebandy 2007).

Ina Rhöös, IKSU (VM i innebandy 2007 och 2009).

Malin Lundberg, IKSU (VM i innebandy 2007).

Susanne Ekblom, IKSU (VM i innebandy 2007).

Isabell Krantz, IBK Dalen (VM i innebandy 2007)

Anna Wijk, IKSU (VM i innebandy 2009)

Malin Eriksson, IKSU (VM i innebandy 2009)

Emelie Wiborn, IKSU (VM i innebandy 2009)

Josefina Eiremo, IKSU (VM i innebandy 2009)

Thomas Hansson Mild, Umeå SS (VM i OK-jolle 2009).

Umeås tidiga Idrottsföreningar

Som framgått visar Guldglansutställningen att 84 idrottsföreningar hade bildats i Umeå fram till 1933 då skidåkaren Hjalmar Bergströms tog länets första VM-guld. Först ut är Umeå Skarpskytteförening bildad den 23 februari 1861 i Umeå Rådhus.

Det är Umeås och även Norrlands äldsta idrottsliga sammanslutning. Förutom pris- och tävlingsskjutning hade föreningen även bajonettfäktning och gymnastik på programmet. Sist ut i utställningens föreningshistorik är Sandåkerns SK som bildades den 8 november 1931 av ett gäng grabbar väst på stan. Man höll till på kafé Vivan på Sveagatan där man fick ha sina möten på vinden. Från början var det fotboll som gällde men även friidrott, cykel, simning och bandy fanns på programmet. Nedanstående 14 föreningar presenteras i utställningen med intressant historik framtagen av Västerbottens Idrottshistoriska Sällskap. De dominerade idrottslivet under idrottens barndom i Umeå.

Umeå Skarpskytteförening 1861

Umeå Gymnastikförening 1881

Umeå Segelsällskap 1882

IFK Umeå 1897

Tegs Sportklubb 1898

Sandviks Idrottsklubb 1905

Norrlands Dragonregementets Idrottsförening 1905

Kungl Västerbottens Regementets IF (I 20 IF) 1907

Norrbyuskärens Idrottsförening 1908

Hörnefors Idrottsförening 1908

Umeå Idrottsklubb 1909

IFK Holmsund 1923

Umeå Simsällskap 1927

Sandåkerns Sportklubb 1931

Guldglansutställningen med tre guldglansmontrar.

Foto: Hans-Olov Lundkvist

Minnen från Sporthallen

av Ivar Söderlind

Skolgymnastik

Första gången jag satte min fot i Sporthallen var i september 1962 då jag nyss flyttat från Lycksele och börjat på Umeå Handelsgymnasium uppe på Berghem. Jag och ytterligare ett 40-tal ynglingar hade våra gymnastiktimmar nere i den trånga B-hallen. Här var det fråga om gymnastik i Lings anda ”med systematiskt ordnade samtidiga kroppsörelser” under ledning av den omtyckte överstelöjtnanten Sven Hult. Under några gymnasieår var jag och mina skolkamrater flitiga gäster i Sporthallen och tillbringade även åtskilliga timmar i fiket som låg i foajén. Att Sporthallen togs i anspråk för skolgymnastik och därmed ansågs utestänga idrottsutövarna debatterades med jämna mellanrum i länsstidningarna under 1960-talet. Idag är det i första hand privata friskolor som utnyttjar anläggningen vid sina idrottstimmar.

Skrivningslokal

Under 1960-talet hyrdes stora hallen ut till universitetets och läroverkets skrivningar. Själv minns jag när jag i slutet av 1960-talet tillsammans med ett par hundra andra studenter försökte besvara alla ”omöjliga” uppgifter i statistik, statskunskap och allt vad det hette. På samma sätt som vid danser och konserter hade vaktmästarna ett styvt jobb att lägga ut och tejpa upp skyddande masonitskivor över sporthallsgolvet och vid skrivningar dessutom sätta ut alla bord. Vaktmästaren Janne Pettersson berättar att det tog fem vaktmästare flera timmar att först ställa i ordning och sedan lika lång tid att plocka bort och städa undan.

Friidrottsträning

Sporthallen har under årens lopp även utnyttjats till friidrottsträning under den kalla årstiden. Jag minns att IFK Umeås många friidrottsungdomar under 1970- och 1980-talet hade kvällsträning i stora hallen, bland annat med storlöparen Karl-Uno Olofsson som ledare. Under samma tidsperiod var vi många elitmotionärer och även elitlöpare i IFK Umeå, Jalles TC, IKSU, Umedalens IF och andra klubbar (uppåt 20 löpare totalt) som ett par kvällar i veckan utgick från sporthallen när vi gav oss ut på våra långa löprundor på 15-20 km. Efter avklarad träning bastade vi alltid tillsammans i anslutning till omklädningsrummen en trappa ned på östra sidan av sporthallen upp mot muséet.

Andra aktiviteter i Sporthallen/Gammliahallen

av Ivar Söderlind

Förutom idrottsaktiviteter och musikarrangemang har det under årens lopp förekommit många andra aktiviteter i Sporthallens lokaler. Här följer några axplock.

Årsstämmor och kongresser

Redan i juni 1958 debuterade Sporthallen i större sammanhang då Sveriges Skogsägares Riksförbund under ledning av centerledaren Gunnar Hedlund hade årsstämma i Umeå och sin stora galamiddag i Sporthallen med dukade bord, fänborg och högtidligheter. I november 1958 var LO-kongressen förlagd till Umeå med middag, underhållning och dans i stora hallen. På en mycket primitiv scen inför allt LO-folket uppträdde Margareta Kjellberg, rikskändis för sina fina vistolkningar till eget ackompanjement på gitarr.

Trubaduren Margareta Kjellberg underhöll från en primitiv scen inför allt LO-folket i november 1958.

Foto: Jan Olofsson

Varumässor

Långt innan Noliamässan etablerades i Umeå och Piteå i mitten av 1970-talet genomfördes varumässor i Sporthallen. Första veckan i september 1959 bjöd Västerbottens södra köpmän in till Norrlands största varumässa med totalt ca 20 000 besökare. En bra bit över 100 utställare från hela landet var representerade. Hela Sporthallen var tagen i bruk och redan i foajén fanns det stora saker som bilar och tryckerimaskiner. Arrangörerna var mycket nöjda med att man i Umeå hade tillgång till sådana förmåliga lokaler.

Hundutställningar

Under två dygn i juni 1972 ordnade länsavdelningen av Kennelklubben en stor internationell hundutställning i sporthallen med 910 hundar av 110 raser. Inte mindre än 4000 personer besökte arrangemanget under de två dagarna. Hundutställningar har anordnats i Sporthallen vid ytterligare flera tillfällen innan man på allvar började uppmärksamma riskerna för allergier bl a i lokaler som frekvent används för sportaktiviteter. Sporthallsvaktmästaren Janne Pettersson berättar att det efter sådana arrangemang var extra viktigt att hallen blev ordentligt städad då partiklar som utlöser allergier lätt fastnar i damm.

Hundutställning i Sporthallen i juni 1972. 4000 personer besökte arrangemanget under två dagar. Foto: Hans-Olov Lundkvist

EFS-kongress 2004

Det största arrangemanget i Sporthallen under 2000-talet är EFS-kongressen den 27 maj 2004 med 5000 deltagare.

Sporthallenannonser

1960

Se FLOYD PATTERSON
SPORTHALLEN söndagen 18 sept kl 19.00

Enda boxningsgalan i Västerbotten
Björster i Fackhögskolan, Odens-his, Fred och lörd kl 12.30-13.00
1. divanvagnen, moderat, Internationella skaparen
CARLOS MURANDA, MARI SLATTBERG, SJOEST, NOLIN,
WETTER, MOWBAND, * Conventer, EDAR THULIN
45 minuter boxning ingår i showen!
En överlevande boxare i Sporthallen, söndag
IDROTTHALLEN

1962

A-LANDSKAMP I BROTTNING

32 SVERIGE-FINLAND

brottare i internationell toppklass

Andrade regler med öppen bedömning ger friskare satsning från brottarna, och publiken kan direkt följa domarnas bedömning av brottarnas insatser.

SPORTHALLEN, UMEÅ SÖNDAGEN den 2 december kl. 14.00 pass 1
kl. 19.00 pass 2
MÅNDAGEN den 3 december kl. 19.00

1958

Boxningspremiär på SPORTHALLEN

söndagen den 9 november klockan 18.00

Förköp av nummerade platser fr. o. m. torsdag hos Sport & Fläke

IFK

1981

Sweden CUP 81

SPORTHALLEN UMEÅ
Lördag 12/12 kl 13.00, söndag 13/12 kl 13.00

VÄRLDENS STARKASTE LYFTARE
supertungviktskategorin
ANATOLIJ PISARENKO, Sovjet
gör världsrekordförsök

★ **VIKTOR SOTS, Sovjet** – Världsmästare o rekordhållare i klass 100 kg

★ **HANS LARSSON** – Sveriges nya tyngdlyftningsprofil

★ **VM och OS-lyftare från Polen och Tjeckoslovakien**

★ **ELIT från Finland, Norge, Sverige**

EXTRA LÖRDAG BODY-BUILDING
med Ulf Bengtsson
och Nordiska mästarrinnan
Anette Magnusson

SÖNDAG
Uppvisning i
JU-JUTSU

★ Kommenda musikskolan underbjuder båda dagarna

Entré: Vuxna 20:-/dag
Ungdom 16 år
militärer, pensionärer 15:-/dag
HJÄRTLIGT VÄLKOMNA TILL
ÅRETS IDROTTSFEST I UMEÅ

1961

HEMMAPREMIÄR ISHOCKEY D. II IFK Umeå — Nyland

SPORTHALLSRINKEN, söndag

OBS! tiden kl. 14.00 OBS!

1964

HANS ALSÉR
EUROPEAN CHAMPION
ORIGINAL BAT

KJELL JOHANSSON
ORIGINAL BAT

Kom och se europamästarna

**HANS ALSÉR och
KJELL JOHANSSON**

som spelar bordtennis i dag kl. 19 i SPORTHALLEN
Entré 3:-. Arrangör Sandåkerns Sportklubb

— världsmärket i bordtennis
saljes hos Bäcklunds

På lördag träffar Ni dem på vår sportavdelning i varuhuset.
Spelarna demonstrerar Siga bordtennisutrustning, signerar rac-
kets och ger i övrigt goda spelråd.

BÄCKLUNDS
Telefon UMEÅ 18900

När sporthallen räddades från rivning

av Urban Bengtson

Urban Bengtson, Umeå ger här sin version av hur det gick till när Sporthallen i Umeå räddades från rivning. Urban är f d simmare, tränare, ledare och simmarföreläser i Umeå Simsällskap. Han har varit simfrilansare i Västerbottens-Kuriren (signaturen "Plums") och är sedan flera decennier flitig samhällsdebattör i media. Under 1980- och 1990-talet var han livligt engagerad i debatten kring rivning eller ombyggnad av Sporthallen. Hans artikel bygger på protokoll från stadsarkivet på 1 20/Umestan, artiklar från Västerbottens-Kuriren och Västerbottens Folkblad samt självklart på egna hågkomster från den aktuella tiden. Ordet är ditt Urban.

50-an räddade Sporthallen från rivning

Så skulle en rubrik ha kunnat se ut efter beslutet i Umeå kommuns fritidsnämnd den 2 februari 1987 om att säga nej till förslaget att riva Sporthallen vid Gammliaavallen för att bygga en ny intill nuvarande simhallen vid Rothoffsvägen/Parkvägen. Det var nämligen simsportens oro över att en sporthall vid simhallen skulle spoliera möjligheterna att bygga till med en 50-metersbassäng där, som bidrog till att en VPK:are röstade med de borgerliga partierna och stoppade rivningsplanerna.

Urban Bengtson intervjuas av radions Rolf Sundström när Sporthallen/Gammliahallen firades med en idrottscafékväll den 20/11 2008. Foto: Lars Lindgren

Det var med knappast möjliga marginal, uddamålet kan man säga, faktiskt som straffar efter oavgjort vid förlängning. Med 7-6 vann rivningsmotståndarna = sporthallsräddarna, vilka bestod av de borgerliga partierna: Centerpartiet, Moderaterna och Folkpartiet med stöd av VPK från "vänsterkanten". Socialdemokraterna och fritidsförvaltningen hade lanserat förslaget att riva och bygga nytt vid simhallen.

Inte meningen att riva/bygga nytt

Men ursprungligen var det inte kommunens mening att riva och bygga nytt. I Fritidsnämndens protokoll från 1987-01-14 står nämligen följande: *"Kommunfullmäktige beslutade 1984-06-18 uppdra till centrala byggnadskommittén (nuvarande fastighetsutskottet) att utföra projektering av om- och tillbyggnad av Umeå sporthall."* Två år senare begärde dock Fritidsnämnden *"att förslagshandlingar*

skulle upprättas även för ett nybyggnadsalternativ i anslutning till simhallen.”

Och 1986-10-06 beslutades *”att fastställa ombyggnadsförslag i enlighet med föreslagen revidering, att uppdra till fastighetsutskottet, att utöver presenterat förslag i anslutning till simhall, anpassa ett ytterligare nybyggnadsförslag intill befintlig sporthallstomt.”*

Ett tredje förslag, nybyggnation vid sporthallen, tillkom således och den 20 november 1986 beslutade fastighetsutskottet om återremittering för slutgiltigt beslut mellan de tre alternativen. Fritidskontoret avförde nybyggnad vid sporthallen (alternativ 3) för att man inte anvisats medel för programskisser, vilket gjorde alternativet icke utvecklingsbart. I en utredning ställde man de två huvudförslagen mot varandra ur kostnads-, nyttjande- och utvecklingssynvinkel.

Kommunidrottsstyrelsen (KIS) förordade ombyggnad

Under tiden studerade en del företrädare för idrotterna/idrottsföreningarna de olika alternativen och den utredning som fritidskontoret gjort. Vid ett möte i Kommunidrottsstyrelsen två dagar före julafton 1986 var 12 ”sporthallssporter” representerade. Diskussionen ledde till ett enigt beslut. Protokollet från mötet avslutas med: *”att förorda alternativet ombyggnad av befintlig sporthall”*, som Åke Karlsson, dåvarande ordförande i KIS, hade att rapportera till fritidskontoret.

Fritidskontoret föredrog nybyggnad

I det yttrande fritidskontoret sedan gjorde inför fritidsnämndsmötet 14 januari 1987 blev ställningstagandet: *”Efter övervägande av driftssynpunkter, verksamhetssynpunkter, ekonomiska faktorer anser fritidskontoret att en nybyggnad är att föredra.”* Fritidskontoret stödde således inte de synpunkter som framförts från vissa idrotter och inte heller kritiken från KIS-mötet där man ansåg att fritidskontorets beräkningar av driften för de olika alternativen vara orealistiska och att det var *”ett helt felaktigt beslutsunderlag för politikerna att ta ställning till.”*

Hoppet stod till politikerna

Hoppet för sporthallsbevararna stod då till politikerna i fritidsnämnden. I arbetsutskottet den 14 januari följde majoriteten det förslag som fritidsförvaltningen tagit fram om rivning och nybyggnation vid simhallen. De borgerliga partierna röstade för renovering av sporthallen. Frågan fick stor uppmärksamhet i medierna. Innan beslutet togs i AU hade Västerbottens Folkblad ett stort reportage med rubriken: *”Idrottsrörelsen står samlad: - Bygg ut gamla sporthallen!”*

Där skrev Gunnar Eriksson bl.a. *”Det som förundrar i den här frågan är att trots att utnyttjarna, skolan och då främst Östra Gymnasiet och idrottsklubbarna som huserar i sporthallen, är överens om att renovera den befintliga hallen med tillbyggnad av en bowlinghall och en träningshall, så driver Nilsson och hans förvaltning fortfarande nybyggnadsalternativet mycket starkt.”*

Fördelarna med bibehållande av sporthallen nämns som att det är närmare för gymnasieeleverna, p-platserna är flera, den är inte så dålig som hävdats, simhallen får möjlighet till utbyggnad och att man undviker att krympa grusplanen. Eriksson avslutar med: *"Många från föreningslivet frågar sig fortfarande om alla kort verkligen ligger på bordet, eller om det kommer att uppstå fler turer i den här tidigare mycket omdiskuterade frågan."*

De "turer" som uppstod handlade om aktiviteter från olika håll. I VK läste jag att VPK:s ledamot i fritidsnämnden inte bestämt sig. Jag fick möta VPK-styrelsen och förklara behovet av en 50-metersbassäng på området vid simhallen. Kommun-idrottsstyrelsen meddelade sin uppfattning. Jan Påls-son, huvudlärare i gymnastik vid Östra Gymnasiet, agerade utåt i debatten och till skolledningen.

Saxat ur Västerbottens Folkblad den 28 januari 1987.

Umeå Simsällskap ut i debatten

Simsporten genom främst Umeå simsällskap hade dittills inte kommit in i diskussionen och där trodde man att politikerna skulle lyssna på kritiken och inte bygga en sporthall vid simhallen. Men efter fritidskontorets yttrande och arbetsutskottets beslut om att bygga ny sporthall vid simhallen, blev det bråttom att agera. Därför gick USS ut i debatten den 28/1 1987 där rubriken i VK var *"Brandfackla från Umeå SS"*. I ingressen står det: *"Bygg inte någon sporthall vid simhallen, utan planera i stället för en simhallstillbyggnad. Ytan öster om simhallen (gräsplanen mot skogen) reserverades för simändamål redan när simhallens byggdes 1970, säger Umeå SS ordförande Andrew Lambertsson"*.

I Västerbottens Folkblad publicerades skrivelsen som en insändare som avslutades med en att-sats: *"att vi inom USS får träffa fritidsnämnden och tjänstemän för att diskutera vårt förslag."* Klubben hade nämligen börjat ta fram planer för en 50:a-tillbyggnad på den föreslagna "sporthallsplatsen". Simsällskapets inlägg i sporthallsdebatten hjälpte inte heller, samma dag beslutade fritidsnämndens arbetsutskott att följa förvaltningens förslag med ny sporthall vid simhallen. Martin Lundström (c) reserverade sig. Anm. Umeå Simsällskap kom senare det året med sitt förslag till en 50x25-meters simhall på sin önskade tomt.

Ur Västerbottens-Kuriren den 28 januari 1987.

"Vi tänker stoppa Umeås nya sporthall"

Dagen efter, torsdagen den 29:e, briserar den politiska "sporthallsbomben" i Västerbottens Folkblad. Över sex spalter står det: *"VPK: Vi tänker stoppa Umeås nya sporthall!"* I artikeln säger VPK:s gruppleddare Mats Isaksson att det är riktigt och att man kommer att yrka på återremiss en månad och går inte det blir det en röst på att behålla sporthallen där den är.

Det blev sedan nej i fritidsnämnden till att återremittera ärendet och sedan även nej till att riva och bygga nytt, med siffrorna 7-6 till de borgerliga partierna och VPK i båda omröstningarna varför beslutet blev att *"hos kommunfullmäktige anhålla om projektering samt om- och tillbyggnad av befintlig sporthall med bowlinghall inom ramen för i budget anvisade anslag."*

S-gruppen reserverade sig

Den socialdemokratiska gruppen reserverade sig i båda besluten med en protokollsanteckning som bl a innehöll: *"En projektering av en ny hall på nuvarande sporthallstomt hade tillfredsställt både idrottsrörelsens krav om placering och behovet av utökade idrottsytor;..."*. D.v.s. det tredje alternativet som tidigare inte utretts, men som också innebar att "gamla" sporthallen skulle rivas. När beslutet togs på måndagseftermiddagen hade frågan rönt sådant intresse att Radio Västerbottens reporter Rolf Sundström direktsände från sammanträdet.

Vad som följde var att kommunstyrelsen tog över ärendet och två månader senare hade fastighetsutskottet tagit fram olika förslag för sporthallens framtid. Fritidsnämndens beslut om renovering fanns med. Ett förslag för sporthall vid Nolia/Dragonskolan fanns också med samt även ett nytt förslag om rivning av sporthallen och en ny ersättning.

Ny "rivningsplanering" förlorade med 32-33

Det tog tre år, november 1990, innan det var dags för beslut i frågan i kommunfullmäktige. Än en gång var det socialdemokraterna som drev att sporthallen skulle rivas, som under tiden fått eftersatt underhåll. Dessa planer berättas om i reklamkalkylen Benny Karlssons jubileumsskrift "Sporthallen 50 år", där f d politikern Harry Strandberg (s) målande påminner sig turerna den gången samt om förslaget för nybygget vid Nolia som fanns med ett tag, men inte gick att få majoritet för. Röstningen mellan räddandet och rivandet av sporthallen blev än en gång mycket jämt. I fritidsnämnden tre år tidigare hade det som framgått blivit 7-6 och nu i fullmäktige 33-32.

Kristdemokraternas två ledamöter stödde s-gruppen, men de övriga partierna (Centerpartiet, Folkpartiet,

Harry Strandberg vid en idrottscaféträff i Holmsund den 8 februari 2005. Foto: Ivar Söderlind

Moderaterna, Miljöpartiet och VPK) vann således en ”uddamålsseger” igen. Även här reserverade sig s-sidan: *”Vi beklagar sveket mot idrottsrörelsen och vill samtidigt poängtera den strategiska betydelse som en ny och modern sporthall skulle få för Umeås utveckling.”*

De flesta nöjda med 50-åringen

Idag verkar de flesta vara nöjda med att Sporthallen/Gammliahallen har fått fylla 50 år. Och hallen får nu

en upprustning då politikerna har tagit ett inriktningsbeslut för detta. *”Här finns en stor del av Umeås idrottshistoria och hallen kommer att vara ett viktigt centrum för inomhusidrotterna i Umeå”* som nuvarande fritidschef Hans-Erik Bergström avslutar sin sporthallshistorik i jubileumsskriften med och även skriver:

”och visst är det en härlig känsla i gamla sporthallen med de mäktiga rakbågarna i spännbetong”. En gammal sporthall som nu blivit Gammliahallen med ny skylt när den förra, Sporthallen, togs ned.

Fritidschef Hans-Erik Bergström anser att hallen är en stor del av Umeås idrottshistoria. Foto: Hans-Olof Lundqvist

Sport och kulturcentrum på Nannakvarteret

En historik är inte tillfyllest utan en epilog som visar på både historia och framtid. Det fanns ett fjärde förslag i april 1987, som nog få känner till, men kanske hade varit det mest framsynta. Det hette Sport- och kulturcentrum, kv Gymnastiken, dvs. på grusplanen vid Mimerskolan, nu Nannakvarteret. Det skulle bli en centrumanläggning som förutom idrotter skulle innehålla en kontors- och en hotelldel. Denna sporthall skulle få en publikkapacitet på 5 000 personer. Kostnaden var beräknad till 225 miljoner kronor och ytan totalt (flera våningar) på 27 500 kvm (tre gånger en om- och tillbyggnad av sporthallen).

Det förslaget blev det ju inget av. Jag tycker att idéen inte är så dum idag heller, t.ex. för den föreslagna evenemangsarenan. Vad som kommer att hända får vi veta i en framtida ny sporthallshistorik i Umeå.

Umeå Sporthall har i 50 år varit en arena för stora musik- och nöjesevenemang

av Ivar Söderlind och Henry Lövbom

Den 19 november 1958 invigdes Sporthallen i Umeå som 2001 döptes om till Gammliahallen. Den även fick stor betydelse för andra kulturyttringar än idrott och då främst som arena för stora musik- och nöjesevenemang. Här följer ett antal nedslag i historien med betoning på de första tio åren.

Premiär för dans den 4 oktober 1958

Redan lördagen den 4 oktober 1958, 45 dagar innan den officiella invigningen, var det premiär för dans i sporthallen med Fred Bunge och hans tyska orkester, "internationalt känd från framträdanden i TV, radio och film" hette det i länstidningarnas braskande annonser. Det framhölls även att sporthallen var "Norrlands största sportpalats – ett nöjesfält under tak." Nöjesbasen Arne Molin, ledare i Gimonäs CK, konstaterade att

2558 personer löst entré, vilket gav många sköna slantar till idrottsalliansen, d.v.s. klubbarna IFK Umeå, Sandåkerns SK, Gimonäs CK och Umeå IK. Redan en halvtimme efter öppnandet var ett par tusen personer inne och dansade till låtar som "Sugartime, Jorden Runt" osv. När svetten lackade och törsten kom stod Naemi Sten (som tillsammans med sin make Einar drev Sporthallscaféet under 1960-talet) och hennes tio medhjälpare redo med Coca-Cola och allehanda läsk både i kafé och bar, allt enligt Västerbottens Folkblads skribent.

Arne Molin, nöjd nöjesbas vid danspremiären i oktober 1958. Ur Västerbottens Folkblad 6 oktober 1958.

Världsstjärnan Lasse Gullin spelade till dans 1958

Den 18 oktober 1958 spelade den svenske världsstjärnan barytonsaxofonisten Lasse Gullin uppbackad av Lasse Lystedts orkester till dans för ca 2000 personer som trängdes i Sporthallen. Gullin började framträdandet med en halvtimmes konsert där en entusiastisk publik stod framför scenen och andäktigt lyssnade både till svängiga nummer som "Night in Tunisia" och ballader som t ex "Yesterday". Enligt signaturen "job" i Västerbottens Folkblad visade han vilken mästare han var att tolka emotionella melodier. *"Hans mjuka och fylliga ton, är som gjord för meditativa lyriska utsvävningar"*, hette det. Senare på kvällen satt Gullin i Lasse Lystedts kvintett där Sten Öberg behandlade trummorna på ett övertygande sätt och även kapellmästaren själv inspirerad av Lasse Gullin gjorde mycket bra ifrån sig. Efter dansen jammade man till långt fram på morgonkvisten i Hermanssonska gården där särskilt pianisten Bernt Egerbladh glädde.

Lasse Gullin tillsammans med Lasse Lystedts orkester bjöd upp till dans i oktober 1958 för ca 2000 personer som trängdes i Sporthallen. Foto ur Swinging Umeå, Lasse Lystedt minns 1998.

Saxofonisten Stan Getz gjorde succé

Den 22 november 1958 var det dags för nästa världsstjärna att bjuda upp till dansmusik. Det var den amerikanske tenorsaxofonisten Stan Getz som framträdde tillsammans med sin svenska favoritorkester, Gunnar Johnsons kvintett, enligt många landets finaste småband. Signaturen "Jazz-Jesper" i VF var lyrisk i sina omdömen och menade att den musik som Stan Getz förmedlade till publiken var för alla jazzälskare ett oförglömligt minne. *"Vi hade ynnesten att få lyssna till en Getz i absolut toppform. Hos honom finns en balans som gör rytmsektioner obehövliga. De tonmålningar som Getz skapar i balladerna skulle kunna fångsla även den mest rabiate jazzhatare."*

Enligt VF-skribenten var det annars upplagt för fiasko, då sporthallens högtalare, trots hallpersonalens febrila ansträngningar, vägrade ge några livstecken ifrån sig vilket gjorde att Getz fick spela utan förstärkare. Endast den del av publiken som trängdes nedanför scenen fick därför full valuta för entréfemman.

Louis Armstrong i Sporthallen 1959

Den 20 januari 1959 kom Louis "Satchmo" Armstrong med sin drömsextett "All Star" till Umeå, för den nordligaste biten av sin världsturné det året. Två utsålda och bejublade konserter genomfördes i nya Sporthallen. Han drog drygt 5500 åskådarna, fler kunde man omöjligt packa in, och skrev åtminstone 500 autografer. Stadsfullmäktige hade under eftermiddagen välkomst- och cocktailparty för den amerikanske ambassadören och inbjudna gäster på Stora Hotellet. De av stadens läroverkslärare som hade engelska på schemat hade uppbådats för att underhålla sig med de utländska gästerna. Dagen därpå ifrågasattes på Västerbottens-Kurirens ledarsida varför skattepengar skulle användas för att släcka törsten på turnerande musiksällskap. Gimonäs

Louis Armstrong med sin berömda sextett "All Star" drog drygt 5500 personer till Sporthallen vid två utsålda föreställningar i januari 1959. Foto: Harry Lindwall

CK stod för jazzgalans arrangemang som gav en bra slant. Basen Arne Molin hade 120 man till hjälp däribland Ingvar "Tjotta" Olsson känd från skivtallriken och *"det växer inga blommor på en sjömans grav"*. Han blev under tre säsonger 1959-1961 spelande tränare i klubbens fotbollslag och skicklig målvakt i handbollslaget. Klockan 1 på natten efter konserten lämnade Louis Armstrong Umeå i 27 köldgrader. Från Olofsfors flygfält for han vidare till Köpenhamn.

Lappkastet glädde 3500 umebor 1961

Den 15 februari 1961 var Sporthallen fullspikad när "Stora Lappkastet" intog lokalen under SM-veckan på skidor. VK:s utsände menade att det utan överord var det bästa som bjudits i nöjesväg i hallen trots att sporthallens högtalare som vanligt då och då strejkade. De mer än 3500 fick full valuta och litet till för den dyra entrépengen. Programledaren Lennart Hyland tillsammans med SM-värdinnan Barbro Olsson presenterade ett imponerande karusellprogram. I en skämtsam tävling till ackompanjemang av Umeå Radioband prövade gamla och yngre SM-kämpar på skidor sin lungvolym. De gamla rävarna Martin Lundström och Gunnar Karlsson stod sig gott i konkurrensen mot Sture Grahm, Assar Rönnlund och Sixten Jernberg. Succé gjorde den mörkhyade skönheten Jessie Pollard som

framförde några vackra negro spirituals. I den långa artistparaden nämner VK-signaturen "Pierre" speciellt Stig Järrel och Gösta Bernhard som fullständigt vitsade ikull publiken.

"Swe-Danes" var en höjdpunkt

Men den verkliga höjdpunkten under kvällen var "Swe-Danes" dvs. Alice Babs, Ulrik Neuman och Svend Asmussen – tre världsartister som kommit så långt som artister överhuvudtaget kan komma. Det var högsta klass från början till slut vare sig de härnade instrument, Svend och Ulrik parodierade ett svenskt spelmanslag, Alice sjöng tvåstämmigt med Svends fiol eller framträdde som jazzsångerska, allt till dånande bifall.

Nyåret 1964/1965

Efter sammanslagningen av Umeå stad och Umeå landskommun den 1 januari 1965 blev Umeå landets till ytvidden näst största stad efter Kiruna och befolkningsmässigt med sina 47 268 invånare Sveriges sjuttonde stad. För att fira sammanslagningen arrangerades under årets sista dag och långt in på nattimmarna aktiviteter på restauranger och dansställen runt om i Umeå. Överallt var det *"fullspikat"*. I Sporthallen var det på eftermiddagen barnfest med Torbjörn Jonsson, känd från det populära TV-programmet "Småstad" (entré 1 krona). Sedan följde popgala med Umeås populäraste band (entré 3 kronor). Och kl 21.00–02.00 bjöd Eskil Columbus populära orkester upp till dans med svensktoppsstjärnorna Lars Lönndahl och Towa Carson (entré 3 kronor). På Rådhusorget *"hårdtrampade"* snögolv dansades det innan tolvslaget till tjusiga gammeldanslåtar och de som inte kände sig upplagda att dansa kunde värma sig vid de många koksgrutorna. Efter tal vid tolvslaget av nye fullmäktigeordföranden Gustav Vidman avfyrades ett fyrverkeri av mastodontformat för att celebrera sammanslagningen.

Popgalor i Sporthallen under 1960-talet

Från 1964 och några år framåt blev Sporthallen spelplats för ett stort antal popgalor och popbandstävlingar. I sin utmärkta bok "Rock i Umeå 1958-1983" beskriver Jan Hoverberg 132 lokala rock-/popband i Umeå under dessa år. Drygt 40 av dessa band var aktiva under "Sporthallsperioden" 1964-1967. Det var för det mesta frågan om paketlösningar där kända popband i Sverige eller England varvades med lokala band som fick chansen att spela på samma scen. Jan Hoverberg menar i sin bok att drivkrafterna till att folk börjar spela rockmusik är drömmen att slå igenom och bli berömd. Chansen till berömmelse, anser han var som störst åren kring 1965 då Umeåband som "The Zettlers" och "The Trappers" åkte runt i Sverige. Hoverberg skriver: *"Publiken var entusiastisk och nyfiken på musiken. I stort sett alla som gillade popmusik på skiva gick även ut för att lyssna på de lokala banden. Det var någonting märkvärdigt att både lyssna på och spela pop."* Här följer ett urval poparrangemang i Sporthallen under perioden 1964-1967.

Första popgalan

Den första popgalan i Sporthallen ägde rum den 8 oktober 1964 med inga mindre än "Swinging Blue Jeans" från Liverpool. Trots en publik på "endast" 700 personer blev det en häftig tillställning med bl a stormning av scenen. Conferencier var legendariske Carl-Eiwar, mest känd från Nalen/Harlem i Stockholm, och förband var "The Trappers" och "The String Five" från Umeå och "Basemen" från Stockholm. VK:s skribent undrade om det inte finns något som heter högtalarkultur vid popgalor? Signaturen "Ronny" i VF var imponerad av huvudbandet: *"Ett sting utan like. En hejdlös rytmisk urladdning. Det gick som en strömstöt genom hallen som skrek, skrek och skrek."*

Nyårsafton 1964

Vid den tidigare nämnda popgalan på nyårsafton 1964 deltog sex av Umeås band med populära "The Zettlers" i spetsen. Medverkade gjorde även, "String Five", "Ringo and the Mainers", "The Trappers", "Trio Los Desperados", "The Sun Stars" och "The Birch Town Singers". Enligt VF var det en livlig tillställning med nästan lika mycket folk som när Louis Armstrong gästade sporthallen 1959. De kortklippta grabbarna i "The Sun Stars" inledde med lugnare toner innan stadens yngsta popgäng "The Trappers" ökade tempot. Allt eftersom kvällen gick steg stämningen och när "The Zettlers" ännu trädde scenen var den i topp. Ett specialomnämmande i VF fick Umeås Hootenannygrupp "The Birch Town Singers", *"tre grabbar som sjunger mycket väljudande"*, hette det. Jag noterar att poliserna snabbt stoppade de ungdomar som försökte shejka till musiken! Västerbottens Folkblads utsände Fredrik "Jim" Burgman konstaterade att *"hallen*

nu utsattes för sitt svåraste hållfasthetsprov. Det bjöds på ljud och oljud. Och tänk så starka trumhinnor dagens ungdomar har." The Zettlers spelade senare på kvällen även till ungdomsdansen i K4:s gymnastiksal.

NORRLANDS STÖRSTA POP-GALA

SPORTHALLEN, UMEÅ

Söndag 16 maj kl 16.00–22.00.

ZETTLERS

Första framträdandet efter storsuccé i Tyskland.

TRAPPERS

Succé på Nalen. Grammofoninspelning.

FLAMES

Norrbottens-sensationerna.

JACKS

Ö-viks bästa håll i gäng band.

EXBLODIOS

Äpplet med vaxen.

RINGO AND THE

MAINERS

med stor framgång hos publiken.

HEARTBREAKERS

The new beat.

FACTS

The old beat.

BEAT SECTION

ungt lovande umeåband.

V. I. P:s

kanonerna.

Förköp!

Kjells korvbar

Veckans tips: Grillad med mos och persiljesmör.

Sporthallen

Birch Town Singers

En liten utveckling om "Birch Town Singers" är på sin plats. Gruppen slog igenom i mitten av 1960-talet och sjöng visor, fredslåtar och amerikanska westernlåtar. Deras musik uppskattades även hos yngre lyssnare. Gruppen uppträdde under 1960-talet i Hylands Hörna och gjorde vid samma tid skivdebut. De turnerade med Ann-Louise Hansson och Bruno Glennmark, uppträdde i olika radio- och TV-program, var med i många visfestivaler osv. Gruppen uppträder för övrigt fortfarande vid trivselskvällar, leder allsång etc.

Norrlands största popgala 1965

Under 1965 arrangerades inte mindre än sju välbesökta popgalor i Umeå varav fem i Sporthallen. Förköp kunde man göra på Kjells korvbar vid hörnet Skolgatan-Rådhusplanaden. Norrlands största popgala 1965 ägde rum i Sporthallen den 16 maj med "The Zettlers", nyss hemkomna från sin Tysklandsturné, "The Trappers", "The Flames", "The Jacks" och ytterligare fem band. Över 1000 ungdomar i de lägre åldersgrupperna höll igång under sex timmar. Vi saxar ur VK:s recension: *"Man slängde på huvudet så att hårsvalet dansade runt, vickade på höfter och kropp, benspark höger, benspark vänster och mitt i allt ett slags spiralthopp... skrikigt bråkigt, högljutt men våldans kul. En del ungdomar spökar ut sig på de mest underliga sätt. Priset tog den flicka som i utställda byxor med militäremblem sprang omkring och sög på en tutte."*

"The Zettlers" från Umeå spelade pop och rock som gick hem hos publiken. Fr. v: Roffa Asplund, Peter Andersson, Lennart Bohlin, Leffa Eriksson och PA Sundbaum. Foto: Rolf Lind

"The Zettlers", Umeås bästa popband

I sin bok skriver Jan Hoverberg att The Zettlers är Umeås bästa och mest framgångsrika popband genom tiderna och att *"de spelade studsigt och snärtigt pop och rock som framfördes på ett suveränt sätt"*. Deras singelskiva från juni 1965 med "Skinnee Minnie" och "Beautiful Delilah" ansågs vara en riktig höjare. Deras sista spelning var i Sporthallen den 15 januari 1966 då det firades att Umeå blivit *"Årets Stad 1966"*. I tidningsannonserna kunde man läsa att *"Orkestern upplöses efter sommarens succéturnéer i Sverige och Tyskland."*

Deras tre skivor kommer säkert att spelas länge till och minna om fornstora dagar. Medlemmarnas studier och militärtjänster orsakar upplösningen."

"The Trappers", populära bland tonårsflickor

Även "The Trappers" var ett av de band som var populära bland tonårsflickorna i mitten av 1960-talet (slutade spela i februari 1967). Vi saxar ur Västerbottens-Kuriren den 28 juni 1965: *"The Trappers från Umeå hade en svettig midsommar. I Övertorneås Folkets Park fick man lov att använda poliseskort. När bandet skulle lämna parken omringades turnébilen och ett flertal försökte kasta sig över grabbarna". Enligt Jan Hoverberg bestod bandet av "fem unga grabbar med stor glädje, mycken entusiasm, många ösiga låtar och med stor popularitet var de än kommer. Autografskrivande och stormning av scenen är vardagsmat."*

Umeåbandet "The Trappers" bestod av fem unga grabbar som var populära var de än kom. Fr.v: Johan Ahlgren, Roger Esping, Danne Aag, Acka Olsson och Kenne Lundberg. Foto Göran Magnusson

"Shanes" i Sporthallen 1965

Den 3 december 1965 var det "pop till tusen" som spelades upp inför drygt 1000 ungdomar i Sporthallen med två av Sveriges mest namnkunniga band "Shanes" och "Lee Kings". Tempot drogs upp i högsta varv då "Lee Kings" kom upp på scenen med "Shake", "All or nothing" och "Why, why, why". Men mest uppskattade publiken Kirunabandet "Shanes". Med fint löd i spelet drog de melodier som "Hi-lili hi-lo" och "Tennessee waltz". Sammanbindande länk var snabbhumoristen Bertil Bertilsson som drog vitsar i långa rader. Stämningen var hög, speciellt i slutet av galan då "Shanes" intagit scenen. Poliser och ordningsvakter fick då slita hårt för att hålla publiken på avstånd från sina popidoler.

"Hep Stars" skapade kalabalik

Endast en vecka senare, den 10 december, var det dags för nästa stora poparrangemang. Enligt förhandsannonserna skulle årets bästa popgala äga rum i Sporthallen med "Hep Stars", "Dee Jays" och "The Zettlers". "Hep Stars" presenterades som Sveriges bästa popgrupp med bl a "No Respons" på Europalistan, "Dee Jays" den engelska popgruppen som med sin skiva "Long Tall Sally", tillhörde Europatoppen och "The Zettlers" presenterades som Norrlands bästa popband. Det hela började lugnt men slutade i ett rejält slagsmål. Bråket började när "Hep Stars" som sista band spelade. Några flickor smet upp på scenen förbi de fyra poliser som höll vakt och omfamnade medlemmarna i Hep Stars.

Hep Stars uppträdande i Sporthallen 1965 slutade med stort slagsmål. Fotot taget vid ett annat tillfälle i mitten av 1960-talet. Fr.v: Lennart Hegland, Christer Pettersson, Svenne Hedlund, Benny Andersson och Janne Frisk.

Publiken trängde på och snart var allt en enda kalabalik. De poliser som hoppat upp scenen knuffades ned av sångaren Svenne Hedlund, som själv trängdes ned på sporthallsgolvet tillsammans med Benny Andersson och hans elorgel. Den gick i två delar och totalförstördes. Stort slagsmål utbröt nu och högtalare och instrument förstördes. Under bråket blev en rad ungdomar träffade av polisens batonger och även att par av poliserna var "märkta" med fläskläpp och blesstyrer i ansiktet. Redan vid 22-tiden lämnade artisterna scenen och popgalan avbröts. Polisen fick förstärkning med ytterligare fyra poliser och så småningom lugnade det hela ned sig.

”Tages” skapade rabalder 1966

I april 1966 hade ”Tages” från Göteborg en turné i Västerbotten och spelade den 19 april i Sporthallen. Förband var bl a ”Magic Association” och ”The Fact” från Umeå och unga ”Mainjacks” från Holmsund. Galan blev den största publika popsuccén dittills i Umeå men det var också en del rabalder omkring arrangemanget. Fyra svimningar och ett stort antal näsblödningar noterades. När Tages gjorde entré fick polisen ta i med hårdhandskarna mot den unga publiken som försökte storma scenen. Turnén fick ett surt efterspel genom att arrangören i all hast försvann från Umeå utan att betala ut gagerna till ”Tages” och de övriga banden.

Tages från Göteborg skapade rabalder i Sporthallen i april 1966 med svimningar och näsblödningar som följd. Sångaren Tommy Blom till vänster.

Foto: Ur Västerbottens Folkblads bildarkiv

Popbandsmästerskap med ”The Bonnets” från Storuman

Valborgsmässoafton 1967 var det popbandsmästerskap i Idrottsalliansen regi i Sporthallen med 11 deltagande orkestrar. Ca 600 personer hade mött upp för att lyssna till några timmars popmusik. Segrare blev mycket överraskande ”The Bonnets” från Storuman före ”Mainers” från Umeå och ”Elonz” från Vännäs. I sexmannajury som bedömde bandens prestationer ingick bl a Berndt Egerblad och Eskil Columbus. ”The Bonnets” fick som pris spela på toppbandet ”Ola & Janglers” konserter i Umeå och Lycksele den 15 maj.

Danskvällar i Sporthallen

Som redan framgått har det med jämna mellanrum anordnats danskvällar (”styr-dans”) i Sporthallen med Idrottsalliansen som arrangör. Under 1960- och 1970-talet var det högkonjunktur för sådana danstillställningar och under nyårsafton var det länge tradition med dans till de allra bästa orkestrarna. Ett antal smakprov:

1960

Nyåret 1960 ordnade Idrottsalliansen för första gången nyårsvaka i Sporthallen. Det dryga tusental som vakade in 1961 bjöds på ett trevligt program med tesupé, show och dans till Åke Burmans sjuannaorkester. Inledningsvis bänkade man sig vid små bord och förtärde sin enkla men välmentas tesupé.

Så trädde ett antal Umeåförmågor fram. Berit Anserud och kvällens konferencier Ingvar "Tjotta" Olsson bjöd på fin sång. Mona Lindberg från Holmsund imponerade med en graciös gymnastikuppvisning. Inger Byströms uppvisning med rockringar rev ner applåder liksom Erik Johanssons imitationer av kända personer. Efter showen spelade Åke Burmans orkester upp till dans. Vid tolvslaget läste Gunnar Strömberg ut det gamla året och sedan dansades det fram till två på natten.

Ingvar "Tjotta" Olsson känd från skivtallriken, bjöd på fin sång nyårsafton 1960. Han var under 1959-1961 spelande tränare i Gimonäs CK:s fotbollslag och målvakt i klubbens handbollslag.

1962

Nyårsafton 1962 bjöd enligt tidningsannonserna "landets i särklass bästa dansorkester" upp till nyårsaftonsdans. Det var Arne Domnerus orkester med idel toppmusiker som Jan Johansson, piano, Georg Riedel, bas, Egil Johansen, trummor, Bengt-Arne Wallin, trumpet, Rune Gustafsson, gitarr och kapellmästaren själv på altsaxofon. Västerbottens Folkblads utsände var inte förtjust i hallens akustik *"Dompan spelade mot en kompakt vall av ljudmotstånd. Hallen byggdes inte för känsliga jazzmusiker och deras instrument. Den byggdes för Andersson, Pettersson och Lundström som skall ge hals när Sandåkern gör mål."*

Nyårsaftons-Dans

kl. 20—02 (Obs! tiden) till tonerna av

ARNE DOMNERUS ORKESTER

— landets i särklass bästa dansorkester

med GERD SJÖBERG som vokalist

Desautom spelar

★ JAN BURSTRÖMS ORKESTER

TV hela kvällen i BT-hallen. (TV:an från Radiotjänst, Centrum iuset). Theatrupp kan förhandsbeställas hos Sporthallens café, tel. 177 60.

samt JAN JOHANSSON, piano, GEORG RIEDEL, bas, EGIL JOHANSEN, trummor, BENGT-ARNE WALLIN, trumpet, BJARNE NEREM, tenor, RUNE FALK, baryton, RUNE GUSTAFSSON, gitarr, ARNE DOMNERUS, alt.

IDROTTSALLIANSSEN

Hela Hallen festligt dekorerad!

Annons ur Västerbottens Folkblad december 1962

1965

För att ta farväl av det gamla året och ge det nya året ett rejält mottagande hade 2700 personer löst entré i Sporthallen nyårsafton 1965. I stora hallen dansade man modernt till Eskil Columbus sextett. En trappa upp var det vals, hambo, och schottis till Åkes trio. En timme efter tolvslaget kom svensktoppsidolen Gunnar Wiklund upp på scen och sjöng en knippe lugna melodier bland annat sin skivsuccé ”Mest av allt”. Ljudet i Sporthallen var för en gångs skull riktigt bra genom att man hade placerat högtalarna på läktaren ovanför scenen.

1966

Lördagen den 5 november 1966 bjöd Idrottsalliansen upp till dans med Ola Hermansson orkester och dessutom scenshow med toppartister. ”Hör svensktopparna Östen Warnerbring med ’Sommardröm’, Boris Lindqvists ’Liten snobb’ och Ola Hermansson med ’Vägen hem’, kunde man läsa i Idrottsalliansens annonser. Nyårsafton 1966 dansades det fem timmar i Sporthallen till ”Columbus Sextetten”. ”Fira som vanligt Nyårsafton på Sportis” kunde man läsa i tidningsannonserna. Idrottsalliansen lockade även med en TV i foajén och med att den lättklädda flickan Maria Llerena från Havanna efter midnatt skulle sjunga och dansa cha-cha, rumba, bosa nova mm.

1967

Trettondagsafton 1967 lockade Idrottsalliansen med Nonstopdans i fem timmar med två orkestrar ”Playboy” och ”Rolf Lennarts”. Ett nytt grepp var att man hade lägre entré före kl 20.30.

1968

Nyårsafton 1968 firade 2000 personer traditionellt nyårsfirande i Sporthallen med ”Umeås eget proffsband, Gunnar Bäcklunds orkester”. Efter midnatt hade ”Mr Dynamite” Jerry Williams scenshow. I annonserna framgick att det är ”den bästa show som besökt Umeå under senare år”. Efter tolvslaget tackade Berndt Bäckman på Idrottsalliansens vägnar för det gångna året och så sjöng man in det nya året med nationalsången.

Annons ur Västerbottens Folkblad december 1968

1970

Den 28 februari 1970 var det fem timmars non-stopdans "över alla åldersgränser" med "Rolf Lennartz och Charlie Browns". Idrottsalliansen lockade med att man kunde titta på färg-TV i foajén, något som då var helt nytt i Umeå.

1971

Nyårsafton 1971 firades det nya året in med "Toppensexan Rolf Lennartz på storhelgernas ineställe" dvs. Sporthallen. En halvtimme in på det nya året var det nattshow med populära Emile Ford som enligt annonserna i läntidningarna var på kort Sverige-turné och gjorde enda framträdandet i Västerbotten. "Still", "What do you want to make those eyes at me for", "On a slowboat to China" o.s.v var schlagerlåtar som gick hem hos publiken.

Benny Goodman 1976

Den 21-22 oktober 1976 gästade stilbildaren och "The King of Swing" Benny Goodman med sin sextett Umeå Jazzfestival och hade en galakväll i Sporthallen. "Grånad, stillsam men med glimten i både ögonvrån och klarinetten. Stillsamma ballader, foxtrots och lojt tillbakalutad mot flygeln blev det en och annan swingklasker" hette det i Västerbottens Folkblad. I den Goodmanska repertoaren ingick idel

gamla örhängen som Misty, Fascinating Rhythm, Tiger Rag, The Knif, The Duke Satin Doll, On Green Dolphin Street osv. VF:s skribent avslutade med att kritisera Sporthallens dåliga akustik: "Sporthallens akustik är inte världens bästa, snarast

den sämsta... Sporthallen 1976. Foto: Hans-Olov Lundkvist

Ingen blir

glad åt att hela konserttiden behöva sitta och försöka leta rätt på orginalljudet och skilja det från ekot." Tilläggas bör att det lades ned en massa jobb och pengar på att förbättra akustiken och så småningom fick konsertarrangörer t o m beröm för hallens goda akustik!!

Miles Davis konsert 1985

Ett annat världsnamn som haft konsert i Sporthallen är trumpetaren Miles Davis. Den 18 oktober 1985 upplevde en fullsatt sporthall enligt samstämmiga uppgifter en av de bästa Mileskonserterna någonsin. I sin bok "Swinging Umeå" berättar Lars Lystedt att i mitten av 1980-talet fanns det inget större namn med sådan publik dragningskraft. Miles

Davis kultstatus var så hög att det blev en tvingande nödvändighet att få hit honom trots att gaget låg på 300 000 kr skattefritt plus hotell och resor. Hälften av gaget skulle han ha i förskott. Enbart estraden i Sporthallen kostade 42 000 kronor. Inte undra på att inträdet uppgick till den svindlande summan 200 kronor, vilket VK:s reporter tyckte var i alldeles för högt. Miles hade en fixering vid siffran tolv. Han krävde tolv flaskor Perrier, tolv flaskor slottsviner, tolv frottéhandukar, tolv sorters frukt, tolv sorters ostar osv.

Räcket upp till estraden skulle vara täckt med sammetstyg och i kontraktet fanns inskrivet att han lovade spela om han kände för det.

Trumpetaren Miles Davis gjorde enorm succé i Sporthallen 1985 och spelade t.o.m 30 minuter över kontraktstiden. Foto: Lars Rosengren

Miles kom in på scenen med sitt band som bestod av ett koppel med duktiga studiomusiker. Han spelade först några låtar med ryggen mot publiken men vände sig sedan om och visade sig vara på ett synnerligen gott spelhumör. Han pratade med publiken och skrev till och med autografer från scen, något som sällan eller aldrig hänt vid en Mileskonsert. Dessutom spelade han minst 30 minuter över kontraktstiden. Många Umeåbor menar att Miles Davis spelning på Sporthallen 1985 är den bästa jazzkonsert de upplevt.

Ulf Lundell 1988 och 2002

Den 23 november 1988 bjöd Ulf Lundell i högform på fin underhållning i sporthallen, åtminstone under den andra av de två timmar konserten höll på. Publiken på endast 1000 personer fick bli en större delen av Ulf:s karriär från Jack till Gud i ett prydligt förpackat paket. Den 27 november 2002, en helt vanlig onsdagskväll, var det dags igen för Ulf Lundell att uppträda i Sporthallen, denna gång inför 1500 entusiastiska åhörare. Under fyra och en halv timme slog han aldrig av på takten. Han avrundade konserten med sitt kanske starkaste nummer, en 15 minuter lång version av "Club Zebra". VF:s Olov Baudin avslutar sin recension på följande vis: *"Vem hade kunnat ana att Ulf Lundell anno 2002 skulle kunna vara en sådan gniistrande scenpersonlighet? Lundell är en beundransvärd evighetsmaskin, mer levande än någonsin tidigare."*

Ulf Lundell har vid två tillfällen bjudit på fin underhållning i Sporthallen inför en entusiastisk publik.
Foto: Ulf Hägglund

Lena Philipsson 2004 och 2008

Den 22 november 2004 uppträdde Lena Philipsson med sitt kompband för första gången i Sporthallen inför drygt 2000 betalande. VF:s recensent Olov Baudin tyckte att *"showen aldrig upphörde att vara underhållande, att hennes utstrålning nådde ut till publiken och att det var svårt att låta bli att ryckas med av hennes charm."*

Den 18 oktober 2008 gästade Lena Ph än en gång i Sporthallen, denna gång

Lena Philipsson och Orup underhöll 1800 personer i Sporthallen 2008. Publiken stortrivdes och sjöng med. Foto: Hans-Olov Lundkvist

tillsammans med Thomas ”Orup” Eriksson. Showen var mycket varierad och de 1800 i publiken trivdes och sjöng med. På storbildskärmar bjöds det på humorfyllda tillbakablickar på de båda artisternas karriärer. VF:s Niclas Holmlund avslutade sin recension med *”när de skippar skitsnacket och sjunger är de riktigt bra.”*

Björn Skifs 2007

Den 1 februari 2007 underhöll Björn Skifs i Sporthallen inför en publik på 1600 personer. I två timmar gjorde han nedslag från sina 40 år som artist allt från den tidiga garagerocken med *”Slamcreepers”* fram till den store underhållare han är idag. Om man skall gå efter publikens reaktioner var kvällens bästa nummer hans hit *”Håll mitt hjärta.”* *”Genast försvinner gympahallens vidsträckta distans och kvar finns bara en sanslöst sångare... Skifs bevisar en gång för alla att han har mycket mer att ge än bara de tidiga hitsen”*, kunde man dagen därpå läsa i VF.

Swingbandet, Blå Aveny 1994. Mr Jazz Lasse Lystedt längst till höger startade Umeå Jazzfestival 1968. Övriga på bilden är Kenneth Österlund, Bo Bygdén och Rolf Lind. Foto ur Swingning Umeå, Lasse Lystedt minns 1998.

Mr Jazz Lars Lystedt

Att så många jazzstorheter under framför allt de första åren funnit vägen till Sporthallen är förstås en speciell persons förtjänst – vår hittills ende hedersdoktor i jazz Mr Lars Lystedt. Han hade kontakter som resulterade i att han också startade Umeå Jazzfestival 1968.

Nostalgikväll efter 50 år

Sporthallens 50 år i Umeå firades ordentligt i stora hallen lördagen den 22 november 2008. Hasse Hjorteks populära underhållningsorkester spelade och Staffan Ling var kvällens väl påläste konferencier. De speciellt inbjudna middagsgästerna och många andra som betalt 130 kronor i inträde roade sig till långt in på nattkröken till tonerna av musik från fem decennier.

Sporthallen/Gammliahallen still going strong

Förutom de artister som redan nämnts i denna artikel har många andra kända artister under årens lopp uppträtt i Sporthallen t ex Woody Herman, Monika Zetterlund, Gals & Pals, Emile Ford, Thore Skogman, Magnus Uggla, Christer Sjögren, Carola, Kent och många, många andra.

Tillkomsten av Aula Nordica, det nya Folkets Hus, Norrlandsoperan, Noliiahallen och Universum har gjort att Sporthallen/Gammliahallen förlorat sin ledande roll som konsert- och nöjeslokal. Men som framgått hålls det även under 2000-talet då och då stora musikevenemang med toppartister här.

Sporthallen har i 50 år varit arena för stora musik- och nöjesevenemang alltifrån danspremiären 1958 (stora bilden). Foto: Harry Lindvall

Sporthallen UMEÅ

NYÅRSAFTON

Dans kl 21-02

Jättepopulära

ROLF-LENNARTZ

MIDNATTSSHOW

➔

EMILE FORD

Biljetter (12:—)
kan köpas i
Sporthallens Kiosk.

Arr: Idrottsalliansen

Sporthallen UMEÅ

KL. 21-01
PASSA PÅ
Sista chansen
att höra

ZETTLERS

KL. 24. Arets stads-artisten **THORE SKOGMAN**

Umeå Folkets Huseförening — Välfärdsorganisationen — Idrottsalliansen.

Idrott i Sporthallen i Umeå under 50 år

av Ivar Söderlind

Denna artikel är ett försök att spegla något av Umeå Sporthalls 50-åriga historia genom att göra ett antal nedslag i idrottshistorien. Detta avsnitt blev betydligt längre än vad som var tänkt och i stället för att skära bort intressanta tävlingsglimtar från ett antal stora idrotter i sporthallen utökar vi detta nummer av Visuellt till 152 sidor och ger ut ett dubbelnummer. Hallen har haft den allra största betydelse för inomhusidrotterna som tränings och tävlingsarena, i början främst för handboll och tennis. Handbollen var under 1950- och 1960-talet den stora inomhussporten i Umeå, men också för andra idrotter var sporthallen ett stort plus. Främst gällde det boxning, brottning, tyngdlyftning, bowling, bordtennis, gymnastik, badminton, pistolskytte, bågskytte, basket och med början på 1980-talet innebandy. Innan jag kommer in på idrottsaktiviteter i Sporthallen berör jag lokalfrågan i Umeå i ett historiskt perspektiv (från 1930-talet och framåt) och sammanfattar en del av alla turer omkring idrottshallensfrågan i Umeå långt innan Sporthallen stod klar hösten 1958.

Lokalfrågan var i många år ett problem

Lokalfrågan var i många år ett stort problem för inomhusidrotterna, framför allt för handboll och tennis, inte bara i Umeå utan i hela länet. I Umeå höll man till i K 4:s och I 20:s excersis- och gymnastiksalar som i första hand måste tillgodose försvarsmaktens behov och i andra hand idrottsföreningarnas. I K4:s, men framför allt i I 20:s trånga gymnastiksal spelades handboll under 1930-, 1940- och början av 1950-talet. Den sistnämnda lokalen rymde ca 300 åskådare med publiken sittande alldeles inpå planen och även hängande i ribbstolarna på väggarna. Inte förrän 1952 förbättrades situationen då länets första sporthall togs i bruk i Holmsund, vid denna tid Europas största idrottshall. Det var direktören och gamle friidrottsstjärnan i IFK Holmsund Lennart ”Gabbe” Gabrielsson i SCA (SM-femman på 800m 1937) som tog initiativet till att bygga om det gamla hyvleriet som hade räddats när Sandviks sågverk brann ned 1949. Och på hösten 1958 stod så Umeå Sporthall klar – en milstolpe för Umeås idrottsliv. Äntligen hade Umeå stad fått en tidsenlig inomhushall för idrott.

Frågan om idrottshall intill Gammliaavallen väcktes redan 1937

Redan i februari 1937 väcktes första gången i stadsfullmäktige frågan om en idrottshall i Umeå av konsul Arne Unander-Scharin, Umeå som föreslog att hallen skulle ligga i kvarteret Gymnastiken (intill nuvarande Mimerskolan) eller ännu hellre intill Gammliaavallen. Gammlia hade alltsedan 1920-talet varit en centralpunkt för Umeås idrottsliv. Det var en milstolpe för Umeås idrottsföreningar och idrottsutövare när Gammliaavallen byggdes 1925.

Då fick äntligen Umeå en tidsenlig utomhusanläggning i första hand för friidrott och fotboll under sommaren samt bandy under vintern. Tidigare hade idrottsmän-

Gamliavallen i kvarteret Guldskrinet i början av 1950-talet innan Sporthallen byggdes. Fotoägare: Ivar Söderlind

nen varit hänvisade till I 20:s provisoriska idrottsplats (första gången anlagd 1909) eller skolplanen belägen mellan kyrkan och läroverket mitt i stan.

Unander-Scharin utsågs samma år (1937) till ordförande i en av stadsfullmäktige utsedd kommitté som fick i uppdrag att utreda frågan. I oktober 1938 lämnade kommittén sitt utlåtande och förslag till fullmäktige. Förslaget omfattade bl a en idrottshall med spelplan för tennis och handboll, 38x18 meter med åskådarläktare för 1080 personer och träningslokaler för brottning, boxning, kanotpaddling och cykelträning. Plats skulle även finnas för en blivande bowlinghall. Förslaget kostnadsberäknades till den svindlande summan av 200 000 kronor. På förslag av drätselkammaren beslutade stadsfullmäktige att återremittera frågan, enligt Västerbottens-Kurirens skribent *"för att få närmare klarhet huru driften av anläggningen skulle organiseras samt om den uppgjorda driftskalkylen i verkligheten kunde visa sig hållbar."*

Idrottsföreningarna engagerade sig

Innan den av stadsfullmäktige utsedda kommittén hunnit lägga fram något slutförslag började idrottsfolket göra sin röst hörd. Vid Umeå Tennisklubbss årsmöte 1939 föreslog Gunnar Gabrielsson att stadens ledande idrottsföreningar skulle söka kontakt med kommittén för att få diskutera de åtgärder som borde vidtas för att föra frågan till en snabb lösning i dessa oroliga tider då ett krigsutbrott inte var uteslutet. Ett sådant skulle minska möjligheterna att förverkliga planerna på en idrottshall och erhålla tipsmedel. I maj 1939 träffade kommittén på Gabrielssons initiativ, stadens idrottsföreningar och ritningar för en idrottshall presenterades och diskuterades. Man beslutade att en ekonomisk förening skulle bildas med uppgift att föra frågan vidare.

Denna förening bildades den 25 maj och döptes till Umeå Idrottshallförening. Ordförande blev Arne Unander-Scharin och sekreterare Gunnar Gabrielsson. Av de totalt sju ledamöterna skulle en utses av staden.

Snudd på idrottshall 1939

Redan i juni 1939 lämnade Idrottshallsföreningen in en ansökan till stadsfullmäktige om anslag till hallen som alltså totalt kostnadsberäknats till 200 000 kronor. I samma månad beslutade stadsfullmäktige att anslå 35 000 kronor och fri tomt till idrottshallsbygget under förutsättning att föreningen kunde anskaffa samma belopp genom andelsteckning. Man räknade med att genom anslag av tipsmedel erhålla 100 000 kronor och genom upplåning resterande 30 000 kronor.

Krigsutbrottet 1939 kullkastade planerna

Krigsutbrottet i september 1939 förändrade läget helt och hållet. Några tipsmedel gick inte längre att få och andelsteckningen blev en stor besvikelse trots propagandamaterial och en omfattande reklamkampanj. De första åren efter krigsutbrottet hände ingenting i idrottshallfrågan. Kriget hade medfört betydligt ökade byggnadskostnader och ett nytt utredningsförslag måste tas fram. Efter ansökan till stadsfullmäktige, undertecknad av dåvarande ordföranden i idrottshallsföreningen överste H G:son Lagercrantz, beslutade stadsfullmäktige i december 1945 att bevilja föreningen 5000 kronor för att grundligt gå igenom skissförslag och komma fram till ett slutligt förslag. I mars 1947 presenterade föreningen ritningar och även en driftskalkyl för en sporthall i Norra Planteringen vid Barnens Dagsplatsen. Ritningarna var utförda av arkitekten Gustaf Lettström. Föreningen ansökte hos stadsfullmäktige om ett anslag på 500 000 kronor för uppförande av en idrottshall som kostnadsberäknats till 775 000 kronor. Föreningens framställning kompletterades senare på förslag av idrottsstyrelsen med lokaler för ungdomsverksamhet. Det höjde totalkostnaden till 875 000 kronor och föreningens anslagsyrkande hos stadsfullmäktige från 500 000 till 550 000 kronor. Resterande del av anläggningskostnaden skulle föreningen få fram genom upplåning mot inteckning.

Förslag om en idrottshall invid Barnens Dagsplatsen

Det skisserade förslaget till idrottshall i Umeå belägen vid Norra Planteringen godkändes av stadsfullmäktige i november 1947, men den ändring av stadsplanen som var nödvändig för denna placering överklagades. Att drätselkammaren i sitt utlåtande betonat att sporthallen helt och hållet borde drivas i statlig regi och att rådande förhållanden på arbets- och materialmarknaden gjorde det omöjligt att inom överskådlig tid (ett tiotal år) förverkliga planerna. År 1950 fick staden Kungl Maj:t:s tillstånd att fondera medel för en sporthall. Vid denna tid lämnade överste Lagercrantz ordförandeskapet i idrottshallsföreningen medan Gunnar Gabrielsson fortsatte som driftig sekreterare. I mars 1954 lade föreningen fram ett slutförslag i frågan tillsammans med ytterligare ritningar av arkitekt Lettström och en modell av anläggningen. Man hade nu lämnat tanken på placering av hallen vid Norra

Planteringen och förordade i stället platsen intill Gammliaavallen som den ur alla synpunkter lämpligaste. I maj 1954 beslutade fullmäktige om ett bidrag på högst 1 900 000 kronor till hallen. Samtidigt tillsattes en kommitté med uppgift att granska driftkalkylfrågan och om möjligheterna att samordna Gammliaavallens och sporthallens administration. Den 18 mars 1955 beslutade fullmäktige efter en livlig debatt att en idrottshall skulle uppföras i kvarteret Guldskrinet (invid Gammliaavallen) för 2 570 000 kronor. För större delen av denna kostnad skulle det tas ett 30-årigt lån. Samtidigt tillsattes en byggnadskommitté. Hallbygget startade i oktober 1956 med byggnadsfirman Bäckström & Strömberg som huvudentreprenör och stod klar efter två år. Kostnaden för hallen med intilliggande ishockey- och tennisbanor hade nu stigit till 3,3 miljoner kronor. Som framgått uppgick första idrottshallsberäkningen 1938 till 200 000 kronor. På 18 år hade hallen alltså fördyrats med 3,1 miljoner kronor!

Sporthallen i en intensiv byggnadsfas 1957.

Foto:
Östen Gustavsson

Lungnet före stormen. Kvällen innan invigningen tränade man som vanligt i den moderna publikvänliga hallen.

Foto:
Harry Lindvall

Sportig prins invigde hallen

Tisdagskväll den 18 november 1958 invigdes Sporthallen i Umeå. 2000 umebor hade sökt sig till den magnifika anläggningen för att delta i invigningsfestligheterna. Armémusik-kåren bjöd på musik innan redaktör Elof Dufvenberg, stadsfullmäktiges ordförande, äntrade talarstolen. Han inledde med att hälsa prins Bertil, ordförande i Riksidrottsförbundet, varmt välkommen och berättade sedan om allt arbete som lagts ned under drygt 20 år tid för att få hallen till stånd. Han tackade speciellt Gunnar Gabrielsson, Teg för hans intresserade arbete under alla år som sekreterare i idrottshallskommittén men även *"idrottsledare, idrottsmän och andra som visat stort intresse för att verkligen skapa en hall som skulle bli till ovärderlig nytta för det idrottande Umeå."*

Elov Dufvenberg, stadsfullmäktiges ordförande vid Sporthallens invigning berättade bl.a om allt arbete som under drygt 20 års tid lagts ned för att få hallen till stånd.
Foto: Harry Lindwall

Prins Bertil tog sedan till orda. Han gratulerade "Björkarnas stad" inte enbart till hallen utan också för de fina idrottliga framgångar under år som gått. Han betonade att det genom hallens tillkomst blivit möjligt att bedriva inomhusidrott i större skala än förut

Från höger landshövding Filip Kristensson, redaktör Elov Dufvenberg och prins Bertil i samspråk med Leif "Gubben" Ågren, handbollstjärna i Sandåkerns SK.

Foto: Östen Gustafsson

Gimonäs CK slog rödskjortorna Sandåkerns SK i den avslutande handbolls-matchen på 2 x 7,5 min. Foto: Harry Lindvall

och att idrotter som tidigare fört en tynande tillvaro nu hade alla möjligheter att utvecklas. Han framhöll även att en simhall nu stod högst på umebornas önskelista innan han förklarade sporthallen för invigd. Prinsen avslutade med att luta sig fram mot miken och säga *"Nu har jag slutat"*, varefter han gick tillbaka till sin läktarplats följd av skratt och applåder. Sedan var det idrottsledaren "Lia" Johnssons tur att som representant för umeidrotten tacka stadens beslutsfattare för att Umeå nu fått en så fin idrottshall. *"Bara kostbara ting dväljs i guldskrin, men kan något vara dyrbarare än vår ungdom"* sa Lia bl a och syftade då på att Sporthallen ligger i kvarteret Guldskrinet.

Idrottsutövarna visade sig på styva linan

Så var det dags för idrottsutövarna att visa sig på styva linan. Basketbolldamer från Semis och läroverket inledde. Samtidigt spelade pojkar från Sandåkerns SK bordtennis i den andra halvan av hallen. Sedan följde tennis där det meriterade mixed-dubbelparen Gunnar Gabrielsson, Elsa Berggren, Kerstin Liljenborg och f d svenske juniormästaren Per-Arne Tellhammar medverkade med fin och underhållande tennis. Speakern Folke Karlefors, ordförande i Umeå Tennisklubb, kommenterade bl a *"Här ser ni hur trevligt äldre herrar kan ha med unga damer."* Därefter gav två brottarungdomar från Umeå IK en halsbrytande uppvisning. Så strömmade en rad ungdomar in på planen: Sandåkerns handbollspojkar, IFK Umeås

friidrottare och Umeå IK:s fotbollsgrabbar. De gav en färgstark uppvisning där speciellt höjdhopparnas dykningar över ribban drog ned applåder. Styrkan representerades av IFK Umeås tyngdlyftare och boxare som visade hur man skaffar sig muskler på de rätta ställena. Kvällens idrottsliga höjdpunkt var 11 flickor från läroverkets stiliga elittrupp i gymnastik, som trollband publiken med sin bollek. Som slutvinjett spelade Gimonäs CK:s och Sandåkerns SK:s handbollslag en match på 2 x 7,5 minuter där gimonäsarna överraskade med att slå rödskjortorna.

Gladast av alla var Gunnar Gabrielsson som efter 15 års arbete i Umeå Idrottshallförening fick spela i den efterlängtrade Sporthallen. Foto: Harry Lindvall

Sporthallens utrymmen

Sporthallen med sitt 15 meter höga kupoltak stod nu till idrotternas förfogande. På bottenvåningen innanför den magnifika entrén hade de administrativa lokalerna fått plats med intendentkontor och vaktmästarexpedition. I anslutning till entréhallen fanns en garderobavdelning för 500 personer och en försäljningskiosk. I vinkel med entréhallen fanns kafélokaler med kök innanför. Serveringslokalen var beräknad för 50 gäster med självservering från bardisk. Här fanns också vaktmästarbostad om två rum och kök för Gösta Jakobsson med familj. I våningen ovanför var det ett restaurangkök och restauranglokal för 80 gäster. På andra våningen hade även Västerbottens Idrottsförbund och Västerbottens handbollsförbund sina expeditionsutrymmen. Här fanns också IFK Umeås, Umeå IK:s och Gimonäs CK:s sina klubbtrum. Breda trappor ledde från entréhallen upp till lokaler för bl a konstutställningar och

till övre delen av läktarna i stora hallen som skulle rymma 1500 sittande och 600 stående åskådare. Läktarna hade byggts så att alla skulle ha bra sikt över planen utan en enda pelare som skymmer sikten i hallen. På översta bänkraden fanns plats för arbetande journalister och en radiohytt. För golvbeläggningen i hallen svarade SCA i Holmsund. Det var ett plastgolv med kortare nabbar som gav utmärkt fotfäste och fin studs för både handbollen och tennis. Innanför stora hallen mot Gammliaavallen låg i början bordtennishallen med fyra träningsbord. I källarplanet fanns hall för boxare och brottare med plats för 200 åskådare. Lokalen användes för skolgymnastik på dagarna. Hall fanns även för korthållsskytte och bågskytte (25 m) där tre skyttar kunde använda banan på samma gång. Lokalen användes även av tyngdlyftarna. En sandgrop som gav möjlighet till hoppträning vintertid

David Lindberg föreståndare för den nya bowlinghallen. Foto: Östen Gustavsson

för friidrottarna fanns i samma lokal. Sist men inte minst fanns på samma plan den allra första bowlinghallen i Umeå med fyra banor och plats för 100 åskådare. Till sporthallen hörde även en utomhusanläggning med tre tennisbanor och två badmintonbanor. På vintern kunde tennisbanorna lätt förvandlas till en ishockeyrink.

Livlig tränings- och tävlingsaktivitet 2008

Vid 50-årsjubileét 2008 har sju föreningar/organisationer sina kanslilokaler i Gammliahallen. På andra våningen finns Länskorpen, Umeå City Innebandyklubb, Västerbottens Innebandyförbund, Friluftsförbundet och Umeå Scoutkår. I gamla vaktmästarbostaden, där Gösta Jakobson bodde, återfinns Umeå FC:s kansli och på entréplanet till höger upp mot läns museet har Korpen Veteranerna Umeå ett kontorsrum. Sina träningslokaler i stora hallen (kvällstid) har innebandyklubbarna Dalen (damer och herrar), Umeå City och KFUM Innebandy. På dagtid är Gammliahallen uppbokad av skolor (i första hand friskolor) och även av företag vars anställda spelar innebandy. I B-hallen på källarplanet tränar Umeå IK:s brottare fyra kvällar i veckan och här har även karatesällskapet Umeå Kai sina träningskvällar. I D-hallen (gamla bowlinghallen) tränar Umeå Boxningsklubb och Umeå Bågskytteklubb flera kvällar i veckan. Ett par kvällar i veckan är det Hjärt- och lungsjukas förening som disponerar lokalen. I styrketräningslokalen håller Umeå Powers styrkelyftare och IFK Umeås tyngdlyftare till.

I E-hallen, mellan D-hallen och styrketräningshallen, har taekwondoklubben Ham Kae Kwan sina träningskvällar. På dagtid är E-hallen uppbokad av friskolor. Stora Hallen är numera matcharena för i första hand innebandy och basket och har då en publikkapacitet på 2000 personer. Handbollsklubbarna spelar sedan några år sina matcher i Ersängshallen på Ersboda. Vid artistuppträdanden från scen i stora Hallen kan 2800 personer tas in. På entréplanet till vänster från stora ingången finns "Guldrummet" och på plan två intill Guldglassutställningen är "Olympiarummet" beläget. Tilläggas bör att vid stora arrangemang på Gammliaområdet och i Gammliahallen har i stort sett alla utrymmen i Sporthallen/ Gammliahallen utnyttjats till prisutdelningar, kanslier, pressrum, matserveringar, sammanträden, omklädningsrum osv. Det gäller t ex världscupen på skidor, skid-SM, friidrotts-SM, Långdagen i gymnastik, SOC i bordtennis osv.

Kulturhistorisk byggnad

Gammliahallen idag anses vara en värdefull byggnad ur kulturhistoriskt synpunkt. Gammlia idrottsområde inklusive Gammliahallen är en av de ca 100 idrottshistoriska platser i Sverige som skyltades upp till Riksidrottsförbundets 100-årsjubileum 2003. I samband med avtäckningen av minneskylten den 7 september 2003 (som ett led i kulturhusens dag) gav byggnadsantikvarie Lena Tegnér från Västerbottens Museum intressant information om Sporthallen som en byggnad med stort kulturhistoriskt intresse inte minst beroende på sin konstruktion med rakbågar i spännbetong. Efter denna utveckling till "modern" tid går vi tillbaka till Sporthallens första år.

Herrhandboll i Sporthallen

Efter att Sporthallen i Umeå hade kommit till 1958 blev det många spännande handbollsmatcher oftast inför en talrik publik med lokalkonkurrenterna Sandåkerns SK, Umeå IK, Gimonäs CK och IFK Holmsund och storlag från södra Sverige. Innan jag kommer in på ett antal matchglimtar med fokus på de första sporthallsåren är det på sin plats med en kort historik om dessa klassiska handbollslag.

Sandåkerns SK

Sandåkerns SK var den mest framgångsrika klubben i Västerbotten under 1950- och 1960-talet och en av de bästa klubbarna i Norrland. SSK var det första laget norr om Sandviken som kvalificerade sig för spel i division 2. Det hände 1959. Säsongen 1959-1960 slog nog SSK svenskt rekord i resor med sina 1300 mil på nio bortamatcher mot lag som Hellas, Lunden, Sandviken, IFK Stockholm, Bolton Hele, IFK Lidingö osv. Första åren åkte laget tåg med den så kallade "Kungavagnen" som var mycket kom-

fortabel. Sedan blev det flyg från Olofsfors och sedan från Umeåflygplats. Storhetstiden varade fram till och med säsongen 1966-1967 som blev föreningens sista vad gäller herrfotboll. Intresset för handboll hade minskat och SSK hade svårt att rekrytera ledare. Ishockeyn hade tagit över intresset hos publiken och 1968 beslutade

Först i norr. Sandåkern var det första laget norr om Sandviken som kvalificerade sig för spel i division II. Det hände 1959 och laget bestod av fr v: Erik Hjelte, Gösta Ekeståhl, "Putte" Öhman, Curt Nilsson, Roland Östh, Per Frölen. Knästående fr v: "Gubben" Ågren, Leif Dahlgren, Allan Jonsson, Bertil Boström, och Göran Hedman. Foto: Harry Lindwall

Sandåkerns SK att lägga ned handbollen. Totalt tog klubben hem tolv senior-DM åren 1949-1966. Till meritlistan skall läggas fem norrlandsmästerskap och fem seriesegrar. I laget fanns toppspelare som Leif "Gubben" Ågren, P-O "Putte" Öhman, Göran Hedman, målvakten "Sicka" Holmström, Hans "Putte" Skoglöf

och från slutet av 1950-talet vänsterskjutande radarparet Curt Nilsson och Gösta Ekestål tillsammans med Bertil Boström och Roland Öst. Den senare hade allsvenskt förflutet i Örebro SK.

Gimonäs CK

Gimonäs CK tog upp handboll på programmet 1951 och deltog i Umeåserien. I början var resultaten blygsamma. Sandåkerns SK och IFK Holmsund vann för det mesta. Men GCK hade ett bra och utvecklingsbart juniorlag. Säsongen 1956-1957 var det dags för första DM-tecknet. I DM-finalen i Holmsundshallen vann GCK med 14-12 mot ärkerivalen Sandåkerns SK. I laget ingick Lars Dahlgren, Curt Wiholm, Karl-G Sjögren, Bo Wilhelmsson, Assar Lundgren, Bengt Jonsson, Bo Johansson, Karl-J Bååth, Nils Stigholt, och Jan-Allan Bergström. Intresset för handbollssporten ökade ytterligare när sporthallen i Umeå var färdig. Vid matcherna mot Sandåkern invaderade fansen var sin sida av läktaren och det enda som inte hördes var domarens pipa. När det blev tal om spel i division 2 blev det dags att värva några toppspelare. En stor förstärkning och attraktion som handbollsmålvakt var Ingvar ”Tjotta” Olsson med allsvenskt förflutet i F11 i Nyköping.

Gimonäs CK klara för div 2 norra efter seger mot Matteuspojkarna i kvalet 1960. Stående fr.v: Sigge Johansson, Klas-Göran Holmberg, Bo Wilhelmsson, Nils-Ola Persson, Jan-Allan Bergström. Främre raden fr.v: Kjell-Arne Kvist, Rune Östberg, Ingvar ”Tjotta” Olsson, K-G Sjögren, Egon Lindblad och Erik Oscarsson. Foto: Ur minnesskriften ”Gimonäs Cykelklubb 1934-2009”.

Samtidigt kom Rune Östberg och hårdskjutande Egon Lindblad. De hjälpte Gimonäs CK till nya framgångar och 1960-1961 fick Sandåkern sällskap av GCK i division 2 Norra. Gimonäs slutade sexa, två placeringar före Sandåkern. Under de kommande åren (1961-1963) vann ”cykelklubben” ytterligare tre DM-tecken innan man på grund av ekonomiska skäl (dyra resor) lade ned handbollen 1963.

Umeå IK

Umeå IK introducerade handbollen i Umeå 1932 då man spelade sina matcher i K 4:s trånga gymnastiksal inför ett tiotal åskådare. UIK dominerade i Västerbotten fram till slutet av 1940-talet. Under perioden 1933-1947 tog klubben hem 11 av 15 möjliga DM. År 1949 lade UIK ned handbollen men började igen 1955 då det blev det seriespel i division 3. De kommande åren hade man hårda drabbningar i Sporthallen med lokalkonkurrenterna Sandåkerns SK, Gimonäs CK och IFK Holmsund. Tongivande spelare var bl a teknikern Nils Stjärnfeldt, hårdskjutande Ulf Richardsson (senare landslagsman i Karlskrona) och mångkunnige Jan Sterner. Under 1960- och 1970-talet var bollgeniet Kjell Westerlund den klart lysande stjärnan i UIK. I början av 1960-talet spelade laget i division 2 Norrland. När Bengt Lundberg (”Mr UIK”) 1966 tog över tränar- och ledarsysslan i klubben blev det verklig fart på handbollsintresset. Under Bengts ledning vann UIK 1968-1977 tio raka senior-DM och blev seriesegrare i div II Norrland 1971/72. År 1979 degraderades laget till trean och avancerade i seriesystemet först 1986, då till nya div I. Åren 1983-1986 tog klubben hem fyra raka DM. År 1990 lades seniorhandbollen på herrsidan ned på grund av spelarbrist. Man satsade då enbart på ungdomssidan. Sedan 1998 deltar UIK med ett herrlag i seriespel och har kämpat i toppen i både division 2 och division 3 (vann den senare serien 2007). Man har även gett Sikeå SK hårt motstånd om DM-tecknen. Totalt genom åren har UIK:s herrar vunnit 30 senior-DM i handboll, det senaste 2007. I alla år har man haft Sporthallen som hemmaarena.

IFK Holmsund

I handboll var IFK Holmsund mycket framgångsrikt från mitten av 1950-talet fram till 1970-talets början. Det var 1951 som det hela började. Genom att länets första sporthall invigdes 1952, då norra Europas största idrottshall, hade handbollen goda förutsättningar att utvecklas i köpingen. Genombrottsåret för handboll i Holmsund var 1955 då det blev DM-seger och andra plats i serien efter Luleå men före Umeås gamla storheter Sandåkern, Gimonäs och Umeå IK. Bland framgångarna under kommande år märks seriesegern i Norra Norrlandskan 1961 och semifinal i Junior-SM samma år samt DM-segrarna 1961, 1965 och 1966. Åren 1968 och 1969 kvalade laget till allsvenskan (landets högsta serie) och var kvalificerade för allsvenskt spel 1969, men avstod av ekonomiska skäl. ”Stora Grabbars Märke” i handboll fick som förste Holmsundare Gerhard ”Gerre” Rönnmark och därefter Gunnar Lundberg, Hans-Rune Jakobsson och Lennart ”Hacke” Bäckström. Den senare var också skicklig fotbollsmålvakt under storhetstiden på 1960-talet.

I början av 1970-talet lade föreningen ned handbollen men var tillbaka på handbollsplanen igen 1979 då föreningen bl.a. vann DM. Segern upprepades 1981.

Stort publikintresse för herrhandboll på 1950- och 1960-talet

I slutet av 1950- och början av 1960-talet var det division II-matcher i Sporthallen mot Hellas, Lunden, Sandviken, IFK Stockholm, Bolton Hele, IFK Lidingö osv. Säsongen 1960-61 spelade såväl Sandåkerns SK, Gimonäs CK som IFK Holmsund i division II. Att intresset för handboll var stort bekräftas av att redan i de första matcherna i den nya hallen var publiksiffrorna ca 2400 och ofta var det fullsatt med över 2000 personer. Publikrekordet 2600 personer sattes 1962 i ett lokalderby mellan Sandåkern och Gimonäs i division 2, se nedan. Här följer ett antal matchglimtar om herrhandboll ur lokalpressen med fokus på 1960-talet:

Ohyfsad match i Sporthallen december 1960

Enligt Västerbottens Folkblads skribent var handbollsmatchen mellan Sandåkerns SK och IFK Stockholm den 11 december 1960 en av de fulaste och mest ohyfsade matcher som spelats i sporthallen i Umeå. Gästerna segrade med 17-12 inför knappt 1000 åskådare. Det hela började urarta efter ett par mystiska domslut i början av matchen och sedan var det inte mycket till handboll som visades upp. Spelet var inte så mycket att orda om, det lilla som förekom visade gästerna. För hemmalaget gick ingenting och ett tag verkade domsluten förfölja hemmaspelarna. Vid två tillfällen när hemmaspelarna var igenom blev de av någon underlig anledning avblåsta. Målgörare för Sandåkern var Erik Hjelte (fem mål), ”Gubben” Ågren (tre mål), Pelle Frölén (två mål), P O Öhman (ett mål) och Rune Hägglund (ett mål).

Publikrekord med 2600 åskådare 25 oktober 1961

I onsdagsderbyt mellan Sandåkern och Gimonäs den 25 oktober 1961 försökte 2 600 personer – publikrekord – på alla tänkbara sätt och en hel del med dubbla röstresurser skrika fram sina favoriter. Att segern med 14-13 (8-5 i halvtid) var rättvis rådde, enligt VF:s utsände, ingen som helst tvekan om. SSK-spelet flöt nämligen mycket snabbare och dessutom höll man bollen tills man fick en lucka att skjuta igenom. Innan

Leif "Gubben" Ågren gör elegant 3-1 till SSK.

Foto Östen Gustafsson

GCK-arna nått fram till SSK:s målområde hade hela ”det röda laget” hunnit ner på egen planhalva. När dessutom ”cyklisterna” mest grötade ihop spelarna i mitten var det ingen konst för de ”röda” att hålla tätt. I det segrande laget fick försvaret en eloge som matchen igenom spelade föredömligt såväl defensivt som offensivt, enligt VF:s utsände. En man höjde sig över mängden i SSK:s bakre led och det var Göran Hedman. ”Gubben” Ågren var också till sin fördel med bl a två verkligt fina mål innan han fick bäras ut på bår efter en sammanstötning med GCK-målvakten Ingvar ”Tjotta” Olsson. Även den senare gjorde ett utmärkt arbete liksom Sandåkerns målvakter Åslund och Jörgensson. Efter matchen stegade Gimonäsbasen Sigge Johansson in i motståndarlagets omklädningsrum med en skylt med texten ”Sandåkern - Umeås bästa åker”. Det var inte någon slags hyllning till åkerlapparna uppe vi Sandåkerns idrottsplats utan en hyllning till SSK:s handbollstia.

Målfrosseri i julmånaden 1961

Den 10 december 1961 var det division II- match i handboll mellan Sandåkern och IFK Lidingö inför 850 åskådare i Sporthallen. Enligt signaturen ”Elle” i VK märktes det att man var mitt uppe i julmånaden. De båda lagen frossade i mål och innan matchen var slut hade måldomarna flaggat för 48 mål, vilket inte var vardagsmat i Umeå. Sandåkern var mest glupskt och vann med 27-21 vilket gjorde att laget låg bra till för att ordna nytt kontrakt i den hårda striden mot Stockholmslagen. Sandåkern satsade på tempo och kedjespelet var mycket bra. Unge Kjell Westerlund med två mål var på fint spelhumör och spelade snabbt och finurligt. Pelle Frölén höll sig väl framme vid linjen och gjorde fyra mål men värre ändå var Erik Hjelte med fem mål. Leif ”Gubben” Ågren visade gammal god form. Han var praktiskt taget överallt och lyckades med en hel del och gjorde även han fem mål.

Dramatiskt derby Sandåkern – Holmsund i januari 1962

Inför 1050 åskådare den 10 januari 1962 vann Sandåkern lokallerbytet mot IFK Holmsund i division 2 norra med 12-11 sedan skärgårdarna en bit in i andra halvlek lett med 11-7. Den sista kvarten fick Sandåkern ett par straffar som förvaltades väl av Erik Hjelte. I slutet av matchen ilsknade IFK:s Kai Wieståhl till efter en ojust törn från ”Gubben” Ågren och åkte på en femminutersutvisning. Det blev matchavgörande. Sandåkern kunde gå ikapp och ordna vinstmålet – en fin revansch för DM-förlusten 14-22 veckan innan. Denna gång spelade SSK mera sammanbitet och använde försvarstaktiken 4-2 som visade sig vara effektiv. Signaturen ”Elle” i VF menade att matchen inte alls var ögonfågnande och att försvaren använde väl hårda medel. Domaren blåste för straff endast i absolut nödfall. I SSK-anfallet kom Kjell Westerlund väl till sin rätt och B-duon Gösta Ekestål och Lars Oscarsson var också farliga. I IFK Holmsund var försvaret hårt och bra med ”Gerre” Rönmark som främsta kämpe. I första halvlek drog Kai Wieståhl upp tempot och var främste forward. ”Hacke” Bäckström var riktigt i stöten (fem mål) till sista kvarten då han enligt tidningsreferatet ”blev mindre bevägen”.

Norrbottnen slogs tillbaka i december 1963

Länsmatchen i Sporthallen den 29 december 1963 inför 313 betalande slutade med Västerbottensseger 22-17 (halvtid 13-8). Första halvlek var en av de bästa som spelats i Sporthallen. Redan i första minuten kunde "Gerre" Rönmark slå in första bollen. Publiken fick många tillfällen att applådera det fina spelet och som vanligt var det Holmsunds "Hacke" Bäckström som spelade första fiolen och ryckte med sig hela laget. I andra halvlek blev spelet ganska hafsigt och okoncentrerat och man envisades med att enbart spela i mitten. Vid ställningen 21-14 i slutet av matchen lade hemmalaget mer eller mindre av och gästerna kunde reducera till 22-17. Största andelen i segern hade "Hacke" Bäckström (9 mål), "Gerre" Rönmark (2 mål), Pelle Frölén (3 mål) och Erik Hjelte (3 mål).

"Gubbens" storspel gav SSK kvalhopp i januari 1966

"Ryktet om min död är betydligt överdrivet", hette det i Västerbottens-Kuriren den 31 januari 1966, då Sandåkerns handbollstia dagen innan besegrat Horns-krokens IF med 24-17 i Sporthallen inför 125 åskådare. Enligt signaturen "Curry" använde Sandåkern de rätta metoderna för att besegra slutspelets Norrbottenslag. Disciplinerad bollhållning och hårdfört försvarsspel fick gästerna helt ur rytmen. SSK-segern organiserades av oförbrännlige Leif "Gubben" Ågren som för dagen spelade stopper och höll rent med besked vid den egna målgården. "Gubben" stod för två fullträffar men hade genom finurliga inspelningar del i ytterligare sex-sju mål. Erik Hjelte blev matchens främste målskytt med nio fullträffar. Jerker Forsgren (4 mål) och Rune Hägglund (4 mål) var också helt till sin fördel och Jerkers förmåga att hitta luckor i motståndarförsvaret var imponerande. Jan-Allan Bergström gjorde två mål men blev "skjutgalen" mot slutet och kostade t.o.m. på sig lyxen att försöka göra mål med ett s k bowlingskott. Bra spelade även målvakten Åke Åslund som inspirerades till en stormatch av det vältäckande försvaret.

Umeå IK utklassade Nordmaling i januari 1972

UIK visade sin suveränitet i handbollens division II när man inför 100-talet åskådare utklassade Nordmaling i Sporthallen den 20 januari 1972. Utan att behöva förtä sig vann UIK med 30-14 och "var överlägsna sina motståndare både taktiskt och tekniskt", hette det i Västerbottens Folkblad. Kjell Westerlund visade upp ett par inspelningar i den högre skolan och distansskyttarna Per Fröhlén och Lasse Lundstedt visade sin klass genom ett par verkliga stänkare. Även målvakten Mats Andersson var mycket bra de få gånger han tvingades agera.

Efter sju omgångar ledde nu UIK serien med maximala 14 poäng och hela 78 plusmål, fyra poäng före IFK Sundsvall och åtta poäng före Brännans IF.

Dramatik i seriefinalen mellan Holmsund och UIK i december 1981

Umeå IK vann en dramatisk seriefinal (division 3) mot Holmsund den 16 december 1981 inför 200 åskådare. Det var UIK:s första vinst mot ärkerivalen på två år.

Holmsund hade ledningen hela matchen tills det återstod en minut då UIK hade plockat upp ett 10-15 underläge till ledning med 16-15. Det var enligt VF:s utsände en extremt hård och hafsig match. Främsta orsaken till segern var att UIK:s andremålvakt Janne Sjöstedt, som kom in i andra halvlek, agerade levande vägg. Även försvarsankaret Anders Karvonen spelade på topp i UIK liksom bäste målskytten Anders Häggqvist (fyra mål). I Holmsund var fotbollsmålvakten Tom Bergström och Stefan Nilsson de klart bästa. Bäste målskytt i skärgårdsklubben var Anders Burvall med fem mål medan den specielle målgöraren S O Hellman inte kom in i matchen och endast gjorde fyra mål, alla på fasta lägen.

Serieledaren blev en munsbit för Umeå IK i oktober 2004

”Gillar du fart och fläkt samt en och annan läckerhet. Kolla i så fall in Umeå IK:s handbollsgång. Uppvisningen mot serieledande Swithiod från Stockholm i division II norra var imponerande.” Så inleder VF:s Jerry Lindqvist sitt referat från matchen den 30 oktober 2004. Efter 14-11 i paus sprang Umeå IK, med elitserierutinerade Jon Isaksson vid rodret, Swithiod sönder och samman med 31 - 22. Stundtals var det rena handbollspropagandan. Målvakten Ola Gustavsson spikade igen efter en trög start. Förutom niomålsskytten och klasspelaren Jon Isacsson övertygade doldisar som Robert Sundström, Håkan Wahlgren och Daniel Rudh.

Niomålsskytten Jon Isaksson, UIK regerade i matchen Umeå IK - Swithiod (31 - 22) i oktober 2004. Foto: Hans-Olov Lundkvist

Damhandboll i Sporthallen

Gimonäs CK, Umeå IK och IFK Umeå har haft damhandboll på programmet med matcher och träning i Sporthallen. Sandåkerns SK lade ned damhandbollen i början av 1950-talet då det saknades träningslokal för damerna. Publikintresset för damhandboll har varit blygsamt jämfört med intresset på herrsidan.

Jag har tidigare gett en kort historik om de Umeålag på manliga sidan som spelat i sporthallen och innan jag ger några matchglimtar följer här en kort historik om de tre stora Umeålagen på damsidan.

Gimonäs CK:s damhandboll

Gimonäs CK tog upp damhandboll på programmet redan 1944. Efter att man börjat hålla till i Sporthallen 1958 presterade GCK imponerande resultat år efter år. Det blev seriesegrar åren 1958–1974 och DM-segrar 1958–1973. Laget kvalificerade sig som norrlandsmästare år efter år till SM-spel. SM-semifinal nådde laget fyra gånger 1963, 1967, 1969, 1970 och var SM-tvåa 1972. De allra största spelarprofilerna under dessa år har varit Eivor Båth, Barbro Johansson, Ulla Nordlander, Ulla-Britt Olling och framför allt skarpskytten Birgitta Westin som sju gånger spelade i A-landslaget. År 1976 lade GCK ned damhandbollen. Problem att rekrytera nya spelare, tränarfrågan och ekonomin låg bakom beslutet.

Gimonäs CK:s damhandbollslag 1970. Bakre raden fr.v: Birgitta Westin, Ulla Nordlander, Laurensen Boman, Eva Brandt, Solveig Nilsen, Karl-Olof Boström. Främre raden fr.v: Karin Olofsson, Åsa-Lena Ståhl, Eva Printzén, Åsa Nordqvist, Barbro Johansson och Ulla-Britt Olling. Foto: Ur minnesskriften "Gimonäs Cykelklubb 1934 - 2009".

Flera av spelarna gick över till Umeå IK som då blev det dominerande laget i länet.

Umeå IK:s damhandboll

Damhandbollen introducerades i Västerbotten av Umeå IK redan i början av 1930-talet. År 1934 blev UIK länets första DM-mästare och under 1940-talet blev det ytterligare fyra DM-segrar. År 1950 slutade UIK med damhandboll och startade på nytt 1967. Med början år 1974 vann klubben sedan 24 DM, det senaste 2005 (11 raka 1991–2001). I allsvenskan spelade man 1979/80, 1983/84, 1993 och 1998. Profiler i laget under 1970- och 1980-talen var framför allt målvakten Åsa Nordqvist, allroundspelaren Gunnel Sjöberg samt skarpskyttarna Margareta Lundgren, Birgitta Bergdahl och Annika Sjöblom. Efter den senaste allsvenska säsongen 1998 spelade UIK:s damlag i division 1 och division 2 innan man drog sig ur seriespelet 2005.

IFK Umeås damhandboll

IFK Umeå bildade sin damsektion 1949 och var under en femårsperiod länets bästa lag. Åren 1954–1958 vann föreningen länets damserie och totalt sju DM, fyra utomhus och tre inomhus. Två gånger var man i kvartsfinal i SM. Efter säsongen 1958 drabbades IFK:s lag av spelarflykt då flera av lagets bästa lämnade Umeå för studier i Uppsala, bl. a. Birgit Haglund och Ulla Öhman. Man fick överlämna tronen som länets bästa lag till Gimonäs CK. År efter år verkade IFK ha ”prenumererat” på andraplatsen i serien och vid DM, alltid efter Gimonäs CK eller Umeå IK.

På grund av brist på såväl ledare, spelare som träningsstider lades handbollen ned 1991. Avsnittet om handboll i Sporthallen avslutas här med några damhandbollsglimtar ur lokalpressen:

IFK Umeå - Gimonäs CK 1973. Åsa-Lena Ståhl gör mål från linjen. Längst till vänster IFK Umeås Birgit Haglund.
Foto: Ur minnesskriften "Gimonäs Cykelklubb 1934 - 2009".

Gimonäs handbollsdamer slog IFK Umeå i DM-finalen 1960

Gimonäs CK vann en av sina många DM-segrar den 30 november 1960 då man besegrade IFK Umeå med siffrorna 3-2 efter förlängning. Därmed fick GCK revansch för förlusten i DM-finalen året innan. Enligt VF:s utsände hade de gulklädda förstadsflickorna ett mer homogent lag än IFK Umeå som mycket bars upp av fenomenala målvakten Lena Burén som tog det mesta. I matchens början tog Gimonäs ledningen genom Eva Lundgren som hittade en blotta i IFK-försvaret. Strax före halvtidsvilan lyckades IFK kvittera genom Mari Olsson som blev frispelad på linjen. I andra halvlek tog GCK ledningen genom ett skott från långt håll av Britta Undström. Kvitteringen till 2-2 svarade Kerstin Ahlqvist genom ett ståtligt mål från kanten. I första förlängningen säkrade Barbro Johansson GCK-segern med ett enkelt skott som överraskade IFK-målvakten. I det segrande laget spelade försvaret mycket säkert med Ingegerd Bexenius som den dominerande. Förutom målvakten Lena Burén hade IFK Umeå sina bästa spelare i backarna Helmy Appelblad och Birgitta Junghagen.

Västerbotten sensationsvann mot Norrbotten i december 1963

Segertippade Norrbotten fick finna sig i att bli besegrade av Västerbotten den 29 december 1963. Matchen slutade 8-5 (halvtid 5-2). Segern fick enligt VF:s skribent i första hand tillskrivas Lena Buréns ”vackra” arbete i Västerbottensmålet. Hennes insats gjorde att laget i övrigt tog sig i kragen med tidvis riktigt snyggt spel. Spelet ute på plan var dock i makligaste laget och Norrbottensflickorna visade betydligt större snabbhet. Men vad hjälpte det då Lena Burén var i det närmaste omutlig i målet. Det dröjde ända till femte minuten innan Kerstin Arnqvist från högerkanten kunde göra matchens första mål och ge Västerbotten ledningen. När hon efter åtta minuter i andra halvlek slog in 6-2 var matchen avgjord även om norrbottensflickorna i matchens slutskede lyckades putsa till siffrorna till 8-5. Bäst i Västerbotten, förutom Lena Burén, lyckades Kerstin Arnqvist (4 mål, Katarina Berg (3 mål), Barbro Johansson, Eivor Båth och Birgitta Lindkvist.

Kattens lek med råttan i december 1981

Den 6 december 1981 utklassade Umeå IK:s handbollsflickor Norrfjärden med 25-12 i Sporthallen. Efter 30 minuter var ledningen 17-7 och UIK:s tränare Åsa Nordqvist menade att det var svårt med

UIK:s Maggan Lundgren sätter ett av sina fem mål mot Norrfjärden.

Foto: Melker Wiklund

motivationen i andra halvlek och att man då tog det hela med en klackspark. VF:s skribent Berndt Boström gav rosor åt hela laget med plus i kanten för Kerstin Antonisen och Lotta Nyberg som båda var suveräna på kontringar. Arkitekten bakom dessa var passningssäkra Birgitta Bergdahl. Bästa målskyttar var Lotta Nyberg med sex mål, Margareta Lundgren med fem och Birgitta Bergdahl med fyra mål.

Seriefinal mot Bodens BK i december 1981

Umeå IK förlorade seriefinalen mot Bodens BK i Sporthallen den 20 december 1981. Slutresultatet blev 20-23 efter 10-12 i halvtid. Boden höll ledningen hela matchen bortsett från ett par minuter i andra halvlek. Det var Bodens hårdare och tuffare spel som avgjorde. Tränare Åsa Nordqvist menade att UIK spelade alldeles för snällt. Man måste spela på gränsen för det tillåtna annars kommer motståndarna igenom för lätt, menade hon. Spelmässigt var det en mycket underhållande match med högt tempo och många situationer utspelades. Genom segern var nu Boden hela fem poäng före UIK och seriesegern var nära. Enligt VF:s utsände förtjänade Birgitta Bergdahl (6 mål) och ”Maggan” Lundgren (5 mål) godkänt.

Umeå IK spelade ut allsvenska Sport i mars 1991

Umeå IK:s handbollstjejer gjorde det ingen hade väntat i Sporthallen den 20 mars 1991. I elitseriekvalet spelade de ut allsvenska Sport med 17-11. UIK hade försvaret som sin styrka och neutraliserade gästernas anfall på ett imponerande sätt. Sport fastnade hela tiden i muren och tvingades till långskott och spel långt ut på kanterna. Bra försvar och bra målvakt innebar trygghet och självsäkerhet i laget. Målvakten Maria Gidlund storspelade och i andra halvlek tog det 19 minuter innan Sport överlistade henne – med ett stolpe och in på straff. Förutom Maria Gidlund i målet gjorde linjespringaren Sara Andersson ett jättejobb. Hennes snabbhet och finurlighet rörde till det på linjen gång på gång. I försvaret var alla bra. Umeå IK hade nu ett jätteläge att avancera i elitseriekvalet. I returen kommande helg i Göteborg hade UIK råd att förlora med sex mål. Men Sport visade en helt annan klass på hemmaplan jämfört med mötet i Umeå och vann lätt med hela 30-15.

Makalös vändning mot Boden i november 2003

UIK:s handbollsdamer var så gott som uträknade mot Boden den 10 november 2003. Vid underläge 12-20 med 24 minuter kvar hade de flesta antecknat en etta i förlustkolumnen. Då började UIK:s Evelina Wikman producera mål i parti och minut. Hon gjorde precis vad hon ville mot Bodenmålvakten och gjorde sju mål på åtta skott. På elva minuter var det kvitterat till 22-22. Det slutade till sist 28-27 sedan lagen följts åt till slutsignalen. Tidigare i matchen hade den notoriske målgöraren Sara Nyman bränt många frilägen men klev fram då det krävdes och gjorde i slutskedet såväl 27-27 som 28-27. Förutom de redan nämnda var även målvakten Sandra Bohman och Lina Grenander (5 mål) stora hjältar denna eftermiddag i Sporthallen.

Badminton

När IFK Umeå tog upp badminton på programmet i oktober 1964 och började bygga upp badmintonverksamheten från grunden dröjde det inte länge förrän tävlingar började arrangeras i Umeå. Den första stora badmintontävlingen ”Vår fjäders” arrangerades av IFK Umeå 1966. Den kom att bli Norrlands största badmintontävling under kommande år. 1971 hade tävlingen 150 deltagare som spelade 200 matcher. Under 1970 och 1980-talet anordnades det stora tävlingar i Sporthallen. Landskampen Sverige-England 1972 slutade 3-4, Sverige-Kina samma år 1-6 och i matchen Sverige-Västtyskland 1977 blev det också svensk förlust (3-4). År 1979 hade Sverige kvalificerat sig till final i Thomas Cup mot Danmark inför fyllda läktare i Sporthallen. Sverige förlorade med 2-7 mot de danska världsspelarna. Under tidsperioden 1985-1990 arrangerade IFK Umeå varje år VVS-byrå Open i Sporthallen. Tävlingen väckte uppmärksamhet i Badminton Sverige som ett bra arrangemang och höga prispengar (som mest 50 000 kronor) som lockade både svensk och utländsk elit. Varje gång måste nya golv läggas ut i hallen.

Rasmus Wengberg, Fredrik Bergström och Jenny Karlsson från IFK Umeå deltog vid OS i Sydney 2000. Alla tre är flerfaldiga svenska mästare. Fotoägare: IFK Umeå

Det lånades hem en matta som med stor möda tejpades på stora hallens parkettgolv. Men det avskräckte inte den tidens ledare med Per-Olov Johansson spetsen. Tävlingarna lockade ofta över 1000 åskådare och blev en fin propaganda för badmintonsporten. På hösten 1991 fick Umeå och IFK Umeå äntligen sin nya Badmintonstadion ute på Ersboda och Sporthallen/Gammliahallen användes i fortsättningen endast till riktigt stora badmintonarrangemang som Stora SM 2000 och 2004. Båda gångerna hade IFK Umeå stora framgångar både arrangörs- och idrottsmässigt (se referat). Från 1994 har klubben spelat i elitserien och har fem år

i rad blivit trea vid lag-SM. Vid OS i Sydney 2000 var tre av Sveriges sex olympier i badminton från Umeå: Rasmus Wengberg, Fredrik Bergström och Jenny Karlsson. Bäst internationell har Rasmus Wengberg lyckats med en bronsmedalj i singel vid Europamästerskapen 2002.

Landskamp Sverige-England i badminton i januari 1972

England vann knappt landskampen mot Sverige den 6 januari 1972. Det hela slutade 3-4 efter bra svenska insatser. Samtliga matcher spelades i Sporthallen trots att det inte fanns riktiga banor för badminton men med tejp kunde man ordna det mesta. Världsmästarinnan Eva Twedberg visade prov på både spänst och räckvidd då hon i singel vann med utklassningssiffrorna 11-2, 11-0 mot Englands uppåtgående stjärna Margaret Beck. 23-årige Thomas Kihlström från Spårvägens IF fick sitt definitiva genombrott. I mix-eddubbeln vann han tillsammans med Eva Twedberg en stenhård match mot David Eddy/Gilliam Gilks med setsiffrorna 7-15, 15-11, 17-16. Thomas visade ett stundtals bländande spel och segern kunde tas hem efter några helt otroliga bollar. I ena herrdubbeln förlorade Kurt Johnsson/Thomas Kihlström i skiljeset mot Elliot Stuart/Derek Talbot (10-15, 15-8, 8-15). Även här överraskade Thomas

Vår badmintonvärldsmästarinna Eva Twedberg visar prov på både spänst och räckvidd.
Foto: Hans-Olov Lundkvist

Nära nog publikrekord för en badmintonlandskamp i Sverige med drygt 600 åskådare i Sporthallen. Foto: Hans-Olov Lundkvist

med otrolig räckvidd och reaktionsförmåga. I herrsingel vann Sture Johnsson efter ett konsekvent defensivspel i två raka set mot Englands etta Derek Talbot (15-13, 15-10) medan brodern Kurt Johnsson efter fina bolldueller förlorade mot Ray Stevens (9-15, 11-15). Dubbelmatcherna blev Sveriges öde. Sture Johnsson/Bengt Fröman i herrdubbeln och Karin Lindqvist/Anette Börjesson i damdubbeln hade inte en chans mot sina engelska motståndare. Det blev succé för IFK Umeå med bra arrangerade tävlingar, ett spel som överträffar det man tidigare bjudits på i Umeå och en publik på över 600 personer. Det är en av de bästa publiksiffrorna någonsin för en badmintonlandskamp i Sverige, sammanfattade VF:s reporter Henry Löfbom.

Europacupfinal i badminton mot Danmark i februari 1979

För elfte gången av elva möjliga vann Danmark Europazonen av Thomas Cup när man besegrade Sverige med 7-2 i Sporthallen den 17-18 februari 1979. I första matchen mötte Sverigeettan Sture Johnsson världsmästaren Flemming Delfs och förlorade med 9-15, 11-15. Dansken dominerade direkt från start och hade hela tiden ett klart grepp om spelet. Matchen som helhet var ingen toppmatch. Bra bollar avlöstes av rätt grova missar. Mest imponerade var Delfs djupa backhand och korta droppbollar. Den enda segern första dagen togs hem av dubbelparet Thomas Kihlström/Bengt Fröman mot Frost/Fladberg med 7-15, 15-9, 15-1. Efter en trevande inledning kom svenskarna mycket starkt och visade speciellt i sista set att de tillhörde den yppersta världseliten. Då gav de inte motståndarna skuggan av en chans. Det var den klart bästa matchen under lördagen. Landskampens klart bästa match spelades andra dagen mellan Thomas Kihlström, Sverige och Flemming Delfs. Nästan hela tiden bjöds det på bra badminton från båda håll. Thomas överraskade och visade redan från början att den bleka insatsen dagen innan mot Mårten Frost (förlust med 7-15, 4-15) var en ren tillfällighet. Den här gången var svensken med direkt och tog ledningen med 8-0 innan motståndaren riktigt kommit in i matchen som slutade 17-15, 11-15, 15-7 i Thomas favör. Genom segern hade Danmark kvalificerat sig till världsfinalen i Djakarta på Java i maj månad.

Thomas Kihlström tackar publiken för ett fantastiskt stöd efter segern mot världsmästaren Flemming Delfs. Foto: Lars Rosengren

Badmintonlandskamp Sverige-Kina i november 1984

Världens bästa badmintonnation Kina med världssessen på plats i Sporthallen spelade landskamp mot Sverige den 6 november 1984. Det blev precis den propagandakväll för badmintonsporten som man hade hoppats på. Kina imponerade enormt, vann landskampen med 6-1, och presenterade en rad tidigare okända spelare som visade upp ett spel i yppersta världsklass. Den enda svenska segern kom i sista matchen genom mixedparet Thomas Kihlström och Maria Bengtsson som vann i två raka set mot paret Li Mao/Lao Yujing. Matchen stod och vägde i början av andra set innan svenskarna säkrade segern. I herrdubbeln ledde det svenska paret Thomas Kihlström och Lars Wengberg i tredje och avgörande set med 11-7 men tappade sedan åtta raka bollar. Mest imponerade de kinesiska singelspelarna med en nästan otrolig placeringsförmåga och säkerhet. De såg ut att ha mycket kortare väg till bollen än de svenska spelarna och slog nästan aldrig ut, trots att de spelade med så små marginaler. Kinas försteman i herrsingel 19-årige Zhao Jinhua hade, enligt VF:s Gunnar Johnsson, en uppvisning som fick det mesta att förblekna. Efter landskampen utsågs 36-årige Thomas Kihlström till bäste svensk.

Kinas försteman 19-årige Zhao Jinhua, hade en uppvisning som fick det mesta att förblekna. Foto: Lars Rosengren

Drygt 100 fjäderbollar "förbrukade" duon Wang Yuepin och Chew Minhua under landskampen.
Foto: Lars Rosengren

IFK Umeås elittävling i badminton i mars 1987

Elitcupen i badminton i Sporthallen den 14-15 mars 1987 blev en stor framgång för hemmaspelarna från IFK Umeå. Året innan hade man vunnit alla klasser utom herrsingeln men denna gång gick IFK-spelarna segrande ur samtliga klasser. Kenneth Forsberg, var det stora namnet och vann alla tre klasser han ställde upp i efter mycket stabilt spel som gjorde honom 2800 kronor rikare. I dubbel triumferade Kenneth i par med Hasse Lundgren. I finalen slog de klubbkompisarna Peter Juneblad/Anders Öhman med 15-6, 15-9 efter en mycket fint genomförd match där de spelade mycket snabbt och samspelt. I singelfinalen ställdes Kenneth Forsberg och Peter Juneblad åter mot varandra med Kenneth som segrare med förkrossande 15-1, 15-9 efter att han lekt bort sin motståndare och visat ett spel av mycket hög klass. Även Ulrika Gideonsson, IFK Umeå svarade för en toppinsats med seger i mixed dubbel tillsammans med Kenneth Forsberg och vann även lite oväntat damsingeln. I finalen var hon överlägsen mot fjolårssegrarinnan Kristina Edvardsson. Segersiffrorna blev övertygande 11-1, 11-6. Setsiffrorna visar Ulrikas överlägsenhet, hon var denna gång bättre i allt.

Jonas Herrgård spänstar upp och smashar in en av många bollar i finalen mot Peter Andreasson som Jonas vann i två raka set. Foto: Mikael Lundgren

Umeå VVS-open i januari 1988

Svensk och dansk elit spelade om 50 000 kronor i Umeås storturnering i badminton Umeå VVS-Open i Sporthallen den 22-24 januari 1988. I herrklassen handlade det mest om två namn: Jonas Herrgård Göteborg och Patrik Andreasson, Västra Frölunda. De stötte på varandra både i singel- och dubbelfinalen. I singeln vann Jonas utan något större besvär med 15-6, 15-12 och imponerade, enligt VF:s Daniel Nordström, framför allt med ett mycket säkert grundspel. Jonas gjorde väldigt få misstag samtidigt som Peter spelade med alldeles för små marginaler. I den välspelade dubbelfinalen segrade Västra Frölundas Patrik Andreasson och Stellan Österberg med 15-5, 15-12 mot Jonas Herrgård och Manfred Mellqvist, Västra Frölunda. I damsingelfinalen hade Göteborgs Maria Henning inga problem mot Lilian Johansson, Västra

Frölunda och vann i överlägsen stil med 11-5, 11-0. I damdubbeln spelade danskorna Jane Pedersen/Susanne Ejlersen ut det svenska dubbelparet Maria Henning/Lilian Johansson och vann stort med 15-6, 15-5.

Umeå VVS-byrå Open i januari 1989

Hela den svenska herreliten i badminton spelade om 44 000 kronor i Umeå VVS-byrå Open som avgjordes i Sporthallen den 27-29 januari 1989. I herrfinalen inför 500 åskådare förlorade Jens Olsson, Göteborgs BK första set med 1-15 men kom sedan igång ordentligt. Han vann andra set med 15-7 och utklassade i skiljeset motståndaren Ulf "Kinne" Johansson med 15-4. Hans fina räckvidd och variationsrika spel smulade sönder "Kines" intentioner. Jens visade därmed än en gång att han var Sveriges bäste badmintonspelare och kunde kvittera ut segerchecken på 12 000 kronor. Dubbelfinalen bjöd på en hel del dramatik och härliga bolldueller. Jonas Herrgård, Göteborgs BK och Manfred Mellqvist, Västra Frölunda ledde med 16-14 i matchens båda set men till slut blev det ändå seger i två raka set 17-16, 17-16 för motståndarna Peter Axelsson och Mikael Rosén. Vid prisutdelningen delades segercheckarna ut av Fröken Sverige. Umeå VVS-byrå Open hade, enligt VF:s Hans Forsman, kommit för att stanna. Det enda som saknades var en framgång för någon av IFK Umeås spelare.

Sveriges nye badmintonstjärna, Jens Olsson, Göteborg BK. Visserligen blev han till en början utklassad av sin motståndare i finalen i VVS-Byrå Open, men det hindrade inte Jens från att enkelt vinna de två avslutande seten.
Foto: Per A Adsten

U16 SM i Sporthallen mars 1991

Vid U 16-SM i badminton i Sporthallen den 22-24 mars 1991 var hela Sporthallen stängd för all annan verksamhet. Ledaren Kurt Knutsson berättar att IFK Umeås badmintonsektion hade sökt U-16 SM för att genomföra det i nya badmintonhallen ute på Ersboda. Det blev lite av panik då man fick besked om att den nya hallen inte skulle bli klar förrän hösten 1991 och att gamla Sporthallen var stängd för att inom

kort rivats. Men innan rivningen hade påbörjats blev det politisk diskussion om den skulle genomföras eller om gamla hallen skulle renoveras. Ännu mer oroliga blev ledarna i IFK Umeå när det kring jul 1990 blev översvämning i Sporthallen. Men turligt nog var det bara den stängda bowlinghallen som drabbades. Hur som helst fick IFK Umeå använda Sporthallen för sitt arrangemang men fick ta med

all utrustning som behövdes då den rivningsklara hallen inte använts på ett tag och köket inte gick att använda.

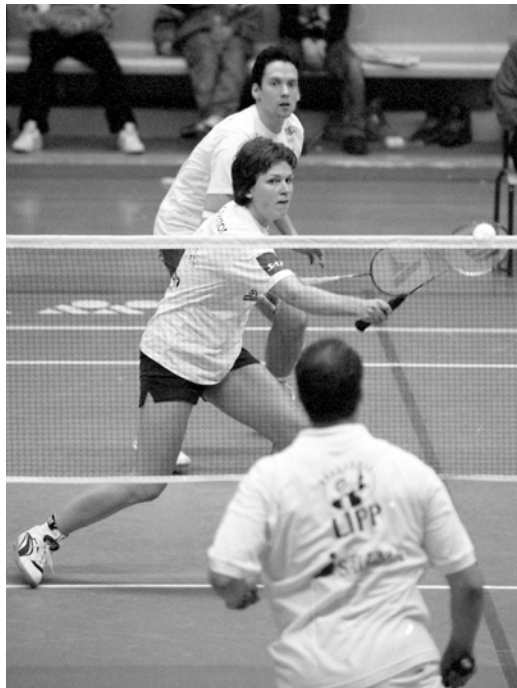
IFK Umeås Anders Hörnlund och Gabriella Mikaelsson bjöd på en fin mixedfinal som man också överraskande vann efter mycket bra spel i framför allt tredje set mot toppseedade Johan Tholinsson/Johanna Holgersson. Foto: Mikael Lundgren

Under dagarna tre var det en badmintonfest av högsta kaliber med IFK Umeås Anders Hörnlund som den store publikfavoriten. Det var Anders mästerskap från början till slut med guld i mixed, silver i dubbel och brons i singel. Mixedfinalen mellan Anders Hörnlund/Gabriella Mikaelsson mot Johan Tholinsson/Johanna Holgersson blev en rysare av jätteformat. Umeåparets toppseedade motståndare vann första set med 17-14 och hade flera matchbollar i andra set. Då stal Anders Hörnlund hela föreställningen och satte publiken i extas med briljant spel. Hörnlund/ Mikaelsson vann setet med 17-16 och i det avgörande setet kunde man

lätt vinna med 15-6. Kramkalaset och ryggdunkningarna efter segern höll aldrig på att ta slut. Det var inte långt ifrån att det även blivit guld för Anders i dubbel tillsammans med IFK-kompisen Ola Molin. Nu blev det silver sedan man klart förlorat första set mot Daniel Eriksson/Johan Tholinsson men i andra set haft flera setbollar. Till slut förlorade Umeåspelarna med 17-18. I singelspelet tog sig Anders Hörnlund fram till semifinal där det blev stopp mot Daniel Eriksson, Västra Frölunda.

Badminton SM i Umeå Sporthall i februari 2000

Stora SM i badminton arrangerades för första gången i Umeå den 4-7 februari 2000. Under de fyra dagarna fick totalt ca 3000 åskådare i Sporthallen se merparten av Sverigeeliten göra upp om ädla medaljer. Samtidigt avgjordes SM för oldtimers och U17 i Badmintonstadion på Ersboda. Detta omfattande arrangemang genomförde

IFK Umeås Fredrik Bergström och Jenny Karlsson vann, liksom året innan, SM-guld i mixed. Foto: Elin Berge

IFK Umeå på lovordat sätt och även idrottsmässigt var det framgångsrikt för arrangörsklubben med två guld, ett silver och ett brons. Med två SM-guld blev Jenny Karlsson SM-drottning. Vid SM tävlade hon för IFK Umeå men var sedan tre år framgångsrikt proffs i Tyskland. Först vann Jenny, liksom året innan, mixed tillsammans med IFK Umeås Fredrik Bergström. I finalen mötte de klubbkompisen Ola Molin i par med Täbys Johanna Persson som besegrades med 15-10, 15-10. I båda seten följdes paret åt till 10-10 innan Molin/Persson gjorde några enkla misstag. I damdubbel spelade Jenny tillsammans med Anna Lundin, Täby och vann ganska enkelt med 15-6, 15-11 över Christine Gandrup, Täby och Maria Andrievskaja, Fyrisfjädern. I herrdubbel förlorade

Fredrik Bergström i par med Västra Frölundas Henrik Andersson efter en stenhård tresetare. Paret pressade det svenska världsparet Peter Axelsson och P G Jöns-

son men förlorade till slut med 8-15, 15-13, 10-15. Matchen innehöll det mesta och den tusenhövdade publiken stortrivdes. Spelarna bjöd på stenhårda smashar, lätta handledvinklingar och uppoffrande räddningar i världsklass. Tilläggas bör att den stora favoriten i herrsingel, Rasmus Wengberg, IFK Umeå åkte ut redan i kvartsfinalen.

Tredje raka SM-guldet för Henrik och Fredrik på hemmaplan i januari-februari 2004

Den 30 januari – 2 februari 2004 arrangerade IFK Umeå än en gång stora SM på hemmaplan i Gammliahallen. Samtidigt avgjordes U15 Lag-SM och Veteran-SM i Badmintonstadion på Ersboda. Kl 21.00 på torsdagskvällen gick startskottet för operation mattinläggning. Fem specialbeställda mattor från Danmark började då läggas ut på Gammliahallens trägolv, detta för att ge bästa möjliga förutsättningar

under SM-spelet. Vid starten för kvaltävlingarna dagen därpå fanns allt på plats. IFK Umeå hade helgarderat sig med 9600 badmintonbollar med fyra olika hastigheter i lager varav ca 3000 bollar sedan användes under SM-turneringen.. IFK Umeås spelare hade stora framgångar med två guld och två brons. Fredrik Bergström och Henrik Andersson tog

Det blev tredje raka SM-guldet för Henrik Andersson och Fredrik Bergström. "Det var otroligt roligt. Speciellt som vi vann på hemmaplan", sade Henrik Andersson efter finalen. Foto: Ulf Hägglund

hem sitt tredje raka SM-guld i herrdubbel genom att utklassa Täbyparet Johan Holm och Joakim Andersson med 2-0 (15-8, 15-4). Publikens jubel ville aldrig ta slut då de båda hemmaspelarna tog emot SM-guldet. Även i mix höll Fredrik Bergström och Täbys Johanna Persson för favorittrycket i en inte särskilt publikvänlig match och vann lätt i två raka set (15-7, 15-2) mot Fredrik du Hane och Frida Andersson, Göteborgs BK. I herrsingel blev det "bara" brons för fjolårssegraren Rasmus Wengberg som förlorade i semifinalen mot Fyrisfjädersn George Rimarcdi med 0-2 (6-15, 10-15) i en match där Umeåspelaren inte hade samma explosivitet och krut som vanligt. George vann sedan även finalen. I herrdubbel överraskade IFK Umeås Ola Molin och Joakim Hansson med att ta hem bronsmedaljen. I semifinalen föll de mot slutsegrarna Bergström/Andersson med 5-15, 10-15. Totalt deltog 250 spelare som spelade 203 matcher. Så många som 220 funktionärer behövdes för att genomföra tävlingarna som enligt många deltagare varit det bästa SM-arrangemanget någonsin.

Basket

I mitten av 1960-talet kom tävlingsverksamheten i basket igång på allvar i Umeå. KFUM Umeå tog sig snabbt upp i seriesystemet med både sitt herr- och damlag med Sporthallen som matcharena. Under 1980-talet spelades ett flertal landskamper i Sporthallen liksom nordiska mästerskapen för damjuniorer. IF Cometerna spelade under denna tid i damernas elitserie med en femteplats som bästa resultat. År 1996 bildades Umeå Nordics som två år senare nådde Basketligan och lockade stora åskådarmassor till Sporthallen innan laget 1999 försattes i konkurs. I slutet av 1990-talet hade Cometerna hämtat nya krafter och tog sig tillbaka till damernas elitserie där man spelat sedan dess. Säsongen 2007/2008 slutade man nia. Våren 2005 bildades Umeå Virtus som redan efter tre år var i semifinal i basketettan. Publikifforna i elitmatcherna med Umeå Comets/Cometerna och Umeå Virtus har de senaste åren ökat kraftigt. I september 2007 arrangerade Cometerna EM-kval i dambasket mellan Sverige och Slovakien. Det kom 1123 åskådare till Gammlihallen vilket innebar succé även om Sverige förlorade. Några matchglimtar från Sporthallen:

KFUM Umeå föll i seriepremiären mot Västerås i oktober 1973

Umeås allsvenska basketlag, KFUM Umeå, föll i seriepremiären mot Västerås den 7 oktober 1973. Inför 350 åskådare vann KFUM-böterna från Västerås överraskande med 66-57 efter halvtidsledning med 29-26. Någon propagandamatch var det, enligt VF:s Bernt Andersson, inte fråga om utan det likande mest s.k. gåbasket efter taktiskt rävspel från Västerås sida. Deras bäste spelare Björn Åblad dominerade fullständigt matchen då ingen i hemmalaget kunde neutralisera honom. I början såg det ut som om Umeå var det starkaste laget och ledde med 11-6 efter 5 minuters spel. men snart ändrades matchbilden helt och Västerås vann en klar och säker seger. I Umelaget fick Runar Isberg, Kari Selmgren, Jan Lindgren och Pelle Sundberg godkänt medan övriga hade svårt att visa någon allsvensk klass. Bästa poängplockare i hemmalaget var Jan Lindgren med 15 mål, Runar Isberg 13 och Per Sundberg 9 mål.

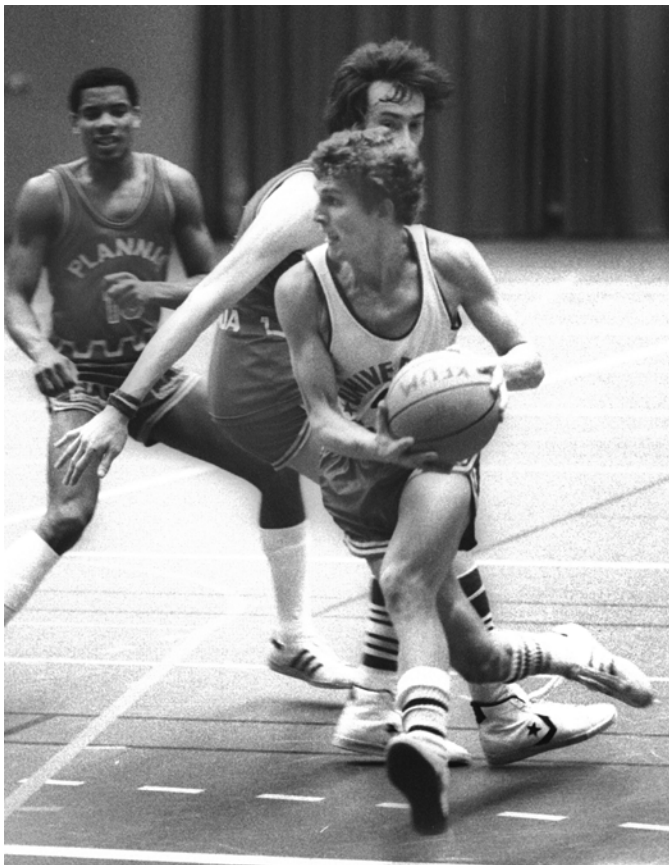
KFUM Umeå slog Kalix-tjejerna i november 1977

KFUM:s basketdamer startade seriespelet i division 2 med seger över Kalix Basket i Sporthallen den 19 november 1977. Efter 26-17 i halvtid visade sifbertavlan vid matchslut 61-45. Enligt VF:s Christer Ågrahn kunde matchen karaktäriseras som ”de många missarnas match” och man kunde inte med bästa vilja i världen glädja sig åt spelet. Den enda som någorlunda stod att känna igen var Pia Larsson som blev bästa poängplockare i KFUM Umeå med 21 poäng medan Karin Bonnedahl svarade för 13 poäng och Agneta Fries för 9 poäng. Publiken uppgick till knappt 100 personer

Segern som blev en förlust mot Plannja i februari 1978

Trots storsegern med 86-67 mot Plannja den 12 februari 1978 var det inga glada miner i Universum Stars omklädningsrum efter matchen. Där rådde rena begravningsstämningen.

Umelaget jagade nämligen den 21-poängssegern som behövdes för att få bättre målskillnad än Plannja och nå en allsvensk plats. Inför säsongens största publik i Umeå (450 personer) gjorde hemmalaget en mycket bra match och det höll på att gå vägen. När det återstod fem minuter övergick Universums Stars till helplanspress som verkligen skakade Plannja. Helt plötsligt fick Plannja stora problem att komma fram och Universum satte poäng efter poäng. När

Guarden Anders Hedman i Universum Stars visade sin klass. Här fintar han sig förbi Lasse Andersson i Plannja medan Charles Barton tittar på. Foto: Hans-Olov Lundkvist

40 sekunder kvar satte Jerry Selberg 84-67 och nu återstod endast 2 poäng. I det läget tog Plannjas amerikan Charles Barton hand om bollen och höll den tiden ut. De stora stjärnorna i hemmalaget var Jerry Selberg och Janne Lindgren som både svarade för 22 poäng. Även skicklige returtagaren Göran Tordne och guarden Anders Hedman visade sin klass.

Basketlandskamp Sverige-Holland i Sporthallen i december 1981

Tisdagen den 29 december 1981 spelades för första gången en basketlandskamp i Umeå. Sveriges damlandslag, med Cometernas 18-åring Pia Edvinsson i laget, mötte då EM-sexan Holland. Hela 800 åskådare hade mött upp i Sporthallen, publikrekord för basket i Umeå, och såg Sverige vinna med 75-60 (40-30). Holland började matchen bäst och hade en fempoängsledning i början av matchen innan Sverige kom igång. Inom loppet av nio minuter vände man underläge 5-10 till ledning med 25-14 och sedan var Sverige aldrig hotat. Hemmalaget höll ett högre tempo, sköt bättre och spelade säkrare pass än gästerna. Den andra halvleken fortsatte som den första med snabbt och säkert svenskt spel. Till skillnad från Holland satte hemmalaget sina skott med stor säkerhet. Christina Johansson blev vald till kvällens bästa hemmaspelare med 22 poäng och ett i övrigt publikfriande spel. Bra i det svenska laget var som vanligt även Ann-Marie Wikner (18 poäng) som blev mycket hårt tagen av det holländska försvaret. Plus även till Britt-Marie Andersson (12 poäng) och 17-åriga guarden Christine Larsson (7 poäng). Umeås egen Pia Edvinsson fick spela sporadiskt och fick inte riktigt till det. När hon kom in i andra halvlek kunde hon dock till publikens stora jubel sätta två sköna poäng. Landslagscoachen Bernt Wiström menade att Pia skulle komma att gå mycket långt som basketspelare. Sedan hon för knappt tre år sedan börjat spela basket hade hon hunnit med nio J-landskamper och två A-landskamper.

Ume Basket besegrade bottenlaget Alvik i damallsvenskan i november 1992

Ume Basket tog den femte raka segern i damallsvenskan när bottenlaget Alvik stod för motståndet i Sporthallen den 1 november 1992 inför 64 åskådare. Hemmalaget hade inga problem med Alvik som besegrades med 79-52 efter 39-19 i halvtid. Men Alvik gav aldrig upp så Baskets spelare hade inte direkt några vilopauser under matchen. Erika Åström och Liselotte Andersson spelade nonstop och var, enligt VF:s Daniel Nordström, helt lysande matchen igenom. Erika hann dessutom med att bli matchens bästa poängplockare med sina 20 poäng. Det var främst Ume Baskets suveräna försvarsspel som grundlade segern. Alvik hade stora problem med returtagningarna och det syntes att det var klasskillnad mellan lagen. Hemmacoachen Torbjörn Björnström tyckte ändå att Alvik inte var något dåligt lag och att det visade hur jämn serien var. Efter en miserabel säsong i Elitserien under 1991 hade Ume Basket tvingats börja om i allsvenskan och spelet hade nu börjat stämma igen. Detta var lagets femte raka seger och nu började hoppet om kval och en elitserieplats tändas trots att man inte hade råd att värva några utländska spelare. Det fanns dock spelare i de egna leden av hög klass. Förutom Liselotte Andersson och Erika Åström var guarden Ulrika Pettersson (17 poäng) och Carola Lindmark (10 poäng) mycket duktiga i denna match.

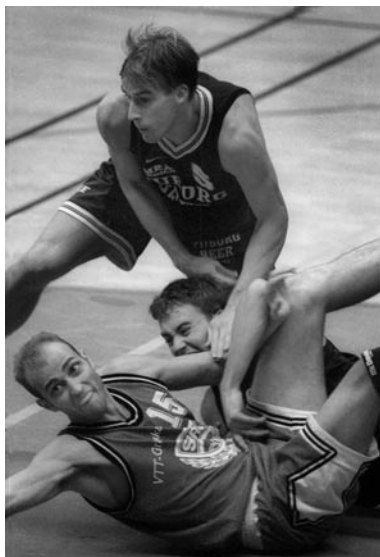
Förlust för Umeå Nordics mot Skuru IK i baskettan i oktober 1997

Det blev förlust för Umeå Nordics mot Skuru IK i premiären i baskettan den 5 oktober 1997.

Gästerna visade sig vara för svåra och Nordics förlorade med 90-102 (45-60). Hemmalaget uppträdde långa stunder nervöst mot det rutinerade Stockholmslaget vilket resulterade i många bortkastade bollar och Skuru kunde kontra i enkla poäng. Nordiccoachen Jerry Selberg tyckte det var synd att Nordics skulle behöva möta detta topplag redan i premiären. Skuru kunde behålla en betryggande ledning matchen ut och ledde som mest med 80-57 i början av andra halvlek. Hemmalaget kunde dock hyfsa till siffrorna i slutet av matchen till 90-102. Starkt bidragande till det var Peter Lundmark som kom igång med sitt skytte i andra halvlek och totalt gjorde 23 poäng. Även Fredrik Hahne visade prov på bra skytte med totalt 26 poäng. Carl von Bergen var i början av matchen stark under korgarna med utmärkta block men kom bort under andra halvlek.

Umeå Nordics vann mot M 7 från Borås i ligapremiären i september 1998

James Dockery hade huvudrollen när Umeå Nordics besegrade M 7 från Borås i ligapremiären den 25 september 1998 inför 1204 åskådare. Matchen slutade 77-74 (41-35). Det var en meriterande seger då Boråslaget tippats som favorit till SM-guldet. ”Vi har inte de bästa skyttarna, vi har inte de bästa spelarna, men jag kan säga att vi är ett av de lag som har den bästa lagmoralen”, sa James efter den historiska segern. Enligt VF:s Magnus Johansson, var det under defensiv korg som Umeå Nordics vann

Umeå Nordics Fredrik Hahne i en tilltrasslad situation i basketpremiären mot Skuru IK. Foto: Hans-Olov Lundkvist

Umeå Nordics coach Jerry Selberg var inte förvånad över segern mot guldfavoriten M7. Foto: Kenneth Sandelin

matchen genom sitt stabila och aggressiva försvarsspel och det var framför allt James Dockery som vare grymt bra i spelet under korgarna. Matchavslutningen blev otäck då M 7 gick upp i ledningen med 72-71 när endast en minut återstod men hemmalaget lyckades vända till seger med 77-74. Nordics coach, tidigare landslagsmannen Jerry Selberg, var inte förvånad över segern mot seriefavoriterna. Han menade att ”nu får de andra lagen se upp för oss.” Bäste poängplockare i Umeålaget var Sasa Cavic med 25 poäng, James Dockery 19 poäng och Mikael Nichling 11 poäng.

Nordics och Jerry frälste publiken i januari 1999

Vid 40 års ålder gjorde Nordicoachen Jerry Selberg comeback i Basketligan när Salléns besegrades med 95-84 (41-35) den 15 januari 1999 inför en publik på 984 personer. Han hoppade in i sista minuten när hemmalaget ledde med 92-81 och han hann även sätta ett straffkast. Senast det begav sig var SM-finalen 1993 då Jerry var med och vann SM-guld. Nyckeln till framgången var att Nordics drog ner på tempot och spelade zonförsvar i stället för man-man. Sallén var inte i närheten av att hota hemmalaget. Amerikanen Reggie Welch visade sin klass med sin eleganta spelstil och säkra skytte (25 poäng). Sasa Cavic läste som vanligt spelet mycket bra och var poängbäst med 30 poäng. Som helhet gjorde Nordics en mycket stark laginsats och hade nu bara två poäng upp till Salléns som låg på fjärde och sista slutspelsplats.

KFUM Umeå kunde inte hota serieledarna Akropol i januari 2002

KFUM Umeå var inte med i matchen i början då man mötte seriesuveränen Akropol i basketettan den 20 januari 2002. Redan efter fem minuters spel hade gästerna dragit ifrån med tio poäng. Men KFUM skärpte sig och i halvtid var underläget fortfarande tio poäng (26-36). Akropol var dock det bättre laget och hade hela tiden grepp över matchen med bra lagspel. Så fort Umeå började närma sig satte gästerna in en högre växel och förlustsiffrorna blev till slut 72-86. I Hemmalaget tog spelande coachen Tommy Kurkinen ett stort ansvar och gjorde 13 poäng. Plus även till Robert Kristoffersson (17 poäng) och David Zetterström (9 poäng).

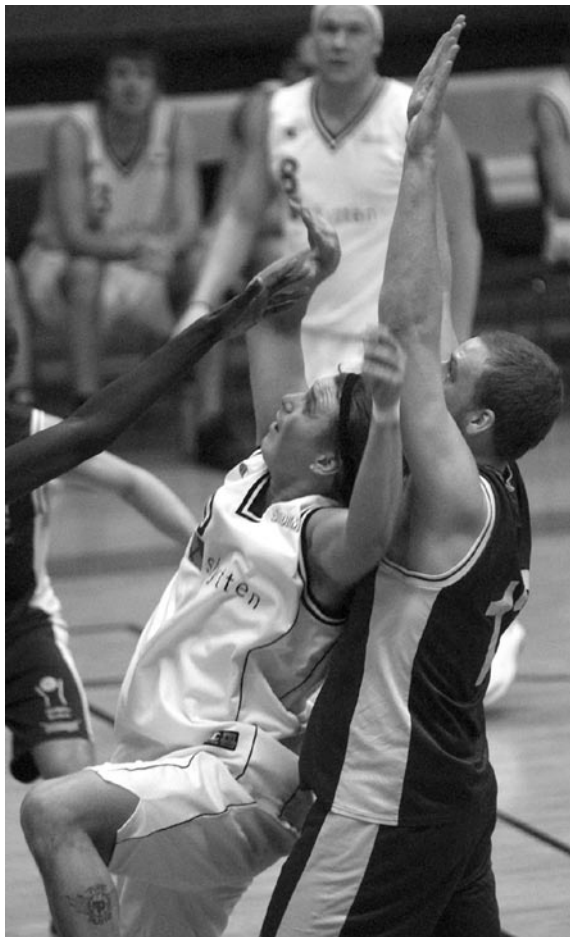
Basket i damligan mellan Umeå Comets och Högsbo i november 2003

Den 8 november 2003 spelade Umeå Comets mot seriejumbon Högsbo i Gammliahallen inför en publik på 78 personer. Efter fyra raka förluster och ett självförtroende som var helt kört i botten kom glädjen och spellusten tillbaka när Umeålaget vann stort. Comets hade sänkt gästerna redan efter 14 minuters spel då det stod hela 30-13. Amerikanskan Aubrey Danen (totalt 31 poäng) och slitvargen Kicki Johansson (18 poäng) gjorde precis vad de ville mot sina motståndare. Deras längd gjorde att de hade lilla julafton mot korta Högsbospelare. Efter tre perioder ledde Comets med 67-28 och spelade resolut och kreativt matchen igenom som

slutade 80-46. Enligt VF:s Niklas Westman var även guarden Caroline Sigefelt (10 poäng) stabil och gjorde eleganta ”treor”. 18-åriga Erika Lundin (7 poäng) var ruskig pigg när hon fick spela i slutet av matchen.

KFUM Umeå räckte inte ända fram mot Järfälla i februari 2004

Med fem sekunder kvar av matchen avgjorde Järfälla mot KFUM Umeå den 8 februari 2004. Då tilldelades Järfälla straffkast och fastställde slutresultatet till 67-69. Det var en tråkig och dålig första halvlek som hemmalaget bjöd på. Enligt tränaren Torbjörn Björnsson var taktiken att ta det lugnare i början av matchen och ge allt i andra halvlek. Efter underläge med 23-41 efter halva matchen minskade avståndet till Järfälla steg för steg med Tommy Kurkinen (16 poäng) och Erik Kempari (13 poäng) som de främsta poängplockarna. När det återstod 30 sekunder tog hemmalaget för första gången ledningen genom Per Nilsson som satte båda sina straffar med ”sina gyllene fingrar”. Men säg den lycka som varar för evigt. Tio sekunder senare återtog gästerna sin ledning med en poäng och sedan Järfälla satt två straffar i slutsekunderna slutade matchen 67-69. Förlusten innebar att Umeås chanser att gå till slutspel minskade. Järfälla och KFUM Umeå stod nu på samma poäng och kämpade nu om fjärdeplatsen i serien som skulle ge sista slutspelsplatsen.

“Han har gyllene fingrar” sa KFUM:s tränare om Per Nilsson (i mitten) som i slutet av matchen var nära att ge hemmalaget segern.

Foto: Hans-Olov Lundkvist

Umeå Comets i damligan utklassades i oktober 2004

Umeå Comets åkte på en riktig stjärnsmäll mot Brahe den 17 oktober 2004. I en period hängde Comets med, men sedan satte SM-finalisterna från 2003 full fart och skåpade ut hemmalaget efter alla konstens regler med 103-37. Det tog drygt 12 minuter innan Comets fick bollen i korgen i den andra perioden. ”Vi var inte aggressiva för fem öre i försvaret och saknade fart och fantasi i anfallsspelet” sammanfattade Cometstränaren Torbjörn Björnström, som var mycket besviken efter matchen. Han lovade att laget i nästa match mot topplaget Solna skulle visa upp ett bättre spel och att detta verkliga bottenknäpp aldrig skulle upprepas. Bästa poängplockare i Comets var Caroline Sigefeldt med 11 poäng medan Shameka Montgomery och Sanna Malm ordnade med 7 poäng vardera. Publiken uppgick till endast 150 personer.

Amerikanskan CD Dixon glänste i debutmatchen för Umeå Comets i januari 2005

Nya amerikanskan Carlesia ”CD” Dennis Dixon gjorde 30 poäng och tog 21 returer i debutmatchen för Umeå Comets den 9 januari 2005. Men det hjälpte inte utan laget förlorade med 29 poäng (57-86) mot bottenkonkurrenten Växjö Queens. Hemmalaget i övrigt var mycket blekt och man missade på tok för många öppna skottlägen. Tränaren Torbjörn Björnström var mycket besviken och menade att spelarna inte gjort det jobb som krävs och inte heller visade rätt attityd. ”Spelarna måste rannsaka sig själva och fundera på om de vill spela basket på elitnivå och lägga ner det jobb som krävs”, menade han. Vid returmötet i Växjö helgen därpå var det nödvändigt att visa bättre kämpatakt för att inte platsen i botten skulle bli permanent.

Nyförvärvet Carlesia Dennis Dixon i mitten glänste i debutmatchen för Umeå Comets. Men det hjälpte inte utan laget förlorade med 29 poäng mot bottenkonkurrenten Växjö Queens.

Foto: Hans-Olov Lundkvist

Umeå Comets vände och vann mot Brahe i damligan i februari 2008

Den 8 februari 2008 möttes Umeå Comets och Brahe i Gammliahallen inför en publik på 146 personer. Med en och en halv minut kvar gjorde Brahe 57-63 på straff och det såg hopplöst ut för hemmalaget. Det var länge slött och okoncentrerat spel av Comets med missade passningar och mängder av onödiga stegfel. I matchens slutskede när Brahe pressade på var det en våldsam defensiv från Comets sida. Brahespelarna blev stressade och just därför missade de sina avslut. Samtidigt satte Umeålaget sina chanser genom sina två amerikanska spelare Amy Mohr (totalt 21 poäng) och Kelcey Roegiers-Jensen (totalt 25 poäng). Kelcey gjorde 57-63 och 63-63 på mindre än en halvminut och spelande tränaren Amy Mohr (på väg att falla på bilden) gjorde de två sista poängen på straffkast. Foto: Hans-Olov Lundkvist

Comets låg under med sex poäng med en och en halv minut kvar. På den tiden gjorde Umeålaget 10 poäng. Spelande tränaren Amy Mohr (på väg att falla på bilden) gjorde de två sista poängen på straffkast. Foto: Hans-Olov Lundkvist

Bordtennis

Vid Sporthallens invigning 1958 utgjorde bordtennis ett självklart inslag. Det var lovande pojkar från Umeås ledande bordtennisklubb Sandåkerns SK som uppvisningsspelade i ena halvan av hallen samtidigt som Basketbolldamer från Semis och läroverket spelade i den andra halvan. Innanför stora hallen mot Gammliavallen hade bordtennisspelarna sina nya fräscha lokaler med fyra träningsbord innan man så småningom flyttade sina träningslokaler till bl.a. Dragonskolans gymnastikhallar. Under 1950- och 1960-talet hade sporten en sjudande utveckling med ett 15-tal klubbar i länet. Under årens lopp har det arrangerats ett flertal stora tävlingar i Sporthallen med toppar som svenska mästerskap, landskamper, internationella tävlingar och framför allt SOC (Swedish Open Championships) år 2000 med deltagande från 38 länder. Här följer några smakprov:

Fromheden vann det mesta vid bordtennis-DM i Sporthallen i november 1958

Ett hundratal pingisspelare gjorde den 8-9 november 1958 upp om DM-tecknen i Sporthallen. Den lilla byn Fromheden i norra länsdelen firade de allra största triumferna med tre erövrade DM-tecken – ett bevis för att en liten förening kan skapa en fin topp med ett litet underlag, byn hade ca tjugo hushåll. I herrsingel

Översiktsbild av Sporthallen vid Norrländska Mästerskapen i bordtennis i januari 1960. På 12 bord spelade 128 deltagare nära 400 matcher.

Foto: Östen Gustavsson

inträffade en verklig sensation där favoriten och elitspelaren Tomas Lundberg, Norsjö förlorade i kvartsfinalen mot Fromhedens lovande 14-åring Kurt-Lennart Karlsson. Kurt-Lennart avancerade sedan till finalen där han mycket knappt förlorade mot klubbkamraten Hans Johansson efter fem hårda set. Ulla Maj Öhlin, Hörnefors vann säkert singel i både senior- och juniorklassen. I seniorfinalen slog hon Hjördis Karlsson, Fromheden med 21-11, 21-11, 21-13. Arrangerande Sandåkerns SK fick slutligen också ett DM-tecken genom tävlingarnas ”regissör” Ragnar ”Raggen” Andersson som i oldboyfinalen slog Östen Sagebro, Mjödvattnet med 17-21, 21-10, 21-18.

Nordsvenska Mästerskapen i bordtennis i Sporthallen januari 1960

15:e Nordsvenska mästerskapen i bordtennis avgjordes i Sporthallen den 5-6 januari 1960. Denna mammuttävling på 12 bord innehöll bortåt 400 matcher. Herrseniorerna hade samlat inte mindre än 128 deltagare. I finalen segrade Rolf Dahlström, IK Vig i två raka set mot oseedade Rolf Gustafsson IK Huga efter ett formidabelt rävspel där spelarna dröjde med chansningar och briljerade med fina lobbar. Före detta Malåflickan 22-åriga Birgitta Sjölund, Svartvik dominerade som väntat damernas seniorklass och vann sitt femte raka och sjunde mästerskap totalt i klassen. Bäst av Västerbottningarna lyckades Tomas Lundberg, Norsjö som blev allt bättre under turneringens gång. Han nådde semifinalen där han först efter tre set föll mot Rolf Gustafsson. Enligt VF:s ”Elle” stod Sandåkerns SK för utmärkta arrangemang. Det var imponerande att så fort sista mästaren korats var hela NM-prislistan klar.

Världsmästaren Ogimura fascinerade 500 Umebor i februari 1960

Den 28 januari 1960 arrangerade Sandåkerns SK bordtennissgala med 15-faldige världsmästaren Ichiro Ogimura, Japan. De 500 åskådarna på ena läktaren – av sparsamhetsskäl hade SSK bara hyrt den - fascinerades av fenomenet Ogimuras bollkonster. Det var stor propaganda för den vita celluloidbollsporten. Ogimura – 27 år och så lätt som 51 kg – deltog i två singelmatcher och en dubbel tillsammans med sin fru charmfulla fru Tokimi. Allt vann han naturligtvis men enligt VF:s ”Elle” var vinsterna inte huvudsaken utan hans fantastiska repertoar som man sent skall glömma. I singelmatchen mot Stellan Bengtsson d.ä slog svensken hårda smashar som lätt plockades upp av blixtsnabbe Ogimura ibland mer än 10 meter från bordet. Och Ogimura på offensiven var för det mesta inte mycket att göra åt. Det var reptilsnabba slag med pennskaftsfattningen som man knappt kunde se och knappast heller motståndaren. Efter galan gav Ogimura Sporthallen gott betyg som han ansåg var lika bra som Kungliga hallen i Stockholm.

15-faldige världsmästaren Ogimura visade en fantastisk reportoar med sin pennskaftsfattning i Umeå sporthall i januari 1960. Foto: Östen Gustavsson

Nationella i Sporthallen den 22-23 mars 1975

Sandåkerns Nationella avgjordes i Sporthallen den 22-23 mars 1975. 275 deltagare bjöd på närmare 1000 pingismatcher. Trots det intensiva matchprogrammet flöt tävlingarna på bra med fina uppgörelser och stämningen på topp. Tävlingsledaren Gunnar Säfström, Sandåkerns SK tyckte att det gått hyfsat och var mest nöjd med att tidschemat kunde hållas. Trion Roger Sundqvist, Luleå, Stina Sandberg, Strömsnäs och Mats Lindström, Strömsnäs tog hem segrarna i elit- och juniorklasserna. 16-åriga Stina vann både elit- och juniorklassen i båda fallen efter knappa segrar mot Innerviks Margareta Sehlstedt. För Västerbottens del var 12-åriga Anders "Acke" Nilsson från Norsjö det stora glädjeämnet. Han härjade vilt i hela sju klasser och segrade i pojkar A. I juniorklassen hade Anders en hård fight mot Mats Lindström men höll inte riktigt distansen ut.

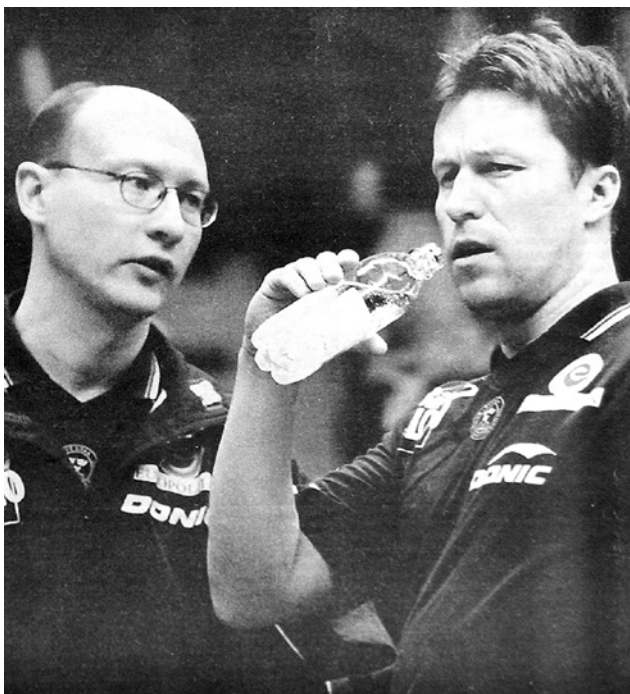
Bordtennislandskamp mot Ungern i november 1982

Bordtennislandskampen Sverige-Ungern i Sporthallen den 10 november 1982 blev en sportslig och publik succé för arrangerande Sandåkerns SK som bjöd på denna pingisfest i jubiléets tecken (firade 50 år). De 1000 entusiastiska åskådarna fick se de svenska världsstjärnornas bjuda på pingispropaganda och utklassa sina motståndare med 7-0 i matcher trots att Stellan Bengtsson, Ulf ”Tickan” Karlsson och Europamästaren Mikael Appelgren saknades. Den senare satt på bänken men behövde aldrig rycka in och spela.

Jan-Ove Waldner övertygade stort och vann sina singelmatcher mot Zsolt Kriston och Janos Molnar med 2-0. Jan-Ove visade upp de mest fantastiska servar som motståndarna inte alls hängde med på. Tillsammans med 18-åriga Tysklandsproffset Erik Lind vann han också dubbeln. Erik visade toppklass och vann även sina två singlar och mixeddubbeln tillsammans med Marie Lindblad. I sin singelmatch utklassade Marie Europasexan Zsusa Oláh i två raka set med 21-14, 21-15. Den svenske förbundskaptenen Tomas Berner menade att vi här fått fram en tjej som kan slåss i den yppersta Europaeliten.

SM i bordtennis i mars 1998

Första helgen i mars 1998 arrangerades för första gången SM i bordtennis i Sporthallen med Västerbottens Bordtennisförbund som arrangör. Det stora namnet och publikfavoriten vid tävlingarna var världsartisten Jan-Ove Waldner som trots sin meritlista (två VM-guld och ett OS-guld) ansåg det vara en självklarhet att delta och försöka vinna sitt åttonde SM. Nu blev det stort stjärnfall på herrsidan. Jan-Ove

Jan-Ove Waldners bror och coach Kjell-Åke Waldner t.v försökte ge goda råd vid SM i bordtennis 1998. Men det hjälpte inte. Foto: Ulf Hägglund

förlorade redan i åttondelsfinalen medan den andre finalseedade Jörgen Persson åkte ut efter tre raka setförluster i kvartsfinalen mot Lyckeby's Kayode Kadiri. I den välspelade singelfinalen möttes sedan Kayode och Halmstads Fredrik Håkansson där den senare var den för dagen bättre av de två. Fredrik hade nu EM att se

Lena Persson, Öråns SK tog guld i dubbel tillsammans med Halmstads Åsa Svensson vid SM i bordtennis 1998. Foto: Ulf Hägglund

fram emot. På damsidan tog Öråns SK:s Lena Persson guld i dubbel tillsammans med Halmstads Åsa Svensson. I damsingelfinalen vann Åsa Svensson, Halmstad mot Marie Svensson, Malmö FF. Åsa var tävlingarnas mest framgångsrika spelare och tog även hem guld i mixed. Öråns Barbro Wiktorsson svarade för en fin insats genom att kvittera ut brons i singelspelet. Den blivande mästarinna Åsa Svensson blev för svår i semifinalen och vann i tre raka set (17-21, 17-21, 15-21). Förbundskaptenen Ulf "Tickan" Karlsson var mycket nöjd med SM-helgen och öste beröm över arrangörerna.

SOC (Swedish Open Championships) i Sporthallen november 2000

Umeå Sporthall var scenen för ett av världens största bordtennisarrangemang sista helgen i November 2000 med deltagare från 38 länder. Tävlingen blev en arrangörmässig fullträff för Västerbottens Bordtennisförbund och bjöd på spel på absolut högsta nivå. Tyvärr blev tävlingarna resultatmässigt ett stort misslyckande för Sverige. Både Jan-Ove Waldner och Jörgen Persson blev i singel utslagna i åttondelsfinalen medan den 21-årige talangen Magnus Molin, Sollefteå överraskade med att gå till kvartsfinal, där han förlorade mot spelaren som slog ut J O Waldner, japanen Seiko Iseki. Även på damsidan blev det respass i åttondelsfinalen där Halmstadstjejen Åsa Svensson förlorade mot kinesiskan Niu Jienfeng efter 0-3 i set. I dubbel blev samtliga svenskar utslagna i ett tidigt skede.

Sandåkerns Nationella avgjordes för 48:e gången i mars 2003

Den 8-9 mars 2003 var Gammliahallen spelplats för 48:e upplagan av klassiska Sandåkerns Nationella i bordtennis. Som vanligt var tävlingen en mönstring av topp och bredd både spel- och åldersmässigt. Yngsta deltagarna var 8 år och äldst

outtröttlige Sandåkern-legenden Ove Eddefors, född 1932. Affischnamnet på elitsidan och favorit till förstapriset på 2000 kronor var Bolidensonen Tomas Norberg, tävlande för Helsingborgsklubben BTK Rekord. Han var en av Sveriges bästa defensivspelare. I slutet av 1980-talet gick han pingisgymnasiet i Lycksele. 33-årige Tomas infriade favoritskapet och vann finalen mot Anders Sjöstedt efter

14-12 i skiljeset. Anders, lärare på Lycksele pingisgymnasium, slog ut Sandåkerns Erik Rosendahl i semifinalen. Sara Wallhed, IKSU vann klass 2 och bland de yngre spelarna imponerade 13-åringen Johan Lundström, Örns SK. Han vann klasen Pojkar 15 utan att tappa ett enda set. Även bland de 15-åriga tjejerna tog Örån hem segern genom Camilla Rubinstein.

Outtröttlige Sandåkernlegenden Ove Eddefors, född 1932, var tävlingarnas äldste deltagare vid 48:e upplagan av Sandåkerns Nationella. Foto: Per A Adsten

Bolidensonen Tomas Norberg vann Sandåkerns Nationella i bordtennis 2003. Foto: Ulf Häggglund

Bowling

Bowling introducerades i Västerbotten i och med att Sporthallen byggdes 1958. I källarplanet fanns länets allra första bowlinghall med fyra banor och plats för 100 åskådare. Redan den 15 maj 1958 kunde man börja spela och sporten blev snabbt en succé. Från tidig morgon till sen

kväll var banorna upptagna av bowlingbitna umebor. Många unga grabbar tjänade tre kronor i timmen som kägelfresare bl a Staffan Ling och Kjell Hemmyr. Den senare har sedan 1970-talet arbetat på Fritidskontoret.

Fram till januari 1961 tjänade unga Umeågrabbar tre kr i timmen som kägelfresare vid de fyra bowlingbanorna i Sporthallens källarplan. Då fick Sporthallen automatisk kägelfresningsapparat. Foto: Ur Västerbottens Folkblads bildarkiv

I Sporthallens källarplan fanns länets allra första bowlinghall med fyra banor och plats för 100 åskådare. Sporten blev snabbt en succé. Foto: Ur Västerbottens Folkblads bildarkiv

Länge var Sporthallen bowlingens "högberg" i Umeå med livlig tränings- och tävlingsverksamhet. År 1969 ersattes den kommunägda fyrabanorshallen med en

ny med nio banor. Samtidigt öppnade Tegshallen med åtta banor och Dragonen med hela tolv banor. Här lades grunden till den epok under 1970- och 1980-talet när Umeå och Västerbotten kom att dominera svensk bowling med som mest fyra Umeå-lag samtidigt i allsvenskan, svenska lagmästerskap till Umeå IK (1974) och Gimonäs CK (1978) och en lång rad svenska mästare, landslagsspelare och vinnare av internationella titlar. I början av 1990-talet avvecklades den kommunala bowlinghallen i Sporthallen och en ny bowlinghall kom till stånd på Mariedal genom ett avtal mellan fritidsnämnden och Umeå Bowlingcenter. Några smakprov ur lokalpressen från de första sporthallsåren:

Full fart på dambowlingen i Sporthallen i november 1959

Första veckan i november 1959 inbjöds alla damer till två gratislektioner i bowling under instruktörs ledning. Sporthallen ville slå ett slag för det ”täcka könet” och intresset för gratisundervisningen var redan första dagen mycket stort. Samtliga fyra banor var nästan under hela den aktuella tiden upptagna av bowlingintresserade damer. Roligt, intressant och lämplig motion var vanliga omdömen vilket talade för att det nu skulle bli fart på dambowlingen i Umeå. Från föregående helgs seriebowling (än så länge bara herrar) visade sig Nicke Larsson Sandåkerns SK på styva linan med 717 över fyra serier, före Erik Andersson Umeå IK 711 och Hilding Rothelius, UBK 696. Bästa enkelserie hade Olavi Savolainen UIK och Nicke Larsson SSK med sina 214.

UIK bäst i stan i november 1960

Vid seriematchen i division 1 mot ABC i Sporthallen den 1 november 1960 visade Umeå IK med all önskvärd tydlighet vilket lag som spelade den bästa bowlingen i Umeå. UIK-åttaan presterade utmärkta 5290, det bästa resultat som dittills uppnått i Umeå. Bäst över fyra serier var Sture Undin, UIK (735), Irving Perman, UIK (716), Folk Sandgren, ABC (701), Sten Svensson, UIK (691) och Lennart Andersson, UIK (679). UIK ledde därmed division 1 före Berghem, VF, UBK, GCK, SSK och ABC.

UIK-bowlingen i december 1960

Så många som 72 spelare var anmälda till UIK-bowlingen i sporthallen den 2-4 december 1960. Tre dagar fick tas till för att klara det programmet. Allt klaffade perfekt i denna mammuttävling som arrangörerna Umeå IK var ofina nog att vinna. Segraren Knut Grenholm, UIK spelade enligt VF:s referat helt suveränt. Utan att göra någon ”tuppserie” som drog upp resultatet, malde han på i lugn och säker takt med en strålande jämnhet över de åtta serierna och med endast sex missar. Han noterade fina 1450 vilket innebär ett snitt på 181. Men segern var i gungning genom VF:s Lennart ”Bobo” Olsson som hade 766 efter fyra serier och slutade på 1441. Trea blev Irving Perman, UIK (1394), fyra Sture Undin, UIK (1383) och femma Roland Öst SSK (1378). Många spelare hade utmärkta resultat på de fyra första serierna men hade svårt att hålla slaget efter ”halvtid”.

Umeå bowlinghall återinvigdes 1961

Den 8 januari 1961 var det slut på kägelresarnas extraknäck. Då rullade världsmästaren Gösta Algeskog från Göteborg iväg det första klotet mot Sporthallens nya automatiska kägelresningsapparat medan bowlingshallsföreståndaren David Lindberg myste belåtet. Resargrabbarna som tidigare svettats med att resa käglorna blev nu överflödiga. Västerbottens-Kurirens skribent var mycket imponerad och menade att Sporthallen nu förfogade över en verkligt förnämlig bowlinghall. En liten nackdel var, menade skribenten, att det blev dyrare att spela (1:20 per serie) men att det mer än väl uppvägdes av att man kunde gå ner och spela praktiskt taget vilken tid som helst på dygnet. Tidigare kunde det vara svårt att få fatt på resargrabbar på ”olämpliga” tider. Det blev även mycket rättvisare med maskiner då inget resarben kunde ändra riktning på någon kägla. Under en vecka fick allmänheten spela gratis under Gösta Algeskogs ledning. Från tidig morgon till sena kvällen var bowlingshallen fylld av bowlingsspelande Umebor.

Berndt Egerblad Umeås bäste bowlare i januari 1962

Den 21 januari 1962 presterade jazzpianisten och den kommande rikskändisen Berndt Egerblad, Gimonäs CK en förträfflig slagning i Sporthallen. Efter serierna 221, 204, 214 och 174 blev det 813 poäng och säsongens dittills bästa resultat.

Gulgröna Gimonäs CK seriesegare i bowling anno 1965. Bakre raden fr.v: Bengt Jonsson, Lars-Gunnar Gunnarsson, Berndt Egerblad, Leif Sandström. Främre raden fr v: Bernt Bäckman, Karl-Erik Johansson, Lenni Koivukangas och Herbert "Hubbe" Nilsson. Foto: Ur minnesskriften "Gimonäs Cykelklubb 1934-2009".

Boxning

När Sporthallen stod klar hösten 1958 fick IFK Umeås boxningssektion (bildad 1942) sina tränings- och tävlingslokaler här. Fram till hösten 1996, då IFK Umeå flyttade sin boxningsverksamhet till den nya lokalen Ringside vid strandleden, hade sektionen sina träningslokaler i B-hallen en trappa ned. Träningslokalen i Sporthallen blev under 1990-talet för liten genom att intresset för boxning växt sig så starkt i Umeå. Dessutom var det omständigt och slit-samt att vid varje träningspass behöva montera upp och ner ringen. På tävlingssidan har det under årens lopp anordnats åtskilliga landskamper, boxningsgalor, uppvisningar och andra stora boxningstävlingar i Sporthallen. Det var eldsjäl, promotorn och matchmakaren Arne Frånlund som fram till sin död 1993

Arne Frånlund eldsjäl och matchmakare i IFK Umeå. Foto: Hans-Olov Lundkvist

låg bakom det mesta när de stjärnspäckade nationella och internationella galorna och uppvisningarna arrangerades i Umeå. Många gånger fylldes Umeå Sporthall eller ishallen på Teg med tusentals åskådare. Peter Frånlund, Arnes son, tog 1994 över taktpinnen i IFK Umeå och föreningen började efter en drygt 20-årig svacka att åter hävda sig i svensk elit. På 1960-talet hade IFK Umeå egna toppboxare med Karl-Erik Norfäll (svensk mästare 1960) och Kenneth Israelsson (fem gånger svensk mästare) som de största stjärnorna. Åtskilliga andra namnkunniga amatörer och blivande proffsboxare har genom åren visat upp sig i Umeå Sporthall. Floyd Patterson (räknades nästan som svensk), Patrick Lumumba, George Cramne (senare Scott), Lofti Ayed, Shadrac Odiambo, Håkan Brock, Jimmy Mayanya och Roberto Welin är några namn. Umeåpubliken har även fått bekanta sig med toppboxare från Finland, USA, Kenya, Ungern, Ryssland och Östtyskland samt OS- och VM-boxare från de nordiska grannländerna. Här följer glimtar från ett urval boxningstävlingar och galor som ägt rum i Sporthallen:

Peter Frånlund tog 1994 över taktpinnen i IFK Umeås boxning efter sin far Arne. Foto: Hans-Olov Lundkvist

Första boxningsgalan i Sporthallen i november 1958

Söndagen den 9 november 1958 anordnade IFK Umeå med Arne Frånlund i spetsen den allra första boxningsgalan i Sporthallen med nytt publikrekord för Umeåboxningar: 1100 personer. Det började inte bra. Först klickade högtalarna så att det inte gick att höra vad speakern ”Pip-Ivar” Johansson sade och sedan kom, enligt VF:s utsände, två mycket tvivelaktiga domslut i de två första matcherna. Efter hand blev dock tävlingarna och även domsluten bättre och då blev det även fart på mikrofonen. Efter pausen var publiken riktigt med på noterna och hejade vilt på sina favoriter. Kvällens gunstling blev inte oväntat hemmaboxaren Karl-Erik Norfall i lättvikt. Han gav inte det årets svenske mästare Roger Höglund, Djurgården någon chans och efter att denne fått mycket stryk och gått ned för räkning i andra och början av tredje ronden tvingades domaren bryta och ge Norfall segern på teknisk knockout. Höglund hade aldrig tidigare i sin boxningskarriär varit golvad men blev det nu i sin 50:e match. En annan bra match gick i flugvikt mellan Kjell Ågren, Malmberget och IFK Umeås Ivar Oskarsson som den förstnämnde mycket diskutabelt vann med 2-1. Det ledde till vissslingar och buanden från publiken. Kvällens sista match i mellanvikt mellan Rune Karsson, Lira och Lars Nilsson, IFK Umeå blev helt i publikens smak. Det gavs och togs från båda hållen och båda turades om att ta räkning, Karlsson av smållarna medan Umeåboxaren nog mer stöp av trötthet. Men Nilssons poängseger var helt på sin plats.

IFK Umeås Ivar Oskarsson missar här med vänstern mot Kjell Ågren, Malmberget. Foto: Ur Västerbottens Folkblads bildarkiv

IFK Umeå fick fyra Norrlandsmästare i januari 1959

Det var packat i Umeå Sporthall söndagen den 25 januari 1959 då gräddan av norrländska boxningseliten gjorde upp om Norrlandsmästerskap. Arrangörsmäs-sigt blev det en fullträff för Arne Frånlund och hans medhjälpare med proppfulla kassor och fyra hemmasegrar för IFK Umeå. I lättvikt fick IFK Umeås Karl-Erik Norfall en lätt finalmatch mot klubbkamraten Bert Melander och vann med 3-0. Tore Andersson, IFK Umeå gick i lätt mellanvikt sin finalmatch mot Börje No-rell, Sundsvall. Redan i första ronden hittade Tors höger rätt. Norell knäade vid repen och blev uträknad. I bantamviktens final överraskade hemmaklubbens Ivar Oscarsson genom att vinna över Kjell Ågren, Malmberget. Enligt VF:s utsände petade Ivar lite förtroligt med vänstern och i andra ronden började högern landa nog så frikostigt i Ågrens ansikte. Denne tog tre gånger räkning till åtta innan domaren ansåg att det fick vara nog. Den fjärde hemmasegern till IFK Umeå tog Lasse Nilsson hem i mellanvikt. I finalen mot Gösta Söderström, Malmberget blev Lasse nedslagen i första ronden men kom igen och slog i sin tur ned Malmbergaren i andra rondan. Han gav sedan motståndaren en ordentlig omgång så att denne tvingades ge upp i tredje rondan.

Tungviktsvärldsmästaren Floyd Patterson på väg in i Sporthallen i september 1960. Foto: Östen Gustavsson

Världsmästaren Floyd Patterson uppvisningsboxades 1960

Söndagen den 18 september 1960 fanns tungviktsvärldsmästaren Floyd Patterson på plats i Umeå Sporthall för att uppvisningsboxas och visa sitt träningsprogram inför 1500 åskådare. Det var Idrottsalliansen i Umeå som tagit initiativet att ta upp Floyd till Umeå som slutpunkt på hans Sverigeturné. Floyd hade, trots att han tidigare under året knockoutbesegrat Ingemar Johansson i deras returmatch

Floyd Patterson till höger imponerade stort när han uppvisningsboxades i Sporthallen i september 1960. Den omåttligt populäre världsmästaren sparade inte på krutet och visade sina berömda slagserier. Foto: Östen Gustavsson

om VM-titeln, blivit omåttligt populär i Sverige. Floyd hade med sig hela sitt ”stall” med undantag av promotor Cus D’Amato. Den berömde tränaren Dan Florio följde Floyds förehavanden i ringen precis som om det skulle ha gällt en fight om VM-kronan. Där fanns de tre sparringarna av vilka Floyd i två ronder mötte sin 17-årige bror Raymond. Den chokladbrune världsmästaren sparade minsann inte på krutet och visade sina berömda slagserier. VF:s reporter menade att uppvisningen utan tvekan var mycket imponerande och att man kunde förstå att denna fruktansvärda slagmaskin måste vara mycket svår att stoppa. Publiken fick även se Floyd utföra en smattrande trumeld på päronbollen, göra en fenomenal uppvisning i rephoppning och bli intervjuad av boxningsoraklet Einar Thulin. Floyd berättade bl a att den tredje VM-matchen mot Ingemar Johansson troligen skulle komma att avgöras i början av nästa år.

Svenske mästaren Karl-Erik Norfall övertygade i oktober 1960

När Arne Frånlund & Co bjöd på boxning i Sporthallen den 30 oktober 1960 var det främst IFK Umeås svenske mästare Karl-Erik Norfall i lättvikt som drog de 1000-talet åskådarnas blickar till sig. Han gjorde ingen besviken. Som vanligt virvlade den granithårde Karl-Erik fram och gav sin danske motståndare Dremy Nielsen så mycket stryk i de två första ronderna att man väntade att Nielsen skulle nå drömmarnas land i slutronden. Men med stor charm och ett typiskt danskt smil

hade dansken beundransvärd motståndskraft och kondition. Han fick till och med en domarröst men till det bör tilläggas att det var av en dansk rättsskipare. För övrigt måste man säga att domarna kom med populära domslut och gav samtliga fem boxare från IFK Umeå segrar och det var enligt VF:s ”Elle” rättvist i samtliga fall. Förutom Norfall så triumferade Rolf Lingvall i lätt weltervikt, Mats Åberg i weltervikt, Tord Häggelöf i weltervikt och Ruben Näslund i lättvikt. Av dessa vann de tre sistnämnda med 3-0. Mest övertygade Mats Åberg mot meriterade djurgårdaren Alpo Sikanov som under hela matchen irriterades av Mats vänsterjabb a la Ingemar Johansson.

IFK Umeås svenske mästare Karl-Erik Norfall gjorde ingen besviken. Foto: Ur Västerbottens Folkblads bildarkiv

Kenneth Israelsson på väg till neutral ringhörna vid juniorlandskampen mot Finland i januari 1963. Hemmafavoriten gav inte motståndaren Teppo Oksanen en chans. Foto: Hans-Olov Lundkvist.

Strålande landslagsdebuter av Umeåboxarna Kenneth Israelsson och Rolf Lingvall i januari 1963

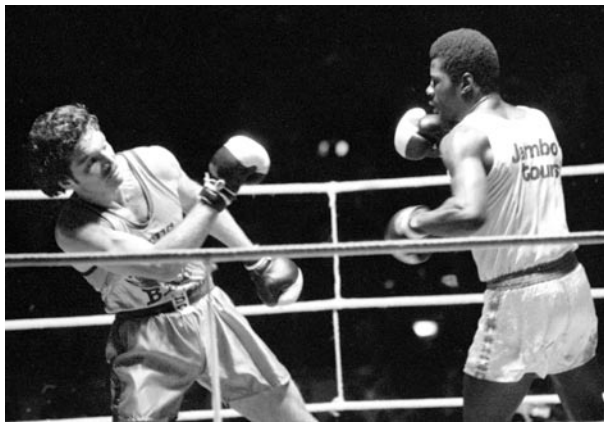
Den svenska juniortian krossade Finland med hela 7-3 vid boxningslandskamp i Umeå Sporthall den 13 januari 1963. Det hela började med att boxarna marscherade upp till ringen till tonerna av Finska rytteriets marsch med de både ländernas ankare som fanbärare och sedan följde nationalsånger framförd av manskör.

De båda hemmaboxarna från IFK Umeå Kenneth Israelsson i flugvikt och Rolf Lingvall i lätt weltervikt gjorde landslagsdebut. De vann klara segrar efter en boxning som VF:s ”Ekå” menade var landskampens bästa. Rolf dominerade i matchen mot Hannu Hahle och pepprade hela tiden sin motståndare med sin fina raka vänster. Att poängsegern bara blev 2-1 kunde bara den finländske domaren förklara

Hemmafavoriten Kenneth Israelsson gav inte motståndaren Teppo Oksanen en chans. Umeåboxaren hade den större räckvidden och drev Oksanen obönhörligt tillbaka med sin raka vänster. I andra ronden fick finländaren ta räkning och poängsegern för den svenske stilboxaren var ohotad. I landskampens sista match i weltervikt boxades Lars Risberg, yngre bror till den namnkunnige proffsboxaren Lennart. Liksom som sin bror var Lars en väldig kämpe med nyp i sina slag men fick också inkassera massor av smällar. Hans poängseger var helt på sin plats. Arrangörerna IFK Umeå skötte sig utmärkt och fick lovord av såväl svensk som finsk lagledning.

Publiksuccé när popboxaren Patrik Lumumba var i Umeå i november 1982

1857 betalande hade packat in sig i Sporthallen den 18 november 1982 för att bevista boxningsgalan (10 matcher totalt) med Patrik Lumumba som huvudattraktion. Det är publikrekord för boxning i Umeå. Patrik kom sågs och poängbesegrade den duktige dansken Sören B Thomsen med 3-0. Denne använde igelkottstaktik, kröp ihop och släppte inte till många luckor. Endast vid ett par tillfällen gick Lumumbas snabba slag igenom den danska garden.

Patrik Lumumba till höger kom, sågs och poängbesegrade dansken Sören B Thomsen i november 1982 inför 1857 åskådare (publikrekord).Foto: Hans-Olov Lundkvist

Publiken var ändå nöjd med matchen som man hade väntat på i över två timmar. Andra publikfavorit i Sporthallen blev Dimitrios Antares, Väsby som mötte Kalevi Partanen, Borås. Efter att ha varit ganska så underlägsen i de två första ronderna kom han med en enorm slutforcering i tredje men till publiken protester fick Partanen segern med 3-0. Det enorma bifall och de vilda applåder som tillägnades ”förloraren” måste ha varit bra plåster på sår.

Arne Frånlund, som nu återkom som boxningspromotor efter tio års uppehåll, log med hela ansiktet efter galan. Man hade kalkylerat med 800 åskådare för att det skulle gå ihop och så kom det ytterligare drygt tusen personer. Det här sporrar verkligen till att arbeta vidare, skrattade hela Umeås matchmakare.

Boxningsgala med OS-boxarna Lofti Ayed och Stefan Sjöstrand i mars 1984

Nära 1 300 åskådare hade infunnit sig till Sporthallen den 26 mars 1984 för boxningsgala med åtta matcher. Publiken hade i första hand kommit för att se svenska mästarna Lofti Ayed, Hammarby och Stefan Sjöstrand, Narva båda förhandsnominerade till OS i Los Angeles samma sommar. Lofti mötte tysken Vitalis Bebgem i en mycket bra match mellan två bra boxare. Vitalis höll jämna steg från början då Lofti verkade analysera sin motståndare. Efterhand stegrade Lofti tempot och i slutronden var det inget snack om saken enligt VF:s Nils Widing. Lofti vann med domarsiffrorna 2-1. I sin match var Stefan Sjöstrand överlägsen Klaus Dieter Ott, Tyskland som ändå var en kompetent motståndare. Matchen bjöd på bra boxning från båda håll med hyfsad närkampsboxning och skicklig defensiv. Domslutet blev dock klara 3-0 till Sjöstrand.

Sverige föll mot USA inför rekordpublik i Sporthallen i januari 1985

2183 åskådare (publikrekord) hade bänkat sig i Sporthallen den 25 januari 1985 när Sverige föll med 4-6 mot USA. De flesta hade kommit för att titta på svensk boxnings nya stjärna tungviktaren Håkan Brock och han gjorde inte sina fans besvikna. Håkan var helt överlägsen och amerikanen hann få mycket stryk. Redan efter 2.35 i första ronden hade motståndaren Lionell Washington fått nog, handduken singlade in, publiken stod upp och Håkan slog sin berömda segervolt. Sverige segrade alltså i fyra av landskampens tio matcher och den kanske bästa insatsen svarade Huddingeboxaren Leif Ahlonen i 67 kiloklassen för. Hans motståndare Ben Hockaday fick ta stående räkning både i första och andra ronden och poängsegern med 3-0 var säker. Överraskning nummer två i det svenska laget var Mikael Öhlund bördig från Kalix men boxandes för Stockholmsklubben Örnén. Mikael's raka vänster och tunga höger överraskade motståndaren Bruce Baldwin och förvåningen var stor att poängsegern bara blev 2-1. Arrangerande IFK Umeå såg som vanligt till att allt flöt bra och ekonomiskt blev det ett fint överskott åt klubben.

George Scott var toppnamnet vid boxningsgalan i Sporthallen i december 1989

Måndagen den 4 december 1989 jubilerade boxningspromotorn Arne Frånlund med sin 50:e boxningsgala med boxare från Sovjet som dragplåster. Inför 1700 åskådare bjöds på en rad fina matcher. Men galans stora affischnamn var svensken George Scott i 63-kiloklassen. Med efternamnet Cramne hade han året innan blivit hela

svenska folkets boxningshjälte då han tog hem silvermedaljen vid OS i Söul. I sin match i Sporthallen mot Stefan Andersson, BK Fox hade George matchen helt i sin hand. På grund av förkylning kunde han inte gå riktigt för fullt men vann ändå lätt med 3-0. Efter matchen flockades de unga autografjägarna omkring sin idol. IFK Umeås boxartalang Erik Johansson övertygade i sin match mot Järfällas Alexis Spanos, det årets svenske ungdomsmästare i 75-kilosklassen och en på förhand svår match. Två minuter in i den första ronden träffade en klockren vänster från Erik i Spanos tinning. Umeåboxaren följde upp med ytterligare en vänsterkrok och Spanos gick i golvet, kvällens enda nedslagning. Erik fortsatte att dominera ronden ut och i pausen mellan första och andra ronden bröt domaren matchen då han konstaterat att Spanos fått ett blödande sår i huvudet. Inte bara sportsligt utan även ekonomiskt blev galan en framgång och promotor Frånlund berättade att han redan börjat planera för sin 51:a boxningsgala.

"Lett" match för Roberto Welin i oktober 1991

1014 personer hade sökt sig till Sporthallen den 28 oktober 1991 då 90-årsjubilerande IFK Umeå med Arne Frånlund i spetsen bjöd på boxningsgala med sex lettiska landslagsboxare, Europamästaren för amatörer 1991 Roberto Welin och tre svenska VM-boxare. De senare var liksom Roberto uttagna till VM i Sydney, Australien två veckor efter galan i Umeå. Alla var givetvis nyfikna på vår svenska Europamästare med rötter i Brasilien men boende i Sverige sedan 1982. Welins match mot letten Guidi Salmans blev en solklar seger för Roberto sedan Salmans tvingats ta stående räkning i första ronden och även var rejält i gungning i andra ronden. Det

“Lett” match för Roberto Welin vid boxningsgala i Sporthallen i januari 1991. Det blev en “solklar” seger för vår svenska Europamästare med rötter i Brasilien. Foto: Hans-Olov Lundkvist

var uppvisningsboxning av Welin som inte gick för fullt men ändå dominerade stort. VM-boxarna Sören Antman, Gävle, John Pettersson, BK Rapid och Wasesa Sabuni, Järfälla BC poängvann alla tre sina matcher. IFK Umeås Erik Johansson lyckades tända publiken då han i sin match mot juniorlandslagskamraten Jesper

Molander, Stockholms AIF lyckades vinna efter en fin slutforcering. Den korte och satte Molander startade bäst men Erik kom mer och mer allt eftersom matchen led och hans tunga kroppsslag gjorde motståndaren mör. I slutet av matchen var det Erik för hela slanten och 3-0-segern var odiskutabel.

Gonzalo Amunarriz övertygade i Arnes minnesgala i oktober 1994

Vid "Arnes minnesgala" i Umeå Sporthall den 31 oktober 1994 vann IFK Umeås färskt svenske mästare Gonzalo Amunarriz sin 20:e raka seger i supertungvikt. Han besegrade den norske ettan Rolf Monrad med 3-0 efter att norrmannen bland annat tvingats ta två stående räkningar. Hemmaboxaren Mikael Nygrens match mot norrmannen Lars Håvar Faugstadmo var en av kvällens bästa. Matchen blev

Gonzalo Amunarriz, IFK Umeås svenske mästare i supertungvikt övertygade i Arnes minnesgala 1994. han vann sin 20:e raka seger mot den norske ettan Rolf Monrad. Foto: Hans-Olov Lundkvist

en härlig sluggerfest mellan två offensiva boxare och Lars Håvar fick ta stående räkning i andra rondan. Till publikens burop dömdes norrmannen som segrare med 2-1. Innan domslutet gratulerade t.o.m. norrmannen Mikael till segern. Boxningspappan Peter Frånlund, som efter sin fars bortgång tagit över arrangerandet av boxningssgalor, kunde konstatera att 1050 personer kommit till galan som även bjöd på premiär för damboxning i Norrland. De båda damerna Anita Bertilsson från BK Nord i Norge och Mari Edfors från Örnsköldsvik hade en tuff match i 67-kilosklassen med överraskande fin boxning, helt i publikens smak. Mari fick ta emot mycket stryk av den energiska och slagvilliga norskan som dundrade in slag efter slag genom motståndarens gard och vann med klara 3-0.

Norrländska mästerskap i boxning i Gammliahallen i januari 2003

Under dagarna två den 25-26 januari 2003 genomförde IFK Umeå Norrländska Mästerskapen i boxning i Gammliahallen. En av många deltagare var hemmaklubbens Jenny Sundqvist, som efter tre tuffa ronder mot Linn Olsson, BK Falken, där båda boxarna verkligen bjöd till, förlorade med domarsiffrorna 5-0. Hemmaboxaren Alexander Papacosta fick punchpralinernas pris till bäste junior. Han

segrade i 64-kilosklassen och vann finalmatchen mot Niklas Holmsten på RC i fjärde ronden. Tävlingsledaren Peter Frånlund gladdes åt att publik och boxare var mycket nöjda med arrangemanget som bjöd på släckt hall och dundrande musik inför varje final när boxarna gjorde entré. Det var på alla sätt välorganiserat. Senast då IFK Umeå arrangerade NM 1997 tog IFK Umeå två guld men denna gång gick det betydligt bättre med sex guld, två silver och ett brons, inte dåligt! IFK blev dessutom bästa klubb både på senior- och ungdomssidan.

Anna Ingman, IFK Umeå - svensk mästare i Gammliahallen i februari 2005

Den 11-14 februari 2005 arrangerade IFK Umeå Dam-SM och Junior-SM i Gammliahallen. Hemmahoppet Anna Ingman tog i 70-kilosklassen hem sitt femte SM-guld. I fredagens semifinal tog hon en gruvlig revansch på Binti Toure, Winning BC. I deras senaste möte 1,5 år tidigare vann Binti men nu blev det utklassningsseger och hela 38-15 till Anna. I finalen var hemmafavoriten totalt överlägsen mot Petra

Brodersen, BK Revansch. Inför 800 jublande åskådare fullkomligt pulveriserade Anna sin motståndare med kanonbra teknisk boxning, bra attacker och fina kontringar. Hon vann med domarsiffrorna 23- 1. I tredje ronden tvingades Petra ta

Anna Ingman, IFK Umeå vann sitt femte SM-guld i Gammliahallen 2005 och blev utsedd till tävlingarnas bästa boxare.

Foto: Hans-Olov Lundkvist

stående räkning sedan Umeåboxaren fått in ett par riktigt tunga högerkrokar. IFK Umeåledaren Peter Frånlund menade att det var den bästa match han sett. Att Anna blev utsedd till tävlingarnas bästa boxare var välförtjänt. I 54-kilosklassen tog Guldstaden BK:s Ida Crusell sitt första JSM-guld genom att i finalen manövrera ut sin motståndare Lina Berg, Ljungby med sin fina teknik. Idas segersiffror blev 23-11. Peter Frånlund var efter genomförda tävlingar som helhet sett mycket nöjd med SM-arrangemanget. Det var också boxningsnestorn och matchspeakern Olof Johanssons omdöme. – Det har aldrig har gjorts ett bättre dam-SM, berömde han. Ett stort plus var även att man fått till en TV-sändning från tävlingarna.

Brottning

När Sporthallen stod klar 1958 flyttade länets ledande brottarklubb Umeå IK sina träningslokaler från gamla brandstationens lokaler på Brandmannagatan till Sporthallens B-hall en trappa ned och hade stora hallen som matcharena. På 1950- och 1960-talet hade klubben många duktiga brottare i sina led med Leif Samuelsson (två SM-guld) och Holger Sundström (ett SM-guld) i spetsen och utvecklades till en av landets bästa brottningsklubbar. Det arrangerades många stora tävlingar i Sporthallen i form av norrländska mästerskap, landskamper, brottningsgalor, ungdomsbrottningar, 4-stadsbrottningar etc. Åren 1964-1967 hade UIK kvalificerat sig till 4-stadsbrottningarnas B-grupp och i december 1971 arrangerades en internationell brottargala med idel världselit i Sporthallen (se referat). Även under senare år har det arrangerats många tävlingar i Sporthallen/Gammliahallen i form av ungdomsbrottningar (både flickor och pojkar), Umeucupen och även Norrlandsmästerskap. Några exempel på brottningstävlingar i Sporthallen med fokus på de första åren:

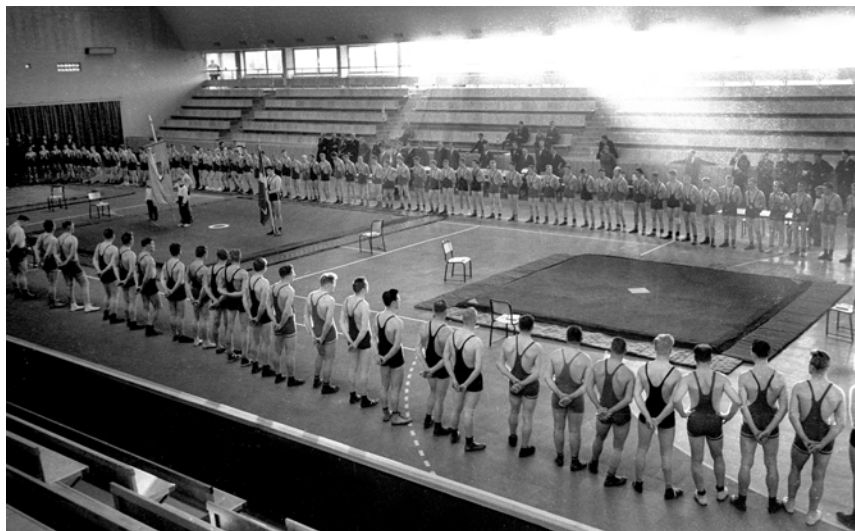
UIK-brottare svårt skadad vid brottningar i Sporthallen i oktober 1958

Vid klubbmatchen mellan Umeå IK och Sundsvalls AIK i Sporthallen den 12 oktober 1958 blev hemmaklubbens lättviktare Lennart Nordström svårt skadad. I matchen mot f d klubbkamraten Bertil Parment skadades han så svårt i nacken att han förlorade medvetandet och remitterades direkt till lasarettet. Där röntgades han och det visade sig dessbättre att han inte hade något brott på halskotan men fick ligga kvar på lasarettet för observation. En ren olycka ansågs föreligga. Den skedde redan efter drygt två minuter av matchen då Parment slog ett kast som Nordström parerade. UIK:aren råkade få sin nacke fastklämd vid mattkanten och en svår brytning uppstod. Olyckan satte sordin på stämningen i fortsättningen av täv-

Klipp ur Västerbottens Folkblad den 13 oktober 1958.

lingarna. Liksom 14 dagar tidigare i Sundsvall förlorade Umeå IK med 3,5–4,5. I tävlingens bästa match brottades Leif Samuelsson, UIK oavgjort mot Sundsvalls Bengt Eriksson. Bengt Pettersson, UIK i flugvikt överraskade och fällde sin motståndare S Wedin efter drygt 10 minuter med en backhammer. Även Gunnar Jonsson, UIK i lätt tungvikt överraskade. Han visade ingen respekt för f d NM-mästaren Jim Berglund och tog en klar poängseger. UIK:s tredje seger togs på poäng av Kenneth Lundberg i mellanvikt mot Kalle Kranz. 350 personer såg tävlingarna.

170 brottare vid invigningen av NM-elitbrottning i Sporthallen november 1958.
Foto: Västerbottens Folkblads bildarkiv

Norrländska elitbrottningarna i Sporthallen i november 1958

Norrländska elitbrottningarna den 1-2 november 1958 var den deltagarmässigt största brottningstävling som hållits i Norrland. Den imponerande defileringen av de 170 brottarna före striderna på de tre mattorna visade med eftertryck tävlingens stora omfattning.

Arrangemangen var hundraprocentigt bra och Umeå IK fick lovord av tävlande, domare och publik. Trots det stora deltagarantalet organiserades det hela så att tiden räckte till. Vid tidigare NM-tävlingar hade man ofta avslutat lördagspasset först på söndagsmorgonen. Sundsvalls AIK dominerade tävlingarna med fyra segrare i de åtta klasserna. Klubbens populäraste segrare var Bernt Eriksson som i fjädervikt visade trevlig och öppen brottning.

Västerbotten fick två Norrlandsmästare. I flugvikt gjorde som väntat Holger Sundström, Umeå IK rent hus och ordnade efter övertygande brottning sitt fjärde NM-tecken. I bantamvikt segrade Raimo Rounala, Lycksele SK som nyligen kommit från Finland. Han hade ett drygt jobb innan segern var säkrad med jämna matcher

mot Hasse Berg; Brännans IF och trean Jorma Turonen från Sundsvall. Lite av en besvikelse var Umeå IK:s Leif Samuelsson som slutade trea i fjädervikt.

Brottningsmatch mellan Umeå IK och övriga Västerbotten i januari 1959

I brottningsmatchen mellan Umeå IK och övriga Västerbotten i Sporthallen den 19 januari 1959 vann UIK mycket säkert med siffrorna 5,5 mot 2,5. Lagens halva poäng kom i lätt tungvikt mellan UIK:s Kenneth Lundberg och Kjell Strömberg, Lycksele som i en tråkig match brottades oavgjort. Den drabbning som de 250 åskådarna uppskattade mest var matchen mellan svenske juniormästaren Sune Nordling, Skellefteå AIK och UIK:aren Bengt Arestav. Den 112 kg tunge Umeåbrottaren förde helt matchen och tycktes gå mot en mycket klar seger mot sin 80 kg ”lätte” motståndare och hade Nordling i flera svåra situationer. Men i sista stående fick Skellefteågrabben in en nacksving som tvingade Arestavs båda skuldror i mattan. Leif Samuelsson, Umeå IK var överlägsen i fjädervikt och vann på fall mot Sören Bergstedt efter 2,42 på ett säkert slaget nacksving. I bantamvikt besegrade Raimo Rounala, Lycksele Holger Sundström, UIK men Holger fick ändå segern då den gode finländaren överskred viktgränsen med tre kilo. I flugvikt vann Håkan Jonsson, Lycksele en fallseger efter 55 sekunder mot Bert Lindström, UIK. Enligt VF:s utsände bjöd tävlingarna på trevlig brottnings och var värda att upprepas.

Ungdomsbrottningar i Sporthallen i december 1960

Den 2 december 1960 arrangerade Umeå IK ungdomsbrottningar i Sporthallen. Det avgjordes inte mindre än 44 matcher varav alla utom en slutade med fall. Det var med andra ord friska takter, precis som det skall vara. Bland klasseggrarna imponerade mest S T Zakrisson, Lycksele SK i knottvikt, I Engman, UIK i flugvikt, B Lindström, UIK i bantamvikt, G Sten UIK i lättvikt och O Lindberg, UIK i mellanvikt. Bästa klubb blev Umeå IK med 19 poäng, före Obbola med 12 och Lycksele SK med 10 poäng.

Brottningslandskamp i Sporthallen mot Finland i december 1962

Den 29:e landskampen i brottnings mellan Sverige och Finland avgjordes i Umeå Sporthall den 1-2 december 1962 inför en publik på ca 800 personer under inledningsdagen. Det var första gången en brottningslandskamp förlagts så långt norrut. Arrangörsklubben Umeå IK:s båda deltagare Holger Sundström i flugvikt och Leif Samuelsson i bantam blev en besvikelse under första dagen. Holger fick oavgjort mot 18-åriga finländske debutanten Risto Björlin medan Leif åkte på en klar poängförlust mot Martti Laakso. Båda Umeåbrottarna gjorde ett blekt intryck. Efter första dagen hade Sverige skaffat sig en knapp ledning med segrar av bl a unge Pelle Svensson i lätt tungvikt och Ragnar Svensson i tungvikt. I det avslutande måndagspasset flög segern sin kos och Finland vann till slut med 17,5 mot 14,5 poäng efter en stark kämpainsats. En av ljuspunkterna var Umeåbrot-

taren Leif Samuelsson som gick oavgjort mot dubble VM-tvåan Tauno Jaskari efter en fartfylld och bra match. Holger Sundström förlorade på fall sedan hans motståndare Reino Salimäki parerat ett kastförsök så bra att svenskens skuldror doppade i mattan. Den stora överraskningen var att tungviktaren Ragnar Svensson förlorade på fall mot sin finske motståndare efter ett slängkryss. Efter landskampen framförde de båda ländernas lagledare ett tack till arrangörerna för en alltigenom väl genomförd landskamp

Sundsvalls AIK slog Umeå IK i seriematch i januari 1963

Sundsvalls AIK vann norrländska brottningsserien genom att den 20 januari 1963 besegra Umeå IK med 5-3. Mathen som avgjordes i Umeå Sporthall bjöd för det mesta på trevlig brottnings . Den främsta brottningen kom dock på i en extramatch i mellanvikt mellan Rune Olsson, SAIK och Birger Jonsson, UIK, som den förre vann på poäng. Vi noterar att UIK:s landslagsmän Holger Sundström i bantamvikt och Leif Samuelsson i fjädervikt vann på fall och att Sundsvalls unge löfte Pelle Svensson fallbesegrade Roland Lindberg, UIK med en höftsving efter tre minuter.

Brottargala i Sporthallen i december 1971 med internationell elit

Den 10 december 1971 bjöd Umeå IK på internationell brottargala i Sporthallen med Pelle Svensson som det stora dragplåstret. 350 åskådare kom, såg och bejublade världsmästaren Pelle Svensson, VM-trean Jan Kolev, Bulgarien, VM-tvåorna Jan Kårström och Matti Laakso och inte minst hemmagrabben och landslagsmannen Runar Högberg. De brottningar som bjöds var överlag av bra klass men VF:s Åke Lindahl menade att tävlingarna drog ut på tok för långt på tiden. Tre och en halv timme vill inte folk sitta även om det bjuds på skaplig underhållning. Att Pelle är populär kunde man inte ta miste men fick nöja sig med oavgjort mot bulgaren Kolev i 100- kilosklassen. Efter en juste och öppen brottnings med en hel provkarta på olika kast slutade matchen 6-6. I sin andra match mot finnen Oiva Kaako vann Pelle på fall efter 4.52 och även Kolev vann på fall mot samme brottare. Umeå IK:s Runar

Tre dominanter i västerbottnisk brottnings under 1960-talet. Holger Sundström och Sören Swedberg kollar vikten på Leif Samuelsson. Foto: Martin Mattsson

Högberg blev väldigt bejublade när han i 90-kilosklassen gick oavgjort mot både Matti Laakso, Finland och friskusen Janne Kårström. Även dessa matcher bjöd på fina och friska brottningar. Hemmaklubbens knattar i 30-kilosklassen inledde galan och samtliga tre matcher slutade med fall. Mest lovande var, enligt VF:s utsände, Stefan Lindberg och Kurt Svensson.

Sören Svedberg kastade fläskberg i oktober 1973

Brottaren Sören Svedberg deltog den 11 oktober 1973 i "catch as catch can" i Umeå Sporthall inför ett tusental åskådare. Enligt VF:s Susanne Dalberg innebar det att stora fläskberg av manligt kön drabbade samman i en boxningsring och under vrål och stön slängde varandra i golvet. Under de första matcherna hördes mest burop från publiken som väntat sig brottning och inte fläskberg som försökte leka skådespelare. Men när Umeå IK:s egen storbrottare Sören Svedberg klev upp i ringen för att utmana en av catcharna tände publiken. Under publikens vrål, stamp och öronbedövande jubel lyckades Sören lägga sin motståndare på rygg. Detta var enligt VF:s utsände kvällens enda höjdpunkt och hon menade att galan i övrigt absolut inte kunde kallas underhållning. Det gick inte heller att sätta något betyg på spektaklet då det inte fanns något lägre betyg på betygsskalan än C menade hon.

Umeå IK:s ungdomar tog hem tre klassegrar vid Umecupen 1975

Vid Umeå IK:s stora ungdomstävling Umecupen i Sporthallen den 8-9 mars 1975 deltog 150 ungdomar från 15 klubbar i de 22 klasserna. Av de närmare 300 matcher som avverkades var det endast ett tiotal som gick tiden ut, övriga avgjordes på fall. Av arrangörsklubben Umeå IK:s många lovande brottare segrade Lars Gunnarsson, Hans Jakobsson och Bo-Gunnar Samuelsson i sina klasser. Även de två övriga länsklubbarnas ungdomar skötte sig bra med klassegrar för Clas-Jonny Sundelin, Lycksele SK och Eiron Johansson för Skellefteåklubben BK Nordan. Den senare vann juniorernas 70-kilos efter en imponerande segerrad. I samband med tävlingarna berättade UIK:s tränare Leif Samuelsson, Mikolai Gladski och brottarbasen Sören Svedberg att klubben har ett 25-tal knattar i åldern 7-25 år som

Umecupen i brottning, mars 1975.
Klipp ur Västerbottens Folkblad 10 mars 1975.

trimmas två gånger i veckan. Att detta gett resultat bekräftades av helgens tävling där klubbens brottare fanns med i de flesta finalpassen. Sören Svedberg menade att om de bästa ungdomarna fortsätter kommer klubbens brottnings att inom några år vara av samma höga klass som under 1960-talet.

Lasse liten var störst vid Umecupen i Sporthallen i mars 1978

Lars Gunnarsson, Umeå IK, en tvärhand hög och med en vikt på knappt 35 kilo, blev publikens lille gunstling när Umecupen avgjordes i Sporthallen den 4-5 mars 1978. Trots att lille Lars vägde minst i sin klass bollade han friskt med sina motståndare. Inom loppet av totalt tio minuter hade Lars i sina sju matcher placerat motståndarnas skuldror i mattan.

Västerbotten fick ytterligare tre segrare i de totalt 20 klasserna. Mikael Broman, Umeå IK vann ungdomsklassen 40 kilo, i 52 kilo segrade klubbkamraten Thomas Wikström och i lättaste klassen 26 kilo hette mästaren Olof Stenlund från Lycksele SK. Umecupen hade detta år samlat rekord-deltagande med 206 ungdomar varav mer än hälften kom från Finland representerande halvdussinet klubbar. Den finländska klubben Kuortane blev även bästa klubb och tog hem det uppsatta vandringspriset. Av de 372 matcher som stod på programmet var det inte mer än ett drygt tiotal som gick tiden ut. Som vanligt när Umeå IK arrangerade brottningsklaffade allt perfekt, menade VF:s Åke Lindahl.

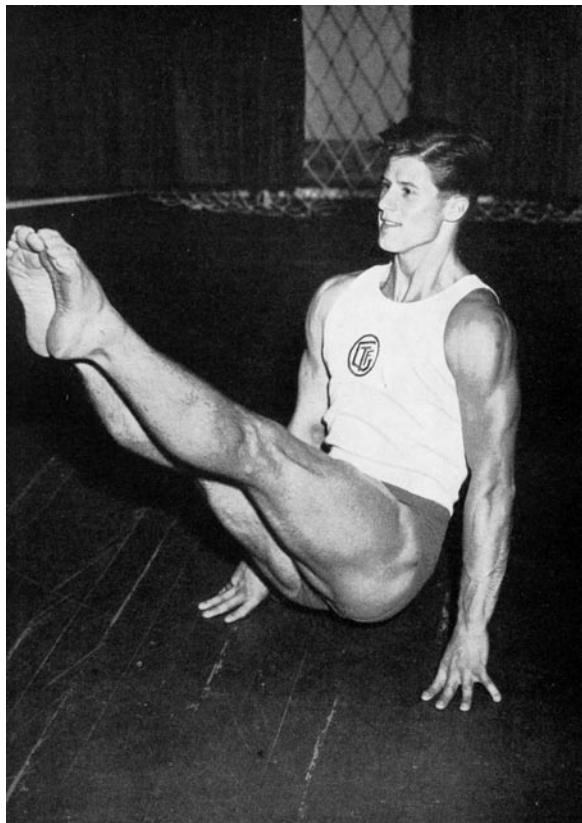
Klipp ur Västerbottens Folkblad den 6 mars 1978.

Gymnastik

Som framgått fanns gymnastik med på programmet redan vid Sporthallens invigning i november 1958 då 11 flickor från läroverkets elittrupp i gymnastik trollband publiken med sina bollekar. Under årens lopp har såväl elittävlingar som breddtävlingar med jämna mellanrum arrangerats i Sporthallen. I mitten av 1970-talet fick truppgymnastiken i länet ett bra tillfälle att visa upp sig då Västerbottens Gymnastikförbund startade de årliga Lingdagarna i Sporthallen. Publik strömmade till i massor och ledare och gymnaster från alla kategorier inom gymnastikrörelsen fick då tillfälle att använda all sin fantasi, kreativitet och glädje i uppvisningarna och självklart även möjlighet att visa upp det bästa inom gymnastikens alla discipliner. Ett av de största idrottsevenemang som någonsin hållits i länet är Gymnastikspelen i Umeå i maj 1990. En explosion av gymnastiska aktiviteter med SM-tävlingar, masstruppvisningar, utbildningar etc genomfördes då i och runt Umeå med en magnifik invigning på Gammliaavallen och aktiviteter i Sporthallen. Här följer glimtar ur lokalpressen om ytterligare gymnastikarrangemang i Sporthallen:

Uppvisning av olympiske mästaren William Thoreson i maj 1965

Vid gymnastikgalan i Sporthallen den 14 maj 1965 imponerade guldolympiern William Thoreson med suveräna uppvisningar. Han genomförde till de 490 åskådarnas livliga uppskattning och applåder sitt fristående program som gav olympisk guldmedalj i Helsingfors 1952 och silver i Melbourne 1956. Thoreson behärskade kroppen med kuslig precision. På programmet

William Thoreson, olympisk guldmedaljör 1952 genomför sitt fristående gymnastikprogram. Här "i fritt vinkelsittande på fingertopparna". Foto: Owe Sjöholm

fanns även husmodersgymnastik, pojk- och flickgymnastik, uppvisningar av kvinnliga och manliga elitgymnaster, uppträdande på studsatta etc. - allt till publikens entusiastiska bifall. I redskapsövningarna visade många lokala förmågor att gymnastiken var på frammarsch i Umeå. Flera flickor var mindre än den plint som ställdes framför dem men hoppade utan svårighet över. Bland de kvinnliga elitgymnasterna svarade distriktsmästarinnan Karin Burén för den förnämsta insatsen genom ett elegant uppträdande på bommen. Under Ulla-Britt Ågrens ledning utförde elitflickorna övningar till musik med perfekt samstämmighet. Carin Hedlund ledde husmorsgymnastiken och även här frapperades VF:s utsände av de väl koordinerade rörelserna.

Festligt, folkligt och fullsatt på Lilla Lingdagen 1982

Som vanligt var Sporthallen ”proppad” när Lilla Lingdagen arrangerades den 28 november 1982. Under starka applåder visade sammanlagt 600 gymnaster upp ett tvärsnitt av vad gymnastik egentligen är allt från barnmass-trupp till elitgymnaster. Det fanns gott om russin i kakan den här eftermiddagen som när mass-truppen körde sitt sjalprogram, när IFK Holmsunds tjejer under ledning av Margareta Ekesrydh genomförde sitt truppfristående program, elitgrabbarnas suveräna uppvisning på mattan, Umeå GF:s bollprogram, Vännäs GF:s paraplydans och mycket annat.. Avslutningen var magnifik med alla gymnaster på plats samtidigt. De fyllde Sporthallens golv i en brokig färgbild.

Ett sagolikt jubileum för Lingdagen i november 1992

Vid Lingdagen i Sporthallen den 22 november var det klang, jubel och firarkavalkad genom att Umeå Gymnastikförening fyllde 60 år. Läktarna var knökfulla och ingen blev besviken. Temat var ”I sagornas värld” och många ”kändisar” passerade revy.

Entusiasm och akrobatik i Sporthallen november 1982. 600 gymnaster visade vad gymnastik kan innebära. Foto: Lars Rosen-gren

Karlsson på taket, Snövit, Pippi Långstrump, Emil i Lönneberga, Råttfångaren i Hamlet, Ronja Rövardotter, Smurfarna och många andra fanns på menyn. Dessutom visade elitsatsande gymnaster upp sig bl a svenska mästarna i aerobics från dansforum i Umeå, duktiga Jessika Haarala från Umeå GF med sitt fristående program och endast nioåriga Henrik Nyman klarade i sitt fristående saker som skulle fått de flesta att bryta samtliga ben i kroppen om man ens försökte. Med anledning av jubiléet berättade 73-åriga Otto Westergren om gamla tider. Han tränade fortfarande gymnastik två gånger i veckan och hade varit aktiv inom gymnastiken sedan 1936. Till Umeå kom han 1958. Otto menade att på 1930-talet var det mycket som var likt dagens gymnastik. Man hade bara andra namn på aerobics, gymning och andra nymodigheter. På jubileumsprogrammet stod även en rolig tidskavalkad av Umeå GF:s gymnaster som visade hur stilar och kläder förändrats sedan ”den gamla goda tiden”. Nog verkade det trots allt som om det förr varit lite mer militär disciplin och ”armar uppåt sträck.”

Truppfejden bjöd på gymnastikglädje i maj 2000

Truppfejden i Sporthallen den 13 maj 2000 bjöd inte enbart på klassisk trupp-gymnastik utan även ovanliga grenar som trampetthöjdhop och en tävling att stå så länge som möjligt på händerna. Truppfejden, som lockade deltagare från hela Norrland, är en lagtävling i gymnastik där fristående matta och hopp ingår. Glädjen var stor bland Umeå Gymnastikförenings tjejer i yngre flickklassen när speakern avslöjade att föreningen blivit etta och tvåa. Två av truppens yngre medlemmar Tora Falkmer och Maria Lundqvist strålade av glädje och berättade för VF:s reporter att de tränade gymnastik två gånger i veckan och även spelade fotboll och innebandy. Stor uppmärksamhet fick höjdhopstävlingen som gick ut på att med hjälp av trampetten hoppa högst och samtidigt slå en volt. Segrare blev Tobias Björn, Sundsvall efter att ha hoppat så högt som 3.70 meter. I tävlingen att stå längst på händer lyckades segraren Krister Aspholm, Sundsvall hålla ut närmare två minuter medan motståndare efter motståndare tappade ork och balans.

Lingdagen första evenemang för nydöpta Gammliahallen i mars 2003

Gamla och unga visade upp entusiasm och akrobatik i den nydöpta Gammliahallen den 23 mars 2003. Fritidsnämndens ordförande Christer Lindwall invigningstalade och klippte invigningsbandet och sedan firades ”den nya hallen” in med klassiska Lingdagen. Det bjöds enligt VF-sportens Tomas Ruuth på en färgsprakande show med hela 17 punkter på programmet. Det inleddes med 3-6-åriga gymnaster som svävade fram över golvet. De följdes av en grupp äldre gymnaster som visade att det går att hålla på med gymnastik långt upp i åldrarna. Till tonerna av Nendez ”Adrenaline” bjöd veteranerna på en fartfylld show. Sedan följde hopp-repsfantomerna från Sävar, Capoeiraakrobater från Umeå, trampolinflygande Burträskflickor och andra grupper som alla bjöd publiken på vågade och skickliga gymnastikshower.

Tennis

Redan på 1920-talet tävlade man med racket och boll i Umeå med Umeå Tennisklubb som första förening, bildad 1919. Spelförhållandena var allt annat än gynnsamma. Från slutet av 1920-talet fick man ibland disponera såväl gymnastik- som exercishuset på I 20 samt även gymnastiksalen på K4. När Sporthallen byggdes 1958 förbättrades möjligheterna till tennisträning radikalt och det blev även möjligt att arrangera stora tävlingar. Tennis blev i början den vanligaste sporten i hallen med 70 bokade timmar i veckan av privatpersoner och föreningar. Till sporthallen hörde även en utomhusanläggning med tre tennisbanor. Idag har inomhustennisen i Umeå koncentrerats till Noliahallen med

I nya sporthallen 1958 instruerar Norrlandsmästarinnan Elsa Berggren. Fr v: Gullan Leijerstedt, Barbro Westman, Birgitta Markström och Inga Larsson.

Foto: Harry Lindvall.

4-5 banor som i stort täcker behovet. Förutom i sporthallen spelades länge inomhustennis på många andra banor som skolhallarna i Grubbe, Haga, Berghem, Ålidhem, Östra Gymnasiet och Teg samt i plasttält vid Sporthallen, Grubbe och vid universitetet. Utomhusbanorna har haft en liknande utveckling och centraliserats till Nydala. Tegsanläggningen med två banor är nedlagd. År 2008 är en av ursprungligen tre utomhusanläggningar vid Gammliahallen fortfarande kvar men försvinner redan 2009 då nya hallen intill nuvarande hall börjar byggas. Här följer några exempel på tennisarrangemang i Sporthallen under "storhetstiden" fram till 1970-talet.

Tennispropaganda av Sven Davidsson i januari 1959

Några dagar innan Louis Armstrong skulle göra sitt bejublade uppträdande i Sporthallen den 18 januari 1959 tjugade tennissetet och världsstjärnan Sven Davidsson de drygt 500 åskådarna med ett spel som fick spontana applåder. Sven trivdes som fisken i vattnet när han spelade mot Sverigefyran Bengt Axelsson och firade enligt VF:s utsände triumfer med sin världsberömda backhand och fint lagda

stoppbollar som rev ned ständiga applåddåskor från åskådarna.

Sven segrade med siffrorna 6-3, 6-2 och 6-0. Domarsysslan sköttes med fast hand av Umeåprofilen P A Tellhammar. Davidsson uttryckte efter matchen sin belåtenhet med den förnämliga hallen och menade att han efter en halvtimmes bollning innan matchen kommit underfund med golvet. Den belåtna publiken kunde gå ut i kvällskylan en stor upplevelse rikare.

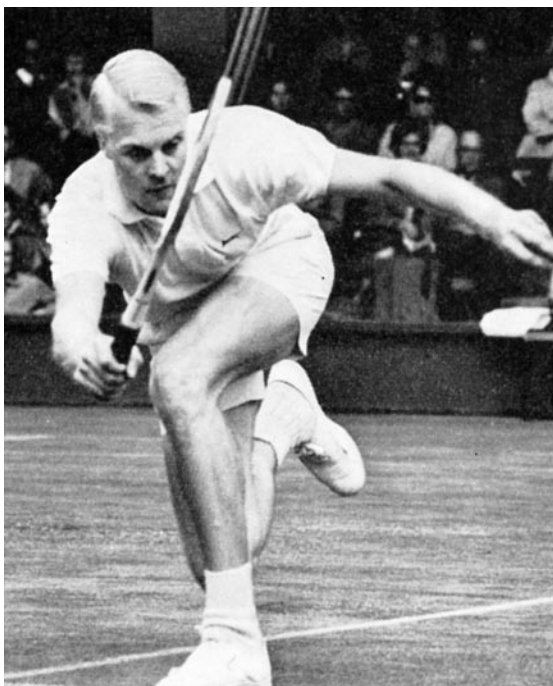
Tennisäppet Sven Davidsson, visade konsten att spela tennis i Sporthallen i januari 1959. Hans backhand och fint lagda stoppbollar rev ned applåddåskor från publiken. Foto: Ur Västerbottens Folkblads bildarkiv.

Umeå Tennisklubb tog rubbet i Norrländska Mästerskapen i november 1962

Den skicklige tennisspelaren Gusse Oxelius, Umeå TK var framgångsrik då inofficiella Norrlandsmästerskapen avgjordes i Sporthallen den 3-4 november 1962 med 12 deltagare, "självklat" endast män, från Boden i norr till Sundsvall i söder. I singelfinalen mötte Oxelius Sollefteåspelaren Björn Jansson och vann mycket klart med 6-3, 6-3. I dubbel segrade Oxelius tillsammans med klubbkamraten Anders Lundström med 6-4, 6-1. Finalmotståndare var Sundsvalls Björn Tösleff och Larsa Ohlson. Publikt sett blev arrangemanget ett fall framåt då det aldrig varit lätt föreningsarrangörer att samla publik till sporthallen för att titta på racketsvingare. Under finalerna var det några hundra åskådare på läktarna.

Uppvisning av Janne Lundqvist och Sven Davidsson i december 1965

Umeå Tennisklubb arrangerade den 7 december 1965 elittennis i Sporthallen med medverkan av så kända namn som Jan-Erik Lundqvist, Sven Davidsson, Lars Ölander och Ingemar Ingvarsson. Olyckligt nog kolliderade man med en ishockeylandskamp i TV och endast 120 personer fanns på plats. Fyra år tidigare skulle Lundqvist och Davidsson också ha medverkat vid en tennis-gala, men kom på grund av dåligt flygväder aldrig fram. Den gången satt 1500 personer i Sporthallen och väntade. Matchen mellan Janne Lundqvist och Sven Davidsson bjöd på den bästa tennisen och då mest från bollvirituosen och Davis Cupankaret Janne som sida Matchen slutade 6-1, 6-1 till Janne som då och då briljerade med ögonfägnade vinklade bollar och stoppbollar av den där sorten som bara han kunde. 37: årige Sven hade sin storhetstid på 1950-talet då han bl a segrade i Franska Mästerskapet 1957 och i Wimbledons dubbel med Ulf Schmidt 1958.

Bollvirituosen Jan-Erik Lundqvist uppvisningsspelade i Sporthallen i december 1965. (Bilden tagen vid ett annat tillfälle). Fotoägare: Ivar Söderlind

Svenska Mästerskap i Tennis i februari 1966

Närmare 600 personer trotsade 25 minusgrader och mötte upp till SM-slutspel i Sporthallen den 2-3 februari 1966. Publikerna fick se både välspelad och spännande tennis där höjdpunkten var tenniskungen Janne Lundqvists drabbning i semifinalen mot den som svensk tennis kronprins utpekade "jättebabyn" Ove Bengtsson. Matchen blev enligt VK:s Bertil "Masen" Lindqvist en match i publikens smak då 20: årige Ove med ungdomens djärvhets hade fräckheten att pröva sin motståndare med dennes specialitet, stoppbollar mitt i allt pangande. Janne var dock inte sen att svara med samma mynt och det som kom vågskålen att definitivt väga över i

hans favör var de mästerligt vinklade bollarna som fick Ove att springa luften ur sig. Jannes segersiffror blev till slut 6-4, 9-11, 6-4 och 7-5. Fredagens singelfinal mellan Janne och Lars Ölander inför 700 åskådare blev en nervig historia där Janne i kraft av sin rutin drog det längsta strået. Lars, som tidigare förlorat två finaler mot Janne var dock inte långt från ”tredje gången gillt”. Femsetaren över två timmar och en kvart slutade med siffrorna 11-9, 3-6, 1-6, 6-4 och 6-4. Janne fick uppskattande applåder när han hämtade sin nionde SM-platta liksom Lasse när ha fick SM-silver och en Västerbottensost. ”Ingen dålig lön för mödan”, tyckte den besegrade.

Tennis-SM i Umeå 1972 med 15-årige Björn Borg

Svenska mästerskapen i tennis den 24-30 januari 1972 var ett av Umeås jubileumsarrangemang efter 350 Umeåår. Tävlingarna med totalt 106 matcher spelades i Sporthallen, Grubbehallen, Hagahallen, Bräntbergsskolan, I 20-hallen och Vårdyrkesskolan med Sporthallen som huvudarena och centercourt. Arrangörer var Tennisringen, dvs. Umeå, Teg, och Norrmjölle Tennisklubbar. I semifinalen i Sporthallen spelade 15-årige juniorvärldsmästaren Björn Borg som en mästare mot Håkan Zahr i nästan tre set. Björn var på väg att ta tredje set då Håkan vände matchen och tog hem de tre sista seten. Matchen slutade 5-7, 4-6, 7-5, 6-1 och 6-1. De

SM-tennis i Sporthallen i januari 1972. 15-årige juniorvärldsmästaren Björn Borg förlorade semifinalen mot Håkan Zahr efter en stenhård femsettare.
Foto: Ur Västerbottens Folkblads bildarkiv

båda bjöd enligt VF:s utsände på en fantastisk föreställning som räckte till långt fram på lördagskvällen. Matchen hade allt som publiken på 400 personer kunde önska sig med ett slagfyrverkeri i högt tempo och otroligt liten felprocent. Främst Borg briljerade, så länge han orkade, med perfekta stoppbollar och volleyslag medan det som kanske avgjorde matchen var Håkans underbara forehandspasseringar. VF:s reporter tyckte det var närmast fantastiskt att den spåde 15-åringen Björn Borg hade en sådan kraft i slagen även om han inte orkade med en hård fem-setare och menade att Björn kunde vinna SM utomhus redan kommande sommar. Söndagens final i herrsingel blev en lång och hård uppgörelse mellan Håkan Zahr och Kjell Johansson där Håkan än en gång vände 0-2 till seger med setsiffrorna 4-6, 2-6, 6-3, 6-4 och 8-6.

Tyngdlyftning

I Sporthallens källarplan hade tyngdlyftarna, med länets dominerande klubb IFK Umeå i spetsen, sina träningslokaler från 1958 fram till slutet av 1980-talet. Då började de styran­de i Umeå diskutera om det skulle byggas en ny hall eller om den gamla sporthallen skulle renoveras. Tyngdlyftningen fick då flytta till provisoriska källarlokal­er i Östra gymnasiet och senare till källarlokal­er i Dragonskolan. Detta fick till följd att medlemmar försvann och att ledare tröttnade. Då den renoverade Sporthallen återigen öppnades i början av 1990-talet var tyngdlyftningsverksamheten blygsam men IFK Umeå kämpade vidare med en handfull aktiva lyftare.

Redan 1957 hade föreningen stått som värd för Senior-SM i tyngdlyftning i K4:s gymnastiksal och 1976 fick klubben förtroendet att arrangera Ungdoms-SM i Sporthallen. Under 1980-talet svarade IFK Umeå för två stora internationella lyftarrangemang i Sporthallen, dels Sweden Cup i december 1982, med bl a världsmästare och världsrekordhållare från Sovjet, och dels landskampen mot Finland i november 1983 (se referat nedan). Från början av 1990-talet fram till 2006 arrangerades veckan innan jul populära ”Julskinkan” där julskinkor delades ut i pris. Även under 2000-talet har IFK Umeås tyngdlyftningssektion förutom ”Julskinkan” arrangerat tävlingar som lockat fina startfält (genomför ett par tävlingar varje år). För även om föreningen idag bara har en handfull aktiva lyftare så har man fortfarande ett mycket gott rykte när det gäller att arrangera tävlingar. Här följer ett urval tävlingsglimtar från Sporthallen:

Länsmatch i tyngdlyftning i Sporthallen i januari 1972

Trots ett reservfyllt lag vann Norrbotten länsmatchen i tyngdlyftning den 15 januari 1972. Västerbotten slutade på andra plats före Jämtland. Bäste länslyftare blev Tomas Wermelin, IFK Umeå i 67,5 kg:s-klassen. Trots distriktsrekord i press med 87,5 kg och sammanlagt 287,5 kg slutade han ”endast” på 4:e plats bland de 15 lyftarna. Torbjörn Kvenild, Jämtland i 82,5 kg:s-klassen vann klart poängtävlingen och blev mycket populär bland publiken för sina eleganta och explosiva lyft med bl a 120 kg i press. Enligt VK:s utsände blev inte tävlingen av den klass man väntat sig med vissa undantag och menade att sådana här poängtävlingar kanske inte är så lyckade.

Norrländska Mästerskap i tyngdlyftning i december 1973

Norrländska mästerskapen i tyngdlyftning den 15 december 1973 kunde inte ha börjat bättre för arrangörerna IFK Umeå. Det dryga hundratalet åskådare som sökt sig till Sporthallen fick se hur 49-årige Erik ”Gubben” Henriksson tog hem 52-kilosklassen till IFK. Det gjorde han med nya distriktsrekordet 140 kg. Poängmatchen vann Benny Rahmqvist, Ånge SK som slog Norrlandsrekord i ryck (120 kg), stöt (150 kg) och totalt. Till de tre poängmässigt bästa lyftarna utdelades julskinkor vilket blev en trevlig överraskning. De tävlande kunde glädja sig åt utmärkta arrangemang, i vilket bl a ingick ett digert prisbord. Enligt VK:s ”Lill-Hasse” fick Olof Lodin och hans medhjälpare en arrangörsfullträff.

Nationella tyngdlyftningstävlingar i Sporthallen i april 1975

Den 24 april 1975 anordnade IFK Umeå nationella tyngdlyftningstävlingar i Sporthallen som samtidigt ingick i allsvenska serien. Mikael Persson, IFK Umeå som två dagar efter tävlingarna fyllde 16 år, passade på att göra något som ingen IFK:are i tyngdlyftningsbranschen gjort före honom, nämligen att sätta ett svenskt ungdomsrekord. I ett extralyft noterade han nytt rekord i ryck med 101,5 kg. Det var en prestation som tände publiken. Sammanlagt höjde Mikael sitt distriktsrekord till 212,5 kg. Tomas Wermelin, IFK Umeå vann 75 kg-klassen med 215 kg före nyss nämnde Mikael Persson. Sten Sandin, Kramfors segrade i klassen 82,5 kg med 232,5 kg knappt (2,5 kg) före IFK:s kanslichef Mats Bäckström. I och med att seriesegern i div II nu säkrats blev det klart att IFK Umeå kvalificerat sig till tyngdlyftningsallsvenskan som enda lag norr om Bollnäs.

Ungdoms-SM i tyngdlyftning i november 1976

Den 20-21 november 1976 arrangerade IFK Umeå Ungdoms-SM i Sporthallen med nästan 100 anmälda lyftare. Det blev fina tävlingar med ett flertal rekordnoteringar. Tävlingarna under lördagen blev av verkligt mastodontkaraktär då det tävlades mellan kl 12.00 och 21.30. Söndagens tävlingar som omfattade de tyngre klasserna blev både publikt och resultatmässigt de bästa. Den tyngsta klassen 110 kg + blev en duell mellan Umeås Göran Svensson och Klas-Åke Fahlström. Den senare vann med en marginal på totalt 27,5 kg före Göran och satte nya svenska rekord både i stöt (145 kg) och ryck (117,5 kg). Göran blev de kommande åren en duktig diskuskastare med 66.40 som personbästa (Sverigetrea genom tiderna) och deltog bl a i OS 1984 (utslagen i försöken). Umeås stora stjärna och affischnamn 17-

årige Mikael Persson vann som väntat guld i klassen 90 kg trots att han varit förkyld veckan innan och bara gjorde två lyft i ryck (120 kg) och stöt (150 kg). Mikael slutade således på 270 kg och kunde vinna helt ohotad drygt 80 kg mer än närmaste man. Han höll själv det svenska rekordet i klassen med 292,5 kg och trots att han inte var helt på topp korades han till tävlingarnas bäste lyf-

Mikael Persson, Umeås stora stjärna i tyngdlyftning under 1970- och 1980-talen.

Foto: Melker Wiklund Västerbottens Folkblad

tare. Från Tyngdlyftningsförbundet rosade man arrangerande IFK Umeå för det sätt på vilket tävlingarna genomförts. Även publikt blev det en framgång med en fylld läktare andra tävlingsdagen. Det var betydligt mer än tävlingsledningen med Olof Lodin i spetsen hade vågat hoppas på.

Klubbmatch i tyngdlyftning mellan IFK Umeå och Vasa Kiisto i december 1977

Den 17 december 1977 stod IFK Umeås tyngdlyftningssektion som värd för klubbmatchen i tyngdlyftning i Umeå Sporthall mellan IFK Umeå och Vasa Kiisto. Före tävlingen utbytte de båda klubbarna standar och klubbnålar. IFK Umeås omåttligt populära tyngdlyftare Mikael Persson (18 år) bidrog till att publiken var ovanligt talrik. Han gjorde även vad publiken väntade av honom. Sedan alla andra i hans klass ryckt och stött färdigt kom han in i tävlingen. I den för honom nya 100-kilosklassen satte han till publikens jubel svenskt och nordiskt juniorrekord i stöt med 175 kg och svenskt juniorrekord sammanlagt med 310 kg. I en stenhård match i 67,5 kg klassen stannade både finländaren Pentti Koivulainen och IFK:s Johnny Kärkäinen på 217,5 kg men finländaren vann på lättare kroppsvik. Johnny hade överraskande tagit silver vid JSM helgen innan och förbättrade nu i ett extralyft klubbkamraten Tomas Wermelins juniordistriktsrekord i ryck med ett halvt kilo till 100,5 kg. Det finländska laget från Vasa var, enligt VF:s Henry Lövbom, en positiv överraskning med många verkligt fina lyftare och vann klubbmatchen knappt men klart. Som säker tävlingsledare och speaker fungerade som vanligt IFK Umeås tyngdlyftarbas Olof Lodin.

Sweden Cup i Sporthallen i december 1982

Den 12-13 december 1982 svarade IFK Umeå för länets största internationella lyftarrangemang någonsin då föreningen arrangerade Sweden Cup med bl a världsmästare och världsrekordhållare från Sovjet. Nyblivne världsmästaren Anatolij Pisarenko hade just tagit över supertungviktstronen från legendariske Vasilijev Alexejev. Den andre sovjetiske världsmästaren Viktor Sots och ytterligare världslyftare från bl a Polen och Tjeckoslovakien bjöd den talrika Umeåpubliken (1300 personer) på riktigt stor lyftpropaganda. Publikfavorit blev Hans Larsson genom att rycka 174 kg, nytt svenskt rekord i +110 och det var dessutom 1,5 kg bättre än världsmästaren Pisarenko. Men sammanlagt var det inget snack om saken. ”Kamrat” Pisarenko stötte 215 kilo jämfört med svenskens 200 kg och stod därmed i en klass för sig. I klass 100 gav världsstjärnan Viktor Sots publiken ett smakprov på hur man handskas med stora tyngder. Han noterade 160 kg i ryck och 200 kg i stöt. Det bjöds också på bodybuildinguppvisning av Ulf Bengtsson och nordiska mästarinna Anette Magnusson. Arrangörerna med Olle Lodin, Mats Bäckström och Thomas Wermelin i spetsen fick mycket beröm från Tyngdlyftningsförbundet och av ledare, aktiva och publik. Mycket uppskattat var att deltagarna, som var förlagda på Esso Motor Hotell, på luciamorgonen fick besök av Lucia med tärnor som bjöd på lussekatter och pepparkakor.

Anatolij Pisarenko, Sovjet, världsmästare i supertungvikt visade Sporthalls publiken hur man handskas med stora tyngder i Sweden Cup 1982 med bl.a 215 kg i stöt.

Även världsmästaren Viktor Sots, Sovjet, i klass 100 kg övertygade med 160 kg i ryck och 200 kg i stöt. Foton: Ur Nya Kraftsport nr 1 1982

Landskamp mot Finland i november 1983

IFK Umeås andra stora lyftarrangemang i Sporthallen var landskampen mot Finland den 27-28 november 1983. Trots en nästan hopplös start med 0-5 efter första halvan av landskampen (inga ”upplyftande” siffror) såg de tunga grabbarna till att göra kampen jämn, 4-1 till Sverige i den andra avdelningen och totalt 6-4 till Finland. De svenska lättviktarna var som väntat helt chanslösa. Oftast började de finska lyftarna lyfta när svenskarna gjort sina tre försök. Mikael Norell i klassen 67,5 kg utsågs till bäste svensk i landskampen trots att han förlorade mot sin finske motståndare. Men det var ingen annan än den finske världsstjärnan Jouni Grönman (utsedd till bäste finländare) som vann med totalt 315 kg mot Mikael 292,5 kg. Svensken slog svenskt rekord både totalt och i ryck (132,5 kg). De svenska segrarna togs av Kenneth Eklöf i klassen 82,5 kg, Bertil Sollevi i 90 kg, Göran Pettersson i 110 kg och Hans Larsson i +110 kg. Den senare imponerade med totalt 340 kg (155 kg i ryck och 185 kg i stöt). Det var en stor besvikelse att bara ett par hundra hade tillkommit till Sporthallen men återigen fick arrangörerna IFK Umeå idel lovord för arrangemanget.

Norrlandsrekord i marklyft vid IFK Umeås klubbmästerskap i december 1987

Vid IFK Umeås klubbmästerskap i tyngdlyftning och styrkelyft i Sporthallen den 16 december 1987 blev det ett norrländskt rekord. Det var Leif Eriksson i 110-kilosklassen som förbättrade rekordet till 315 kilo och slog också personrekord i bänkpress med 190 kg. Bo Färjare som inte tävlat på ett par år gjorde en storstilad come back i tyngdlyftning och klarade 195 kg i 60-kilosklassen (90 kg i ryck och 105 kilo i stöt) som var 5 kg över SM-kvalgränsen.

Norrlandsmästerskap i tyngdlyftning i april 1996

Lördagen den 20 april 1996 avgjordes Norrlandsmästerskapen i tyngdlyftning i Umeå Sporthall. De blev enligt VF:s Mats Wallin en tävling utan vare sig rekord eller skrällar i prislistan men ändå vissa spännande inslag. Tävlingen hade samlat så många som 49 deltagare. Hårdaste guldstriden var det i 90-kilosklassen med Bolidens Kent Holmberg och Sundsvalls Jan-Åke Cristoffersson som duellerade i det avgörande stötmomentet om vem som skulle bli Norrlandsmästare. Nu klarade båda två 140 kilo, varför Kent vann då han tidigare klarat 115 kg i ryck mot Jan-Åkes 110. IFK Umeås lyftare hade ingen lysande dag men fick en seger genom svenske och finske mästare Kari Laine i 99-kilosklassen. Det behövdes dock tre lyft i stöt för att säkra segern. Efter två misslyckade lyft på 172,5 kg klarade rutinerade Kari i tredje försöket. Vinnare för länslag blev Västerbotten och bästa klubb Sundsvalls AK. Tävlingsgeneralen Olle Lodin menade att IFK Umeå var nöjda med arrangemanget, att det var roligt med så många deltagare men samtidigt mycket jobb för alla idéellt arbetande funktionärer.

Tre svenska ungdomsrekord av lyftartalang från Umeå i februari 2003

Den 9 februari 2003 satte 16-årige Emil Johansson, Umeå Powerliftingklubb tre svenska ungdomsrekord i marklyft vid tävlingar i Gammliahallen. Det blev dels rekord sammanlagt i 75-kilosklassen (bänkpress, knäböj och marklyft) med 535 kilo och dels två svenska ungdomsrekord i knäböj, först 202,5 kg och sedan 210 kg. Emil berättade att han hållit på med styrkelyft i ett och ett halvt år sedan han prövat på Noliamässan och sedan var han fast.

En annan rekordlyftare var Emils klubbkamrat Malin Eriksson som satte svenskt junior- och seni-
orrekord i bänkpress med 110 kg. Strömsunds-
tjejen Malin, som flyttat till Umeå ett år tidigare och då började träna styrkelyft, tyckte att det roligaste var att sju tjejer var med och tävlade. Det är ovanligt i den här sporten. Malin såg nu fram emot sitt deltagande i SM.

16-årige Emil Johansson från Umeå slog tre svenska ungdomsrekord i marklyft i 75 kilosklassen med 535 kg sammanlagt. Foto: Hans-Olov Lundkvist

”Julskinkan” drog fullsatt läktare i december 2004

Traditionsenliga ”Julskinkan” med IFK Umeå som arrangör drog fullsatt läktare i Gammliahallens gym den 18 december 2004. Tävlingen var en inbjudningssgala där lokala tyngd- och styrkelyftare mötte 19 speciellt utvalda gästlyftare. Galans bästa resultat och enda svenska rekord kom i bänkpressens 90-kilosklass av 20-åriga Maria Johansson, Umeå Power. I sitt första försök pressade hon enkelt 85 kg vilket var nytt svenskt juniorrekord. Publiken bjöds också på tyngdlyftningsmomentens ryck och stöt där Vilhelmina TK:s Mi Domthaisong var den stora behållningen med 120 kilo i ryck och 150 kilo i stöt. Arrangören IFK Umeå fick fina lovord av de aktiva som betonade hur viktigt det är att en tävling som ”Julskinkan” finns för kraftsporten.

Innebandy

I slutet av 1960-talet såddes fröet till det som skulle bli innebandy. Under 1970-talet började det röra på sig, på 1980-talet tog utvecklingen fart, inte minst organisatoriskt, innan det formligen exploderade under 1990-talet. Idag är innebandysporten etablerad med Västerbotten som det starkaste distriktet i landet såväl vad gäller elit, bredd som organisation och arrangemang. Redan i början av 1980-talet spelades det innebandy i Sporthallen på korpnivå. När seriespel kom igång i Västerbotten i mitten av 1980-talet, med Umeå Innebandyklubb (UIBK) som ledande klubb, blev Sporthallen huvudmatcharena. Den stora majoriteten av innebandyklubbar bildades in på 1990-talet och sporten etablerade sig snabbt som den näst största idrotten efter fotbollen. Idag är Umeå bästa kommun i Sverige sett till antalet lag i förbundsserierna med 13 serielag. På senare år har IKSU, med IKSU-hallen som huvudarena, dominerat stort på damsidan inte bara i Sverige utan även internationellt genom att vinna Europacupen. Även IBK Dalens damer spelar i elitserien och på herrsidan har samma klubb varit i slutspel flera gånger men jagar fortfarande medaljfullträffen. Även Umeå City IBK:s herrlag spelar i superligan (sedan 2008). IBK Dalens herrar är en av svensk innebandys stora publikmagneter med ett snitt på över 1600 åskådare och har ett flertal gånger fyllt Gammliahallen under de senaste säsongerna. Så sent som den 15 oktober 2008 i superligan var det fullsatt i hallen i lokalerbytt mellan Dalen och Umeå City med den officiella publiksiffran 2000. Dalen vann efter förlängning med 8-7 (se referat). Att IKSU och IBK Dalen, med början 2002, har 13 spelare (4 män och 9 kvinnor) som kan titulera sig världsmästare understryker ytterligare den höga klassen på Umeås innebandy. Här följer glimtar från ett urval innebandymatcher i Sporthallen/Gammliahallen:

Innebandy i herrarnas div I norra mellan Umeå IBK och Morön/Tuböle i december 1991

Den 21 december 1991 spelade Umeå IBK mot Morön/Tuböle i Umeå Sporthall inför en publik på 123 personer. Trots att det bara blev en poäng och 3-3 (1-0, 1-1, 1-2) kunde Umeålaget fira jul och nyår som serieledare i division I. Hemmalaget, som på grund av sjukdomar och skador kom till spel med bara två femmor, fick kämpa för poängen. När lagen möttes tidigare under hösten vann Umeå IBK lätt med hela 13-2. Denna gång hade Morön bestämt sig för att inte upprepa detta bottenapp och visade upp en härlig kampmoral. Umeå IBK hade varvat bra matcher med mindre goda insatser och denna gång märktes det tydligt att många spelare saknade den rätta motivationen. I Umeålaget var, enligt VK:s Per Haggström, målvakten Daniel Burén mycket duktig medan Martin Myhrberg glimtade till då och då. Peter Grubbstöm jobbade och slet tappert. Morön hade tre mycket jämna femmor. Men Umeålaget måste visa betydligt bättre taktik i de återstående fyra matcherna efter nyårsvilan om man har planer på att vinna serien.

Europaettan föll mot Umeå IBK i oktober 1994

Umeå IBK besegrade regerande Europamästarna och serieledarna Balrog med 4-3 den 30 oktober 1994. Inför 360 åskådare i Sporthallen vann Umeålaget för tredje gången i rad mot Stockholmslaget och i samtliga matcher hade Leif Sandström varit suverän målvakt. Denna gång briljerade Leif framför allt i första perioden då Balrog skojade runt med Umeå IBK:s spelare. Han gjorde åtminstone sju-åtta otroligt kvalificerade räddningar, enligt VF:s Daniel Nordström. Utan Sandströms storspel hade Balrogs ledning med 1-0 efter första perioden varit betydligt större. I andra perioden kom Umeå IBK bättre in i matchen och kunde gå upp till ledning med 2-1 genom mål av Peter Strandberg och Anders Uhlin. Båda målen kom på frislag och slappt försvarsspel i Balrog. De kvitterade dock innan den andra periodens slut på frislag av Christian Hellström. UIBK tog ledningen på nytt genom Tommy Nyberg men ännu en gång kvitterade Balrog och såg definitivt starkare ut i slutskedet. När tre minuter återstod satte hemmalagets Roger Persson fart. Han tog emot ett frislag på egen planhalva, sprang över hela planen och vispade in segermålet. Umeå IBK:s assisterande coach Ulf Ohlsson ansåg att Balrog var ett väldigt bra lag men att lagets typ av innebandy passade UIBK mycket bra. Vi vet hur vi skall spela mot dem, sammanfattade han._

Unga Dalen chockade Umeå City IBK i september 1998

IBK Dalen var nära en skräll mot ”storebror” Umeå City i elitseriepremiären i Sporthallen den 23 september 1998. Inför en publik på 1057 personer slutade matchen 3-3 sedan Dalen lett med 3-1 efter två perioder. Det var, enligt VF:s Gunnar Eriksson, först i tredje perioden det blev lite fart på tillställningen. Umeå City hade ett markant bollinnehav men svårt att komma fram till några riktigt giftiga avslutningar. Dalen kom till spel med visionen att backa hem, ta bort alla ytor för City och själva kontra framåt. Man fick också matchen precis dit man ville, vilket minst av allt innebar något skönspele. I Dalen fanns planens dominant pilsnabbe Daniel Marklund som svarade för ett mål och en assist. Till sin fördel var också backen Ulf Brännström men samtliga hemmaspelare var värda plusbetyg. I Umeå City svarade Jonas Holmgren för en stabil insats.

IBK Dalen vann sin nionde raka i januari 2002

Dalens 7-4 mot Karlstads IBF i Gammliahallen den 6 januari 2002 var lagets nionde raka match utan förlust i elitserien. Hemmalagets Daniel Marklund började hitta tillbaka storformen med flera bejublade soloraider. Han spelade fram Fredrik Westling till 1-0 innan han själv gjorde 2-0 i öppen kasse assisterad av Peter Bodén. Det var i andra perioden som Dalen visade slutspelsklass. Med fart, fantasi och finess gick man från 1-0 till 4-1. Både Daniel Marklunds 2-0 och Daniel Anderssons 3-0 kom i spel fem mot fyra. Sedan slog poängkungen Peter Bodén en genial passning över hela banan till Johan Lindgren som enkelt kunde raka in 4-1 i öppet mål. I tredje perioden följdes lagen åt målmässigt till slutresultatet

7-4. Enligt VF:s Tomas Ruuth spelade Niklas Bolin i Dalenmålet stabilt. Bland backarna förtjänade Gustaf Forsberg, Mattias Wallgren och Ulf Brännström extra beröm. Framåt visade alltså Daniel Marklund storform medan Peter Bodén och Johan Lindgren stundtals glimtrade till. I tredjeledjan visade Jonas Lindberg och Oskar Ersson att de var på gång.

Dalens damer besegrade Boden med 2-1 i mars 2002

Det satt väldigt långt inne men efter 19.07 i tredje perioden avgjorde Dalens Marlene Strömberg elitseriematchen mot Boden den 20 mars 2002. Inför en publik på 203 personer i Gammliahallen bjöd de båda lagen på en inte direkt lysande tillställning. Det märktes tydligt, enligt VF:s Daniel Nordström, att det var ett bottenmöte. I den andra perioden höjdes spelkvaliteten något och Dalen kunde ta ledningen genom Monika Lindqvist. Alla utom domarna såg att skottet tog i ribban, men mål blev dömt trots Bodens protester. Boden kvitterade på en frislagsvariant några minuter senare. Den tredje perioden handlade enbart om Boden men Carina Olsson och i slutet av matchen Liza Janeros i Dalens mål spelade båda utmärkt och räddade allt. Dalens segermål kom alltså endast 53 sekunder före slutsignalen. Förutom målvakterna gjorde Johanna Nygren i Dalens andrakedja en bra match.

Förre Dalenspelaren Oskar Ersson gjorde tre mål för Skellefteå IBK och var nära att få Dalen på rygg. Foto: Hans-Olov Lundkvist

Dalen vände i förlängningen till seger mot Skellefteå IBK i september 2003

Dalen och Skellefteå IBK bjöd 1277 åskådare i Gammliahallen på en riktig innebandyryssare den 17 september 2003. Med en otrolig upphämtning ordnade hemmalaget oavgjort under ordinarie tid och kunde sedan genom Daniel Marklund fixa segern med 8-7 i förlängningen. När det var ett par minuter kvar ledde

Skellefteålaget med 7-4 men genom mål av Robert Holmgren, Markus Skoglund och Peder Bodén ordnade Dalen 7-7 och förlängning. De två sista målen kom då hemmalaget tagit ut målvakten och spelade med sex utespelare. När Peter Bodén nätade med en iskall lobb var det bara sekunder kvar av matchen. Skellefteå lyckades mycket bra i sin defensiva taktik med snabba spelvändningar och särskilt förre Dalenspelaren Oskar Ersson var på bästa spelhumör. Han gjorde tre mål och var inblandad i ytterligare två. Dalenspelarna var enligt VF:s Niclas Holmlund mer lättade än glada att det blivit seger i elitseriepremiären.

Innebandy i elitserien Dalen-Storvreta i oktober 2003

Dalen fick bita i det sura äpplet mot Storvreta i Gammlihallen den 19 oktober 2003 inför 1119 åskådare. Dalen hade nästan en hel femma borta mot slutspelsaspiranten från Uppsala. Den första perioden var avslagen med mycket defensivt tänkande från båda lagen och slutade 1-0 till Dalen efter mål av Fredric Westling. Under andra perioden hade gästerna ett kraftigt spelövertag men det stod ändå 2-2 inför slutperioden. De sista 20 minuterna fick Storvreta utdelning på sitt spelövertag och vann perioden med 2-0 och således hela matchen med 4-2. Matchens lirare blev Fredric Westling och det genom hårt arbete matchen igenom. Dalens tränare Fredric Holmgren tyckte att laget spelade hyfsat men visst märktes det att många nyckelspelare som Gustaf Forsberg, Daniel Marklund m.fl. saknades.

IBK Dalens Fredric Westling fick smaka på Storvretas fysiska spel. Han utsågs till matchens lirare genom hårt arbete i tre perioder.

Foto: Hans-Olov Lundkvist

Dalens damer tog säsongens första fullpoängare i november 2003

Dalen tog sin första hemmavinst i Sporthallen den 23 november 2003 inför 123 åskådare då man vann över Rönnskärs IF med 6-3 i damettan. Det blev en väntad hemmaseger trots att gästerna kom starkt igen i slutskedet. Segern betydde att Dalen fortsatte hänga med i toppstriden. Efter första perioden ledde hemmalaget med 2-0 sedan 14-åriga debutanten Viktoria Wikström säkert lyft in det andra målet. I andra perioden blev spelet jämnare men Dalen fick bäst utdelning på sina målchanser. Linn Lundström tryckte i slutet av perioden in 4-1 efter fint klapp-klappspel på bästa Sovjetvis. Sista perioden hann knappt starta innan Anna Nordbrant petat in ytterligare ett mål för hemmalaget. Rönnskär reducerade till 5-2 och 5-3 innan Malin Edfors fastställde slutresultatet till 6-3 två sekunder före matchens slut. Förutom Dalens debutant Viktoria Wikström imponerade även lagkamraten Linn Lundström. Rönnskärs målvakt Ulrika Bäckström gjorde en bra match och höll förlustsiffrorna nere.

Dalen ryckte i andra mot Pixbo i oktober 2004

Dalens målvakt Fredrik Hörnkvist var nära att spika igen mot Pixbo i Gammliahallen den 17 oktober 2004 när Dalen besegrade Pixbo med 4-1. Inför 1810 åskådare spelade hemmalaget stabilt och var aldrig riktigt hotat enligt VF:s Tobias Thomson. Dalen redde ut de inledande Pixboanfallen efter att Hörnkvist gjort några riktigt svettiga räddningar och flyttat fram positionerna. Efter tio minuter krutade veteranen Ulf Brännström in 1-0. I andra perioden kom Umeålaget igång ordentligt, 10-2 i skott och 3-0 i mål blev facit i årets hittills bästa period. I tredje perioden backade Dalen hem och spelade ett lågt försvarsspel som Pixbo aldrig lyckades dyrka upp på allvar, inte ens i spel sex mot fyra. I matchens slutskede fick dock Pixbo ett tröstmål på frislagen från nära håll. Dalens lagkapten Andreas Westerlund, som gjorde ett mål och en assist, var ett enda soligt leende efter matchen. Han bekräftade att Dalen siktar på SM-guld och menade att laget och spelet ska kunna räcka ända fram.

Målgädje när Dalen exploderade i den andra perioden mot Pixbo.
Foto: Hans-Olov Lundkvist

Femte raka segern för Dalen mot Järfälla i november 2004

Dalen vann sin femte seger i rad när laget slog Järfälla med 7-5 den 7 november 2004. På plats i Gammliahallen fanns 1546 åskådare som fick se en stabil match av hemmalaget. Nya tränarduon Anders Jonsson och Lars Jedheim hade, enligt VF:s Niklas Westman, hittat en spelphilosofi som tidigare saknats i laget. Mot hittills

obesegrade Järfälla spelade man taktiskt rätt med en betongmur av aggressiva, vinnarladdade och totalt genomfokuserade Dalenspelare. Hemmalaget vann i stort sett varenda närkamp i egen zon, hade full kontroll i 60 minuter och bjöd inte på något.

Dalen vann sin femte match i följd när man i november 2004 besegrade Järfälla med 7-5. Foto: Hans-Olov Lundkvist

2-0 ledningen efter första perioden var i underkant. Skottstatistiken 15-4 skvallrar om utskåpningen. Dalens förstafemman med Gustaf Forsberg och Jonas Eltoft bakom Andreas Westerlund, Andreas Carlbom och Fredric Westling neutraliserade effektivt Järfällas bästa femma och redan efter 20 minuter plockades gästerna bort storstjärnorna Joakim Lindström och Mats Egnell. Förstafemman var även inblandad i tre av de första fyra målen där lagkaptenen Andreas Westerlund var hjärnan bakom samtliga. Han spelade fram Andreas Carlbom till 2-0 och 3-0 och 4-1 bollen satte han själv i nät efter en fin diagonalpassning från Fredric Westling. Totalt sett skötte sig även övriga två femmor med den äran. I andrakedjan gjorde Peter Bodén tre mål. Efter segern låg Dalen på andraplats i tabellen, en poäng efter Varberg.

IKSU avgjorde i damernas elitserie mot Dalen redan i första perioden i februari 2008

Hanna Lundströms kantskott i första perioden blev matchavgörande när IKSU den 14 februari 2008 i Gammliahallen vann mot IBK Dalen med 1-0. Trots detta enda mål var det, enligt VF:s Tomas Ruuth, ingen tråkig match vilket 58 skott på mål vittnar om. Dalen hade många superlägen att både kvittera och ta ledningen. Efter 5.54 av tredje perioden hade Dalenforwarden Frida Eriksson ett gyllene läge att kvittera på straff. Hon gjorde mål men det dömdes bort då hon drog bollen bakåt.

Iksucoachen Curt Söderström ansåg att det varit en fantastisk förstaperiod och en match med två bra försvar. Det är tråkigt att det inte blev fler mål men lagen kan ju inte lastas för att de har bra försvar, menade han. Båda målvakterna Mirja Viklund i Dalen och Elin Nordin i IKSU förtjänade överbetyg. För Iksu handlade det om att i kommande matcher hitta rätt rytm inför stundande slutspel.

Dalen bäst i stan i lokaldерbyt mot Umeå City i oktober 2008

Inför 2000 personer på plats och publikrekord i Gammliahallen den 15 oktober 2008 vann Dalen efter förlängning med 8-7 mot Umeå City och visade att man fortfarande var

bäst stan. "Fullsatt. Målglatt. Svängigt. Dramatiskt. Vad mer kan man begära av en innebandymatch?" summerade VF:s Tomas Ruuth. Dalens lagkapten Mathias Hofbauer hade en stor dag. Han gjorde 1-1 i power play och avslutade matchen med Dalens två sista mål. Först dunkade han in 7-6 via en praktträff från halva planen. Och i förlängningen styrde han iskallt in segerbollen 8-7 med backhand efter en lurig passning från det frustande energiknippet Alexander Bodén. Den senare stod för två mål där det sista var ett mästerverk. Han bröt sig igenom Cityförsvaret, kastade sig fram och slog flygande in 6-6 med backhand. Första perioden tog Umeå City hem med 3-1, anförda av supertrion Mattias Mattson, Ole Mossin Olesen och Thomas Straete som bjöd på läckerhet efter läckerhet. Snabba direktpass, fantasi-fulla lösningar och några snygga mål. Efter två perioder hade Dalen utjämnat till 5-5 sedan laget stängt till bättre defensivt och City tilläts inte lika ofta spela sina snabba uppspel längs kanterna. I sista perioden tog City slut och Dalen skapade rader av målchanser mot storspelande Erik Ställ i Citykassen. När 26 sekunder återstod ledde Dalen med 7-6 då Citys Mattias Mattsson kämpade in kvitteringen och en poäng till sitt lag. Dalens tränare Urban Karlsson gladdes efter matchen åt den fullsatta hallen men menade att det säkert hade gått att sälja 1000 biljetter till med tanke på det stora publikintresse som finns för innebandy i Umeå.

Glädje när IKSU besegrade IBK Dalen med 1 - 0 i februari 2008. Hanna Lundström i mitten gjorde målet. Foto: Hans-Olov Lundkvist

Andra sporter

Det är ytterligare ett antal sporter som haft tävlingsevenemang i Sporthallen /Gammliahallen som inte kommit med i denna minneskavalkad med tävlingsglimtar exempelvis bågskytte, korthållsskytte, fäktning, danssport och österländska kampsporter som taekwondo, karate och budo.

In memorium

Henry Lövbom – den engagerade idrotts- och musiksribenten

av Ivar Söderlind

Min gode vän och vår redaktionsmedlem i Visuellt Henry Lövbom avled efter en tids sjukdom den 14 april 2009 vid 83 års ålder. Närmast sörjande är hustrun Lisbeth, sonen Erik, sonhustrun Petra, barnbarn och syskon.

Född och uppvuxen i Segerlund, Byske

Henry var född och uppväxt i Segerlund, Byske som äldst av åtta syskon. Efter genomgången folkskola arbetade han i skogen där han högg och körde timmer. Från 1945 och några år framåt arbetade som sorterare på Scharin & Söners trämassefabrik i Clemensnäs. Efter militärtjänst i Boden och ett år på folkhögskolan i Vindeln blev han 1949 antagen som polisaspirant. Han jobbade i 11 år som polis på olika platser runt om i länet, bl a i Holmsund där han träffade sin blivande fru. 1960 började han som skadereglerare på försäkringsbolaget Ansvar i Skellefteå. Tre år senare flyttade han till Umeå och blev 1978 regionchef för Norrland på Ansvar, en befattning han hade fram till pensionen.

Musiksribent och skicklig gitarrist

Henry Lövbom var en engagerad föreningsmänniska verksam inom bl a idrottsrörelsen, nykterhetsrörelsen och inte minst inom musiklivet. Musik ägnade han sig åt större delen av sitt liv. Han var en skicklig musikanter och spelade redan i unga år gitarr i olika dansorkestrar. I

Henry Lövbom var en engagerad föreningsmänniska och även skicklig musikanter.

Foto: Hans-Olof Lundqvist

TV-programmet ”Eftersnack” för ett par år sedan framkom att det var han som tidigt visade brorsonen Kjell hur man tar de ”coola” ackorden. Kjell blev senare känd som Kee Marcello i Europé, Sveriges genom tiderna största rockband med 16 miljoner sålda album världen över. Under de sista åren spelade Henry bl.a. med Dragspelsklubben i Umeå och med Eskils. Under drygt 30 år tid var han flitig musiksribent i Västerbottens Folkblad. Många ansåg att han kunde lyssna på musiken utifrån musikernas synpunkt och var sällan eller aldrig nedsättande. Han recenserade jazzklubbens övningar på torsdagar liksom otaliga konserter med världsmusikanter, Sveriges musikelit, lokala musiker och inte minst studentorkestern Renhornen. En vanlig uppfattning är att Henry verkligen förstod och upplevde musiken.

Idrottsledare och idrottssribent

Henry var livligt engagerad inom idrottsrörelsen. Han var intresserad av de flesta idrotter men framför allt var det orientering som låg honom varmt om hjärtat. Han var under lång tid engagerad i Västerbottens Orienteringsförbund (bl.a. som sekreterare) och orienterade själv flitigt ända upp i hög ålder. Tillsammans med Gunnar Timmer sammanställde han år 2006 Västerbottens Orienteringsförbunds innehållsrika jubileumsskrift ”50 år åt skogen”. I Västerbottens Folkblad var han under flera decennier flitig sportsribent på frilansbasis.

I Visuellt medverkade han under hela 2000-talet med drygt 10 avsnitt av sin omtyckta artikelserie ”Stjärnor från förr”. Några exempel: ”Tage Ruthström – högeryttern”, ”Barbro Dahlbäck – friidrottsskometen från Björksele”, ”John Lindgren – alpernas örn”, ”Curt Ericsson – handbollsmålvakten som var straffspecialist”, ”Ivar Nilsson, Sandvik – sjömannen som blev spjutkastarstjärna”, ”Alvar Lia Johnson – en legend som idrottsledare”, ”Severt Denolf från Orrböle – en löpartalang av klass” osv. I Visuellt svarade han även för otaliga rapporter från Sällskapets idrottscaféträffar. Vi har ett antal nya artiklar av Henry ”i lager” som skall publiceras i de kommande numren av Visuellt. I minnesboken ”Västerbotten Idrottsförbunds 100 år”, som kom ut i november 2008, har Henry initierat skrivit om både orientering och fäktning.

Sekreterare i Västerbottens Idrottshistoriska Sällskap

Henry var sedan början av 1990-talet medlem i Sällskapet och flitig besökare på våra caféträffar. Sedan 2005 fram till sin död ingick Henry i Visuells redaktion och var 2005-2007 sekreterare i Sällskapet. Såväl texter till Visuellt som protokollen från våra styrelsemöten behövde man inte vänta länge på. Oftast var protokollen klara redan dagen efter att vi sammanträtt.

Vi saknar en mycket duktig skribent med stora kunskaper om länets musikliv och idrottshistoria. Men mest saknar vi en god vän och sympatisk person som var rakt på sak och som man kunde lita på till 100 procent.

VIS: ordförande Bengt Forsman, avled den 1 januari 2010

av Ivar Söderlind

Vår ordförande Bengt Forsman avled helt oväntat på nyårsdagen vid 82 års ålder. Jag och mina kamrater i Västerbottens Idrottshistoriska Sällskap är djupt bedrövade.

Bengt var en idéell idrottsledare av den gamla stammen som ställde upp i vått och torrt på såväl förenings-, distrikts- som förbunds nivå. Han levde för idrotten och då framför allt friidrott och längdåkning på skidor. Han var ända fram till sin bortgång en idéspruta och idrottshistorisk kunskapskälla. Det märktes inte minst vid våra idrottshistoriska caféträffar, sista gången med Vindelns IF den 24 november 2009, där han som vanligt visade sitt stora idrottshistoriska engagemang. Vi i redaktionen för Visuellt hade i honom ett viktigt bollplank och rådgivare i vårt skrivande. Han ingick i redaktionen och låg bakom IFK Umeås omfattande 100-årsskrift 2001. I Västerbottens Idrottshistoriska Sällskap var han styrelsemedlem sedan 1992 och ordförande från 1997 och fram till sin död.

Redan som 14-åring 1941 började Bengt sin idrottsledarbana som funktionär (ordonnans) vid SM på skidor (längdåkning) i Umeå och har haft centrala ledarfunktioner vid ytterligare fem Skid-SM som arrangerats av IFK Umeå 1952-1996. Totalt har han bevästat 55 Skid-SM. Vid sin bortgång var han, förutom ordförande i Västerbottens Idrottshistoriska Sällskap, ledamot i Svenska Friidrottsförbundets utmärkelsekommitté och aktiv hedersordförande i Västerbottens Friidrottsförbund, där han deltog i våra flesta styrelsemöten, årsmöten och planeringskonferenser. Riksidrottsförbundets förtjänsttecken för sin ledargärning fick han redan 1973.

Bland Bengts alla ledaruppdrag under årens lopp följer här ett urval:

- * Ordförande i IFK Umeås friidrottssektion 1950-1953, 1955-1961
- * Verksam i Västerbottens Friidrottsförbunds styrelse sedan starten 1956 (ledamot 1956-1959, kassör 1959-1967, ordförande 1967-1986 och hedersordförande 1986-2009)
- * Ordförande i Norrlandsregionen i friidrott 1970-1998
- * Verksam i Svenska Friidrottsförbundet 1971-2009 (ledamot i förbundsstyrelsen 1971-1984, ledamot i tävlingskommittén 1974-1980, ordförande i informationskommittén 1977-1988, ledamot i valberedningen 1988-1998 och ledamot i utmärkelsekommittén 1999-2009)
- * Tävlingsledare vid SM i friidrott i Umeå 1972
- * Generalsekreterare vid SM i friidrott i Umeå 1992
- * Generalsekreterare vid SM på skidor i Umeå 1996

* Ordförande i Västerbottens Idrottshistoriska Sällskap 1997-2009, ledamot 1992-1997

Saknaden och tomrummet efter vår idrottskamrat och gode vän är stor. Jag återkommer om Bengts idrottsliv i kommande Visuellt.

Övre bilden visar Bengt Forsman när han entusiastiskt kommenterar foton av längdåkare på skidor. Hans kunskaper på det området var djupa. Totalt hann han bevista 55 Skid-SM. Fotoägare: IFK Umeå

På nedre bilden berättar Bengt idrottsminnen vid invigningen av montern med Bengt "BP" Widmarks pris-samling i IFK Umeås klubb-lokaler på Hyggesvägen den 21 november 2009. Foto: Ivar Söderlind

Legendariske idrottsledaren Erik Svensson avled i maj

av Ivar Söderlind

Mitt i arbetet med Visuellts nya nummer fick vi det tråkiga beskedet att legendariske idrottsledaren Erik Svensson, Umeå avled den 27 maj vid 93 års ålder.

Erik kom 1938 som 21-åring från Skövde till Umeå. Under många år jobbade han som landstingskamrer. I unga år var han aktiv fotbollsspelare bl a i Umedalens IF där han även verkade som ledare under lång tid. I Västerbottens Idrottsförbunds styrelse satt han 1947-1976, först som sekreterare och från 1955 som driftig ordförande.

Han var även ledamot i Västerbottens Idrottsförbunds friidrottssektion under 1940- och 1950-talet. Erik var med vid bildandet av Västerbottens Friidrottsförbund i december 1956 och blev dess förste sekreterare och skattmästare fram till 1959.

Erik var initiativtagare till att Västerbottens Idrottshistoriska Sällskap bildades den 9 mars 1988 och valdes då till VIS:s förste ordförande och kassör, uppdrag som han skötte med stort engagemang. År 1997 överlämnade han ordförandeklubban till Bengt Forsman och skötte ”enbart” kassörssysslan fram till 2006. Erik var en idéspruta och outhärlig som idrottshistorisk kunskapskälla. Vid våra idrottscaféer var han länge en aktiv deltagare. Han ställde småkluriga frågor och gjorde inlägg som visade hans stora intresse för och genuina kunskaper i Västerbottnisk idrottshistoria. Erik var en blygsam man som inte ville framhålla sitt omfattande ledarengagemang. Jag och övriga i VIS:s styrelse tycker ändå att det nu är på sin plats att berätta en del om Eriks idrottsledarskap under drygt 70 år. Han är en av Västerbottens stora idrottsledare genom tiderna och hans ledargärning har i allra högsta grad idrottshistoriskt intresse. Vi återkommer om detta i kommande nummer av Visuellt.

Erik Svensson berättar idrottsminnen vid en idrottscaféträff i Bio Abelli i Umeå i september 2003. Foto: Ivar Söderlind

Aktuella meddelanden

Minnesboken "Västerbottens Idrottsförbund 100 år 1908 - 2008"

Efter ett intensivt arbete under 2008 var minnesboken om Västerbottensidrotten klar i november 2008. Boken har VIS tagit fram i samarbete med Västerbottens Idrottsförbund. Den omfattar 256 sidor i A4-format med 16 sidor + omslag i färg (upplaga 1350), ger en bild av vad som hänt på idrottsfronten i länet under 100 år. 63 skribenter har medverkat med egna avsnitt om sin idrotts- verksamhet och historia. Fyra idrottscafêträffar under 2009 hade boken som tema (se nedan). Under träffarna var det möjligt att köpa boken och alla VIS-medlemmar har fortfarande möjlighet att till självkostnadspriset 150 kronor förvärva ett exemplar (begränsad upplaga). Kontakta Ivar om du är intresserad.

VIS:s styrelse 2010-2011

Årsmötet i Umeå den 20 april 2010 i IFK Umeås klubblokaler hade samlat 22 deltagare.

Årsmötet inleddes med en tyst minut efter den på nyårsdagen hastigt bortgångne Bengt Forsman, ordförande i VIS i många år. Nu valdes Ivar Söderlind, Umeå, till Forsmans efterträdare på ordförandeposten. Nya i styrelsen blev Karin Holmgren, Umeå, Gunnar Eriksson, Umeå, och Eskil Tåg, Skellefteå. Karin är ny chef för Folkrörelsearkivet i Västerbotten. Hon efterträder Karl-Ivar Åsander både i VIS och i Folkrörelsearkivet (Karl-Ivar avgår med pension efter 40 år). Gunnar Eriksson har varit sportchef på Västerbottens Folkblad, klubbchef i Umeå FC och senast VD för Umåkers Travbana. I VIF:s hundraårsskrift skrev han avsnittet om innebandy. Eskil Tåg, uppväxt i Kvarnåsen och Norsjö, är känd för sina historiska studier och släktutredningar. I sin bok "Den stora sjösänkningen 1891-1918" har han gjort en imponerande kartläggning av trakten och människorna i sin hembygd.

Ordförande

Ivar Söderlind, Gökropsvägen 5 B, 906 51 Umeå
Telefon: 090-786 54 57 (a), 090-77 51 68 (b).
E-mail: ivar.soderlind@soc.umu.se

Kassör

Leif Stening, Gökropsvägen 7 J, 906 51 UMEÅ

Telefon: 090-13 64 97 (b), 090-786 52 51 (a)

E-mail: leif.stening@soc.umu.se

E-mail: leif.stening@umehus7.ac.se

Övriga ledamöter

Birger Boström, Blomstervägen 8, 931 39 Skellefteå

Telefon: 0910-148 61 (b)

Lars Lindgren, Brånvägen 26, 903 46 Umeå

Telefon: 090/12 80 25, 070-647 34 12

Email: larsg@ume.se

Lars Öster, Storgatan 39, 930 55 Jörn

Telefon: 0916-103 62

Gunnar Eriksson, Kronoskogsvägen 17, 903 61 Umeå

Telefon: 090-328 10, 070-206 16 00

Email: gunnar.p.eriksson@telia.com

Karin Holmgren, Storgatan 109, 903 33 Umeå

Telefon: 090-71 30 38, 070-513 80 44

Email: karin.holmgren@folkrorelsearkivet.se

Eskil Tåg, Strågatan 10, 931 49 Skellefteå

Telefon: 0910-103 65, 070-510 95 13

Email: tag@allt2.se

VIS valberedning

Vid årsmötet i Umeå den 20 april 2010 omvaldes Valberedningen som har följande sammansättning:

Sammanställande

Ivar Söderlind, Gökropsvägen 5 B, 906 51 Umeå

telefon: 090-786 54 57 (a), 090-77 51 68 (b)

Email: ivar.soderlind@soc.umu.se

Övriga ledamöter: Jarl Svensson, Mobackavägen 38, 931 45 Skellefteå

Telefon: 0910-559 82

Sam Ersson, Bredviksvägen 18, 910 60 Åsele

Telefon: 0941-66 990, 070-324 66 46

Email: sam.ersson@ktv.asele.se

Jubileumsutställning i Umeå den 7-28 september 2008

Den 7-28 september 2008 visade Västerbottens Museum i samarbete med Västerbottens Idrottsförbund och Västerbottens Idrottshistoriska Sällskap en jubileumsutställning (VIF 100 år) på Västerbottens Museum i Umeå. Utställningen innehöll pressbilder, klubbålar, tidningsurklipp, idrottstidningar, idrottslitteratur, fotoutrustning etc.

Genomförda caféträffar

I förra numret av Visuellt redovisade vi de idrottscaféträffar som VIS genomfört till och med våren 2008. Under perioden september 2008 – april 2010 har Västerbottens Idrottshistoriska Sällskap genomfört nio caféträffar som alla varit mycket uppskattade. I nästa nummer av Visuellt kommer längre referat och foton från flertalet av träffarna.

*Den 23 september 2008 i Hörnefors kommunhus berättade huvudskribenten Lennart Jonsson med hjälp av Dan Vähä, Göran Nordahl m fl om Hörnefors IF 100 år utifrån den jubileumsskrift som sammanställts. Det bjöds också på tillfälle att gå runt och titta på Nordahlsutställningen. Nio personer från Västerbottens Guldklubb (som tilldelats Riksidrottsförbundets förtjänstmedalj) fanns på plats (22 deltagare).

*Den 20 november 2008 i Sporthallen (Gammliahallen), Umeå fick idrottsledare och aktiva dela med sig av gamla eller nya minnen och episoder från Sporthallens 50 år. Cafévård och intervjuare var Rolf Sundström. Umeå kommun stod för samtliga kostnader och bjöd på musikunderhållning och fika. Träffen i Gammliahallens D-hall var en stor succé med ca 250 deltagare (nytt deltagarrekord för våra caféträffar). Se Lars Lindgrens rapport om träffen på sid 4.

*Den 3 mars 2009 i IFK Umeås klubblokaler på Hyggesvägen presenterades minnesboken om Västerbottensidrottens 100 år (vissa delar) av Ivar Söderlind, Hans-Olof Lundqvist Lars Lindgren och Rolf Karlsson ur redaktionskommittén tillsammans med ett antal andra skribenter(26 deltagare).

*Den 25 mars 2009 i Skellefteå (efter årsmötet i Morön BK:s klubblokaler) presenterades än en gång VIF:s minnesbok, denna gång med fokus på Skellefteås idrottsliv. Inledare och koordinator var som vanligt Ivar Söderlind (16 deltagare).

*Idrottscaféträffen med Bureå IF (huvudtema fotboll) ägde rum den 29 september 2009 i Bureå IF:s klubbhus med Lars Norrfors som inledare. Många av de 14 deltagarna berättade engagerat sina egna Bureåminnen och trevliga historier med idrottlig anknytning. Det ställdes även många följdfrågor utifrån den minnesbok som tagits fram. Alla tyckte att det varit en mycket lyckad kväll.

*Vid caféträffen med Gimonäs Oldstars i IFK Umeås klubblokaler den 27 oktober 2009 med 33 personer på plats presenterades den storslagna minnesboken om Gimonäs historia ”Gimonäs Cykelklubb 1934-2009. Från Tjotta Olsson till ungdomsrörelsen”. CK i Gimonäs CK står för cykelklubb, men det pratades mycket fotboll under träffen. GCK föddes 1934 och fyllde alltså 75 år 2009. Supporterklubben GCK Oldstars, som ligger bakom tillkomsten av jubileumsboken, är en klubb med över 30 år på nacken (startades 1976) och har cirka 160 medlemmar. En av initiativtagarna vid starten, Hanserik Andersson, var i huvudsak den som berättade om GCK:s historia under den mycket uppskattade caféträffen.

*Caféträffen med 101-åriga Vindelns IF ägde rum den 24 november 2009. Sexton idrottsfantaster hade samlats i Fritidscentrums utomordentligt fina lokaler, som trots att det nu är 20 år sedan invigningen, såg nya och fräscha ut. Där finns bland annat en ishall, en idrottshall och en imponerande skyttehall. Utifrån jubileumsskriften från 1958, då Vindelns IF fyllde 50 år, och från flera av mötesdeltagarnas fick vi ”okunniga” många intressanta fakta om Vindelns idrottshistoria.

*Tisdagen den 2 februari 2010 var det idrottscaféträff i Skellefteå under rubriken ”Skellefteå Kraft Arena och ishockeyhistoria i Skellefteå”. Inledningsvis berättade Åke ”Skruvén” Markström (under 1960-talet duktig back) om Skellefteå AIK:s ishockey och klubbens ishockeyarenor genom tiderna. Han kom självklart in på utomhusrinken vid Norrvalla med sina snöläktare där SAIK spelade sina allsvenska matcher fram till 1966 då Skellefteå Isstadion stod klar. Under 2007 genomgick stadion en omfattande ombyggnad och Skellefteå Kraft köpte rättigheterna till namnet. Under den rundvandring som följde fick deltagarna en grundlig genomgång av det mesta som är värt att veta om denna imponerande byggnad.

*Efter årsmötet i IFK Umeås klubblokaler den 20 april gästades caféträffen av de olympiska guldmedaljörerna Toini och Assar Rönnlund. Paret Rönnlund berättade för de 22 mötesdeltagarna på ett mycket underhållande sätt om sina mycket framgångsrika skidliv. Toini berättade bland annat om hur hon som sexårigt flyktingbarn kom till Värmland från Finland fram till den stora säsongen, 1967-1968 med två OS-guld, då hon representerade Skellefteå SK. Assar har naturligtvis också många skidminnen att berätta om men den bragd, som alltid kommer upp vid träffar av det här slaget, är stafetten i OS 1964. Det var då Rönnlund på ett mästerligt sätt gjorde de övriga världsstjärnorna till statister och ordnade guld till Sverige.

Idrottsträffar om VIF 100 år

Vid ytterligare två idrottsträffar under 2009 har VIF:s minnesbok varit tema:

*Den 2 april 2009 var Ivar Söderlind inbjuden till sin uppväxtstad Lycksele för att på biblioteket presentera delar av Västerbottens Idrottsförbundets Jubileums-

utställning och VIF:s minnesbok, allt med fokus på Lyckseles idrottsliv. De åtta deltagarna tyckte att träffen varit mycket intressant som borde ha samlat betydligt fler åhörare.

*Den 23 april 2009, i samband med Guldklubbens årsmöte i Idrottsförbundets lokaler i Umeå, berättade Ivar, Bengt Forsman och övriga deltagare idrottsminnen utifrån minnesboken med fokus på friidrott (ca 10 deltagare).

Idrottscaféträffar hösten 2010

Västerbottens Idrottshistoriska Sällskap har inbjudit till två idrottscaféträffar under hösten 2010. Referat kommer i nästa nummer av Visuellt.

Tisdagen den 26 oktober kl 18.30 i Skidmuséet Norsjö under rubriken ”Fotbollens pionjärer berättar”. Även guidad visning av Skidmuséet ingår.

Tisdagen den 23 november kl 18.30 med 100-åringen Burträsk IK utifrån den intressanta minnesboken ”100 år med 20 sporter 1910-2010.” Vi håller till i ishallens cafeteria vägg i vägg med Burträsk IK:s kanslilokaler vid idrottsplatsen.

Medlemmar och även icke medlemmar är välkomna!

Se även annonser inför träffarna i länstidningarna och på VIS:s hemsida www.visac.se.

Medlemmar och medlemsavgifter

Den 30 november 2010 hade sällskapet 170 medlemmar vilket är samma antal som i början av året.

Följande oförändrade medlemsavgifter för 2010 fastställdes vid årsmötet i Umeå

Enskilda personer = 100 kr

Förbund och organisationer = 250 kr

Idrottsföreningar = 150 kr

Kommuner = 10 öre per kommuninvånare – för Umeå kommun avrundat till 10 000 kronor och för Skellefteå kommun till 7 000 kronor.

BLI VIS-MEDLEM!

Sätt in medlemsavgiften på pg 38 98 30 - 1

Besök VIS:s hemsida www.visac.se

Medlemsmatrikel 30 november 2010

172 medlemmar

Kommuner

Lycksele Kommun	Ulf Öhlund	Storgatan 22	921 81	Lycksele
Skellefteå Kommun			931 85	Skellefteå
Umeå Kommun			901 84	Umeå

Organisationer

Bureå IF		Rotegatan 13	930 15	Bureå
Folkrörelsearkivet	Gammlia		903 42	Umeå
GF Ryck In	G Johnson	Pilgatan 2 B	903 31	Umeå
Guldklubben	c/o Brännlund	Bondegatan 21	904 21	Umeå
IFK Umeå		Umestan 139	903 47	Umeå
Norra Västerbotten Sporten		Box 58	931 21	Skellefteå
Röbäcks IF		Sönkmyrvägen 22	904 40	Röbäck
Sandviks IK		ärkvägen 2 B	913 35	Holmsund
Skellefteå AIK Friidrott		Mossgatan 27	931 70	Skellefteå
Skellefteå AIK Hockey		Box 185	931 22	Skellefteå
Skellefteå Stadsbibliotek	Christina Björck	Box 703	931 27	Skellefteå
Tegs SK		Klubbstugan	904 33	Umeå
Umeå FC		Gammlia vägen 5	903 42	Umeå
Umeå IK		Rothoffsvägen 10	903 42	Umeå
Umeå Stadsbibliotek		Rådhusplanaden 8	901 78	Umeå
Universitetsbiblioteket			901 74	Umeå
Västerbottens Friidrottsförbund	Söderlind	Gökropsvägen 5 B	906 51	Umeå
Västerbottens Idrottsförbund		Box 3005	903 02	Umeå
Västerbottens Ishockeyförbund		Mossgatan 27	931 40	Skellefteå
Västerbottens Kuriren	Benny Stiegler	Box 1247	901 70	Umeå

Privatpersoner

Andersson Aina	Hemmansvägen 11 G	856 53	Sundsvall
Andersson Bernt	Kullbergsvägen 1	388 32	Ljungbyholm
Andersson Folke	Skräddarvägen 37	632 23	Eskilstuna
Andersson Georg	Brogatan 1	903 25	Umeå
Andersson Johnny	Risliden 94	935 91	Norsjö
Andersson Yngve	Läkarvägen 10	961 40	Boden
Arnefjäll Stig	Hoburgsgatan 12	167 37	Bromma
Astergren Gunnar	Ringvägen 51	916 95	Örträsk
Bengtson Urban	Axtorpsvägen 15	903 37	Umeå
Berggren Göran	Mariehems vägen 5 J	906 54	Umeå
Berglund Stefan	Skiftesgatan 68	931 55	Skellefteå
Bergsten Karl	Hyttlidgatan 58 A	931 37	Skellefteå
Bivall Bengt	Övralidsgatan 23	422 47	Hisings-Backa

Björklund Gustaf	Törnskatevägen 39	906 51	Umeå
Boström Allan	Genvägen 7	934 31	Kåge
Boström Birger	Blomstervägen 8	931 39	Skellefteå
Brännlund Tore	Bondegatan 21	904 21	Umeå
Brännström PG	Läkarvägen 1 B	931 41	Skellefteå
Bäckman Berndt	Olof Palmes gata 25	903 23	Umeå
Dahlberg Staffan	Mor Annas väg 7 D	662 32	Åmål
Dahlbäck Barbro	Furusundsgatan 8 5 tr	115 37	Stockholm
Edvall Arne	Vinbärsvägen 9	904 35	Umeå
Edvinsson Erling	Linodlarvägen 4	904 40	Umeå
Ek-Lindqvist Margit	Generalsgatan 23	903 36	Umeå
Eriksson Björn	Nydalavägen 20 B	903 39	Umeå
Eriksson Ebbe	Förmansvägen 10 5 tr	151 47	Södertälje
Eriksson Gunnar	Kronoskogsvägen 17	903 61	Umeå
Eriksson Mauritz	Sörrijsjö 202	890 37	Gideå
Ersson Sam	Bredviksvägen 18	910 60	Åsele
Fahlman Hans	Ridhusgatan 22	903 23	Umeå
Forsberg Lennart	Krusbärsvägen 20 E	904 35	Umeå
Forsberg Åke	Marstad Utjord 6	596 91	Skenninge
Forsgren Henry	Hönsbärsvägen 4	904 35	Umeå
Forslund Einar	Genvägen 14	934 31	Kåge
Furberg Åke	Skråmträsk 375	931 96	Skellefteå
Fällgren Lennart	Kvartsvägen 2	907 41	Umeå
Gerhardsson Filip	Ystarvägen 30	906 25	Umeå
Haglund Birgit	Skräddaren, Målargränd 11	904 31	Umeå
Hanell Sven	Jutargränd 6	913 34	Holmsund
Hanserik Andersson	Marmorvägen 46	907 42	Umeå
Hansson Lars-Olov	Stöcke 310	905 81	Umeå
Hedlund Carl-Gunnar	Storgatan 31 A	931 32	Skellefteå
Hellgren Leif	Basvägen 15	931 46	Skellefteå
Hemmyr Kjell	Tjärhovsgatan 7	904 20	Umeå
Hjelm Jonny	Björnvägen 298 D	906 43	Umeå
Holmgren Karin	Storgatan 109	903 33	Umeå
Holmstedt Jan Erik	Storåkersgatan 73	931 45	Skellefteå
Hägglund Rolf	Aprikosgatan 19 A	165 60	Hässelby
Hällgren Ingemar	Bäckgårdsvägen 6	143 42	Vårby
Hällgren Martin	Tallhedsvägen 2	903 62	Umeå
Johansson Bertil	Orkestergränd 21	913 54	Holmsund
Johansson Eric	Mättgränd 150	906 24	Umeå
Johansson Ernst	Väststigen 1	931 56	Skellefteå
Johansson Rolf	Fabriksgatan 5 E	903 31	Umeå
Johansson Rolf	Norrgårdsvägen 3	311 71	Falkenberg
Johansson Sture	N Ersmarksgatan 64	903 44	Umeå
Johnsson Gunnar	Kulgränd 12	913 34	Holmsund
Jonsson Börje	Järnvägsgatan 9 B	903 22	Umeå

Jonsson Erland	Parkgatan 8	903 37	Umeå
Jonsson Lennart	Bruksgatan 25 D	910 20	Hörnefors
Jönsson John-Gunnar	Storgatan 36	921 31	Lycksele
Kamf Gunnar	Hyggesvägen 19 A 2 tr	903 46	Umeå
Karlsson Bo	Vallengatan 13	452 32	Strömstad
Karlsson Eva	Skolgatan 113 H	903 32	Umeå
Karlsson Lars-Gunnar	Bruksgatan 37	910 20	Hörnefors
Karlsson Mats	Bigarråvägen 17	904 36	Umeå
Larsson Harald	Strandgatan 41 vän 5	931 30	Skellefteå
Larsson Karl	Äppelvägen 34	904 36	Umeå
Lilja Lars	Hantverkargatan 15	911 33	Vännäs
Lindberg Roland	Allmogevägen 8	905 96	Umeå
Lindgren Lars	Brånvägen 26	903 46	Umeå
Lindmark Henry	Vårdhemsvägen 5	903 62	Umeå
Lindqvist Anna-Greta	Klövervägen 21	903 52	Umeå
Lindqvist Sven-Olof	Klövervägen 21	903 52	Umeå
Lindroth Jan	Framnäsbacken 26	171 66	Solna
Lindström Britta	Myrvägen 9	903 40	Umeå
Lindström Stig	Kläppvägen 2	932 33	Skelleftehamn
Lindwall Christer	Trattgränd 36	906 25	Umeå
Ljungholm Tage	Nyckelgatan 104	931 63	Skellefteå
Lundberg Bengt	Ö Rådhusgatan 8 A	903 26	Umeå
Lundberg Henrik	Segelbåtsvägen 5	907 88	Täfteå
Lundberg Ingrid	Nydalavägen 20 A	903 39	Umeå
Lundberg Magnus	Lillkilsgatan 3	802 57	Gävle
Lundberg Stig	Pyrolvägen 9	181 60	Lidingö
Lundqvist Gösta	Lingonstigen 25	931 70	Skellefteå
Lundqvist Hans-Olof	Skogsbrynet 4	903 40	Umeå
Lundström Bruno	Norrbölegatan 11	931 41	Skellefteå
Lundström Martin	Hyggesvägen 19 A	903 46	Umeå
Löfgren Karl-Gustav	Kulgränd 2 E	913 34	Holmsund
Löfstedt Peter	Grindvägen 12	931 45	Skellefteå
Magnusson Albert	Bodan 61	930 10	Lövånger
Marklund Alfred	Dirigentvägen 32	931 46	Skellefteå
Marklund Kjell-Göran	Klostergatan 46	931 62	Skellefteå
Marklund Lennart	Portstigen 36	931 51	Skellefteå
Marklund Torgny	Gräsuddsvägen 33	826 60	Söderhamn
Markström Karl-Johan	Bryngelsvägen 14	903 60	Umeå
Martinell Vidar	Bergsgatan 20, 3 tr	153 35	Järna
Mattsson Rune	Pär Jans väg 9	903 55	Umeå
Mikaelsson Hilding	Brännavägen 8	931 33	Skellefteå
Moraes-Kjellin Gunilla	Rådhusplanaden	903 28	Umeå
Möllersvärd Peter	Sjövägen 2	891 41	Örnsköldsvik
Norgren Ola	Bäckgatan 9 A	930 47	Byske
Norlin Yngve	Brogatan 25	903 25	Umeå

Nyström Karl-Erik	Repslagargatan 2 B	953 37	Haparanda
Näslund Stig	Strandvägen 4 B	912 34	Vilhelmina
Olofsson Bertil	Hyggesvägen 19 A	903 46	Umeå
Olofsson Eva	Skidspåret 8 A	903 39	Umeå
Olofsson Lennart	Lövstigen 28	903 43	Umeå
Olsson Allan	Hyttgatan 11 A	811 30	Sandviken
Olsson Torbjörn	Storgatan 68 B	935 32	Norsjö
Pettersson Sonja	Kungsgatan 119 A	903 32	Umeå
Renström Olov	N Kustvägen 31	930 15	Bureå
Roslund Gösta	Ljunggatan 11	936 61	Boliden
Runesson Per	Kiselstråket 39	907 42	Umeå
Rönblom Anders	Köpmansgatan 16	931 31	Skellefteå
Rönmark Sven	Timmermansgatan 11	904 20	Umeå
Rönmark Walter	Korstabergsvägen 18	856 34	Sundsvall
Sandell Håkan	Fyrverkarbacken 27	112 60	Stockholm
Sandström Rune	Bokvägen 6	904 32	Umeå
Sjöstedt Guscha	Pennstigen 11	931 41	Skellefteå
Stening Leif	Gökropsvägen 7 J	906 51	Umeå
Stenmark Ingemar	Båttfors	936 92	Boliden
Swanström Ola	Krusbärsvägen 52 D	904 35	Umeå
Svensk Sigurd	Sotargatan 4	913 55	Holmsund
Svensson Gerda	Monteringsvägen 6	903 60	Umeå
Svensson Jarl	Mobackavägen 38	931 45	Skellefteå
Söderlind Erik	Kläppuddsvägen 27	905 82	Umeå
Söderlind Ivar	Gökropsvägen 5 B	906 51	Umeå
Söderlind Mikael	Kyrkogatan 2	171 32	Sundbyberg
Söderlund Egil	Hemvägen 27	930 15	Bureå
Taflin Roger	Gökropsvägen 8 G	906 51	Umeå
Tedestedt Robert	Svedjan 275	937 31	Burträsk
Thelberg Kjell	Hovrättsgatan 15	903 25	Umeå
Thunman Leif	Hemmansvägen 4	971 53	Härnösand
Timner Gunnar	Morkullevägen 6 H	906 51	Umeå
Tjärnlund Christer	Kapellgatan 9	936 32	Boliden
Tåg Eskil	Strågatan 10	931 49	Skellefteå
Wallgren Kjell	Lasarettsvägen 42 B	931 41	Skellefteå
Westman Bo-Staffan	Torvsjö	910 60	Åsele
Westman Einar	Stenbocksvägen 28	906 37	Umeå
Viklund Erik	Viborgsvägen 1	873 50	Väja
Viklund Stig Henrik	S Lasarettsvägen 3 3	931 32	Skellefteå
Viklund Sven Olov	Älvsbackagatan 10 B	931 35	Skellefteå
Wirstam Åke	Läkarvägen 10	931 41	Skellefteå
Yttergren Torbjörn	Måttgränd 158	906 24	Umeå
Zackrisson Ulla	Ratan 117	915 97	Bygdeå
Åhman Arne	Olof Palmes Gata 3	903 23	Umeå
Åsander Karl Ivar	Backvägen 6	913 34	Holmsund
Öster Lars	Storgatan 39	930 55	Jörn

Skidvärldsmästaren Per Elofssons monter i Guldglans-utställningen en trappa upp i Gammlihallen. Där har Umeås alla världsmästare och olympiska guldmedaljörer fått var sin monter. Det finns bilder, föremål, medaljer och personliga guldminnen från 33 idrottsutövare (16 män och 17 kvinnor) som totalt tagit hem 51 guldmedaljer.
Foto: Hans-Olov Lundkvist

Handboll elitserien herrar november 2004 Umeå IK - Rosersberg 36 - 32. UIK:s Tobias Harnerud i het duell med Rosersbergs försvarsspelare. Foto: Hans-Olov Lundkvist

Styrkelyft i Sporthallen februari 2003. Den unge rekordslaktaren Emil Johansson, Umeå.
Foto: Hans-Olov Lundkvist

Damhandboll Umeå IK - Boden i november 2003. Trots underläge med 12 - 20 i andra halvlek vände UIK matchen till seger med 28 - 27. Foto: Hans-Olov Lundkvist

Umeå Comets Kicki Johansson hade lilla Högboförsvaret i november 2003. Foto: Hans-Olov Lundkvist

Innebandy IBK Dalen - Varberg i oktober 2006. Hemmalaget vann med 5 - 4 efter underläge 3 - 4 inför slutperioden. Ketil Kronberg på bilden med sin kvicka och irrationella spelstil en publikfavorit. Foto: Hans-Olov Lundkvist

Sporthallen 2008 med jubileumsloggan ovanför ingången. Foto: Ivar Söderlind

Sista kvällen för friidrott på Gammliaavallen den 17 juni 2009 med Anton Lundin IFK Umeå i täten. Klubbkamraten Kristoffer Österlund t.h. vann det historiska sista 5000 metersloppet med Sportshallen i bakgrunden. Foto: Hans-Olov Lundkvist